

**Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra církevních dějin**

Diplomová práce

**DĚJINY KLÁŠTERA BOSÝCH AUGUSTINIÁNŮ
A FARNOSTI LNÁŘE**

Vedoucí práce: PhDr. Radomír Malý

Autor práce: Bc. Pavlína Říská

Studijní obor: Učitelství náboženství a etiky

Ročník: 5. ročník kombinovaného studia

2006

Prohlášení o samostatném zpracování práce

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vykonala samostatně s využitím uvedených pramenů a literatury.

Paulína Kestl'

Obsah

Prohlášení o samostatném zpracování práce	2
Poděkování	3
Obsah	4
Úvod	9
1 Řehole sv. Augustina, přehled o řádech a kongregacích	13
1.1 Řehole sv. Augustina	13
1.2 Řády a kongregace, žijící podle řehole sv. Augustina	15
1.2.1 Mužská řeholní společenství	15
1.2.2 Ženská řeholní společenství	15
1.3 Řeholní bratři a sestry sv. Augustina	15
1.3.1 Augustiniáni kanovníci	15
1.3.2 Augustiniáni poustevníci — obuí Augustiniáni	16
1.3.3 Augustiniáni bosí	18
1.3.4 Řeholní kanovnice sv. Augustina	18
1.3.5 Augustiniánky	19
2 Dějiny obce Lnáře	19
2.1 Dějiny obce Lnáře od jejich vzniku do pol.17.století	19
2.2 Lnáře za vlády Černínů a Küniglů (pol.17.stol. -18.stol.)	21
2.3 Vpád vojska do Lnář, úpadek hospodářství, nový rozvoj duchovního života v pol.18.stol., panství Sweerts-Sporcků	22

2.4	Noví majitelé Lnářského panství v 19. a 20. století	24
2.5	Industrializace ve Lnářích	26
2.6	Demografické údaje	27
3	Náboženské poměry	28
3.1	Náboženská situace ve Lnářích do 18.století, přestavba kostela Nejsv. Trojice	28
3.2	Náboženské poměry ve Lnářích od 18.stol. do 20.století	30
3.3	Josefinské reformy a jejich dopad na duchovní správu ve Lnářích	32
4	Život a působení augustiniánů ve Lnářích	34
4.1	Příchod bosých augustiniánů do Lnář a založení konventu	34
4.1.1	Založení kláštera – ze záznamů P. A. Majera	34
4.1.2	Pověst o založení kláštera	35
4.1.3	Příchod řeholníků do Lnář.....	39
4.1.4	Počátky působení.....	40
4.1.5	Vznik konventu	41
4.1.6	Výstavba kláštera	42
4.1.7	Výzdoba kláštera – přízemí.....	43
4.1.8	Výzdoba kláštera - 1. patro	44
4.1.9	Výzdoba refektáře	44
4.1.10	Noviciát	45
4.2	Kostel Nejsvětější Trojice.....	45

4.2.1	Architektura a interiér	45
4.2.2	Obraz Nejsvětější Trojice.....	46
4.3	Dokumenty vedené řádem	47
4.3.1	Vznik archívu	47
4.3.2	Archivní charakteristika fondu.....	48
4.3.3	Obsah fondu a možnosti využití.....	50
4.4	Činnosti kláštera.....	50
4.4.1	Stanovy a denní režim	50
4.4.2	Náboženská bratrstva	51
4.4.3	Vztahy s Římem a s biskupstvím	56
4.4.4	První obecní volby a spolupráce konventu	57
4.4.5	Reakce řeholníků na politickou situaci, odraz války ve Lnářích	58
4.4.6	Lékárna.....	61
4.4.7	Knihovna, divadlo	62
4.4.8	Zemědělská činnost, chov včel, veřejné aktivity a ostatní povinnosti .	62
4.5	Významné osoby řádu.....	67
4.5.1	Převoři kláštera.....	67
4.5.2	Řeholníci působící ve 20. století	69
4.5.3	Řeholníci působící v klášteře po roku 1935, ale nedožili se deportace	71
4.6	Zrušení kláštera.....	74

4.6.1	Obyvatelé kláštera v roce 1950	74
4.6.2	Deportace	75
4.7	Osudy řeholníků po zrušení komunity	77
4.7.1	P. Václav od Nejsv. Svátosti Vystrčil	77
4.7.2	Fráter Josef od sv. Augustina Patera	80
4.7.3	Fráter František od nejsv. Srdce Čada.....	83
4.7.4	Fráter Petr od sv. Cyrila Kohoutek.....	83
4.7.5	Fráter Pavel od sv. Metoděje Raba.....	84
4.7.6	Fráter Prokop Drbohlav.....	85
4.7.7	Fráter Vít od sv. Václava Vidakovič.....	85
4.7.8	Bohoslovec Fráter Jiří Maria Tománek.....	85
4.8	Využití budov kláštera po jeho zrušení.....	85
4.9	Snaha o obnovení činnosti bosých augustiniánů ve Lnářích	86
5	Farnost Lnáře	87
5.1	Vznik farnosti.....	87
5.2	Faráři ve farnosti	88
5.3	Cirkev Československá	90
5.4	Povolání k zasvěcenému životu.....	94
5.4.1	P. Josef Drmek	94
5.4.2	P. Jaroslav Vystrčil.....	94

5.4.3 P. František Brož.....	95
5.4.4 P. Václav Čadek.....	95
Závěr.....	96
Seznam literatury.....	97
Seznam zkratek.....	100
Seznam příloh.....	101
Abstrakt.....	102
Summary.....	103

Úvod

V této diplomové práci jsem chtěla popsat působení bosých augustiniánů ve Lnářích od založení kláštera až po jeho zrušení. Jedná se o dobu mezi 17. a 20. stoletím. Snažila jsem se zdokumentovat dochované prameny mezi pamětníky, převést je do digitální podoby a tím zajistit jejich zpřístupnění pro další zájemce o historii regionu a badatele.

V úvodu je shrnuta základní literatura k českým církevním dějinám a dějinám lnářského a blatenského regionu a rovněž pramenná základna. První kapitola nás velmi stručně uvádí do problematiky dějin řádu sv. Augustina v českých zemích. Popis jednotlivých odvětví řádu včetně obrázků je dále v příloze.

Kapitola druhá dále osvětluje dějiny obce Lnáře od jejího vzniku až do poloviny 20. století. Jsou zde například zmíněny významné šlechtické rody a jejich kontakt s řeholníky. V následující třetí kapitole je popsán náboženský život ve Lnářích od 18. století do poloviny 20. století. Ve čtvrté, nejobsáhlejší kapitole je chronologicky zpracován vývoj života augustiniánů bosáků konkrétně ve Lnářích, je zde nastíněn samotný život a činnost řeholního společenství v rámci obce Lnáře. Tato část nás seznamuje s klášterními dokumenty a se jmény řeholníků, jejich vztahy k různým složkám venkovské společnosti a jejich zájmy. V této kapitole je také rozvedena deportace řeholníků v roce 1950. V poslední páté kapitole se lze dozvědět historii založení farnosti Lnáře, dále je zde seznam působících farářů od jejího vzniku po současnost a zmínky o jejich činnostech. Z historického hlediska jsem do této kapitoly zařadila i podnět jednoho z bosáků k založení československé církve. Je zde zaznamenáno současné svědectví jeho sestřenic a několika dalších ještě žijících současníků. Závěr následně přináší stručné shrnutí a nabízí rovněž další badatelské cesty a možnosti do budoucna.

Vymezení tématu a hodnocení literatury

Řeholnímu společenství bosých augustiniánů nelze přikládat nějak závažný význam v rámci celozemského dějinného vývoje. Téma bosých augustiniánů v moderní české historiografii zůstává stále pouze slovníkovým heslem bez jakékoliv konkrétnější studie, natož monografie. Řekněme si upřímně, že toto téma dosud nebylo moderním českým badatelům

odhaleno. V ještě větší míře platí toto konstatování pro jednotlivé řádové domy řehole sv. Augustina v českých zemích, a tedy i pro Lnářský konvent. Problematika řádu bosých augustiniánů bude zpracována v připravovaném dalším dílu Encyklopedie řádů kongregací od M. Bubna¹

Předkládaná práce nechce v žádném případě suplovat dosud chybějící „velké“ dějiny augustiniánů v českých zemích. Cílem této práce, a jistě cílem neskromným, je snaha komplexněji přiblížit osudy Lnář, Lnářského konventu a jeho obyvatel. Na úvod je třeba vysvětlit, že předkládaná práce se hlouběji nezabývá dějinami bosáků od jejich vzniku či příchodu do Čech, ale pouze působením ve Lnářích od vzniku kláštera.

Pokusím se popsat působení řeholníků v duchovní oblasti a později i ve veřejném životě obce, je zde snaha po poznání fenoménu z pohledu církevních dějin, úzce spojených s kulturními dějinami a dějinami každodennosti. Není snad pouze mým subjektivním poznatkem, že zpracovaných témat o řeholních rádech a společenství není příliš mnoho. Vedle tradičních, velice často citovaných, prací obecnějšího charakteru, které někdy bosé augustiniány ani neuvádějí, se v poslední době objevují i práce zabývající se jednotlivými společenstvími konkrétněji. Bohužel, žádná z těchto prací se nevěnuje bosým augustiniánům podrobněji.

Při výčtu prací líčících obecněji církevní vývoj pak postupují do jisté míry chronologicky a jako první zástupce jmenují práce K. Borového či F. X. Kryštůfka², což jsou práce jednoznačně poněkud tendenční ve smyslu katolického apologetismu, přesto však v duchu historiografie devatenáctého století (neopomíjející) ^{neopomenutelné}

Dále chci ukázat, že role katolické církve v kulturním životě devatenáctého století nespočívala pouze v činnosti katolické moderny^{ru} či jiných progresivnějších proudů katolicismu, ale že zde stále fungovaly i tradiční katolické představy, reprezentované v našem případě komunitou řeholních bratří bosých augustiniánů.

Pro poznání problémů katolické církve v devatenáctém a dvacátém století pak lze velmi úspěšně použít i knihu M. C. Putny s dosud snad nejlépe zpracovanou problematikou

---

1 Informace vyplývá z telefonického rozhovoru s M. Bubnem v dubnu 2006.

2 F.X.Kryštůfek, Všeobecný dějepis církevní, Praha 1892, či Týž, Dějiny církve rakouské ve státech Rakousko-Uherských s obzvláštním zřetelem k zemím koruny české, Praha 1898. J. KADLEC, Přehled českých církevních dějin I-II, Praha 1991. V. MEDEK, Cesta české a moravské církve staletími, Praha 1982,

katolické literatury v širších kulturních a společenských souvislostech pro léta 1848-1918.³ Podrobná problematika, tedy problematika katolické moderny a vůbec katolické obnovy a proměny katolické církve na přelomu devatenáctého a dvacátého století, je rovněž stěžejním tématem několika knih Pavla Marka.⁴ Bezesporu jedním z velkých znalců moderních českých církevních dějin a také politického katolicismu je olomoucký historik Miloslav Trapl.⁵ Pro poznání dějin osady Lnářské se jako velmi důležitý zdroj ukázala být regionální literatura povětšinou staršího data. Studie či drobné práce vydané v době, která se kryje s námi sledovaným obdobím, je pak možné považovat nejen za zdroj faktických informací, ale také za skutečný historický pramen dokládající myšlení a postoje doby.

Nejinak se jeví hlavní zdroj informací o dějinách obce i kláštera Dějiny obce Lnářské sepsané roku 1923 řeholníkem Aloisem Majerem.⁶ Což je jen dalším důkazem, jak důležitou roli v kulturním životě obce Lnáře bosáci sehráli. Pochopitelně, že je to práce do jisté míry tendenční, a proto je snad lépe ji označit za pramen, a také ji tak chápat a interpretovat. I přesto je to pramen jedinečný, poněvadž až do dnešních dob se nenašel jiný badatel, jenž by podobné dílo sepsal, a nutno říci, že řada novodobých badatelů z Majera po faktografické stránce stále vychází, bez ohledu na takřka chybějící odkazy či poznámkový aparát.⁶ Z autorů píšících v podobném duchu pak jmenujme, rovněž příslušníka duchovního stavu, blatenského vikáře, Jana Pavla Hilleho.⁷ Tolik tedy zmínka o základní literatuře a východiscích předkládané práce.

Pramenná základna a metodologická východiska

Jak už bylo řečeno, předkládaná práce vychází z velké části z pramenů, poněvadž

---

3 M.C.PUTNA, Česká katolická literatura 1848-1918, Praha 1998

4 P. MAREK, Apoligetové nebo kacíři? Studie k dějinám české katolické moderny, Rosice u Brna 1999; P. MAREK-V.ČERVENÝ, M. TRAPL, Politický katolicismus a čs.strana lidová 1918-1938 - J.LACH, Od katolické moderny k českému církevnímu rozkolu. Nástin života a díla Emila Pokorného-Dlouhého (1867-1936), kněze, politika žurnalisty, Rosice u Brna 2000.

5 M. TRAPL, Politický katolicismus a čs.strana lidová 1918-1938, Praha 1990, Politika českého katolicismu na Moravě 1918-1938, Olomouc 1968

6 A.MAJER, Dějiny osady Lnářské, Lnáře 1923

7 Církevní poměry na panství Lnářském v 18. století, Blahověst 42, 1892, s. 535 an., 1904, s. 59; J.P.HILLE Vikariát pracbeňský roku 1654, SHK 1, 1904, s. 59

literatura k tématu je velmi nedostačující. Navíc některé archivní fondy skrývají zajímavá tajemství, která se pokusíme přiblížit či objasnit na následujících stránkách. Předkládaná práce vyžadovala použití pramenů nejrůznějšího charakteru, od vyprávěcích až po prameny statistické povahy.

V první řadě musíme podotknout, že komplexní studium problematiky bosých augustiniánů ve druhé polovině devatenáctého a na začátku dvacátého století by vyžadovalo pečlivé studium hned několika archivních fondů, umístěných v nejrůznějších archivech, najednou. Nejdůležitější součástí pramenné základny je bezesporu fond Bosí augustiniáni Lnáře umístěný ve Státním oblastním archivu v Třeboni, což je de facto lnářský klášterní archiv, který byl až do roku 1950 spravován právě tamním augustiniánským konventem.⁸ Pro naši práci se staly klíčovými především konventní kroniky, jejichž časové rozmezí pro devatenácté století rovněž omezilo zhruba naši práci. Dále bychom zde našli prameny statistické povahy (přehledy řeholníků, souhrny odsloužených mší apod.), účetní materiály a zároveň neméně zajímavé osobní záležitosti některých příslušníků tohoto řeholního společenství.

Další možný pohled či reflexi dějin augustiniánského konventu ve Lnářích nabízí také Obecní kronika, uložená na Obecním úřadu Lnáře.⁹ Nebylo však až tak velkým překvapením, že autor obecní kroniky byl v určitém časovém období totožný s autorem klášterní kroniky, tj. P. Aloisem Majerem. Další informace k vývoji obce lnářské poskytují také některé fondy Státního okresního archivu ve Strakonici.¹⁰

Ke zjištění hospodářské situace, vztahů s velkostatkem a samotným majitelem velkostatku bylo nutné použít rovněž fond Velkostatek Lnáře a Rodinný archiv rodiny

---

8 Sest E. BARBOROVÁ, Inventář k Fondu Bosí augustiniáni Lnáře (1532) 1684-1948, SOA Třeboň 1970.

9 Obecní kronika Lnáře od založení obce do roku 1927, Obecní úřad Lnáře

10 Především pak SOKA Strakonice, Obecní úřad Lnáře (1850-1945), kart. č. 1, sign. I/1; SOKA Strakonice, Sčítací operáty z roku 1910 - Lnáře; SOKA Strakonice, Obecní škola Lnáře 1825-1964, kniha č. 1, školní kronika 1825-18369, sign. II A; SOKA Strakonice, Obecní škola Lnáře 1825-1964, kniha č. 2, školní kronika 1836-1871, sign. II A/l; SOKA Strakonice, Obecní škola Lnáře 1825-1964, kniha č. 3, sign. H/5; SOKA Strakonice, Obecní škola Lnáře 1825-1964, Soupis dítek do školy nove přibylých 1859-1888, sign. II A/5; SOKA Strakonice, Obecní škola Lnáře 1825-1964, Spis o ustavení nového učitele roku 1822, sign. HI B2/a; SOKA Strakonice, Učňovská škola Lnáře, kniha č.1, katalog 1909-1920, sign. II/6; SOKA Strakonice, Učňovská škola Lnáře, kniha č. 2, katalog 1920-32, sign. II/6/1.

Lilgenau, oboje deponované opět ve státním oblastním archivu v Třeboni. V Třeboni je rovněž umístěn Biskupský archiv České Budějovice, kterýžto obsahuje korespondenci mezi bosáky a biskupy českobudějovickými a zároveň některé záležitosti týkající se zbožných bratrstev.¹¹

Při studiu vztahů lnářských bosáků s umělci jsme narazili na několik zajímavých jmen - Jakub Deml, Václav Levý či František Bílek nebo akademický malíř Matěj Netl.. Každá z těchto postav by si zasloužila hlubší zkoumání. Rozsah a zaměření práce to však neumožnily. Co se týká metodologie historické práce, pak je nutné podotknout, že bylo využito hned několika metod najednou. V první řadě byla využita klasická metoda přímá. Pochopitelně, že by tato práce vyžadovala jistá srovnání. Bohužel, jen těžko bychom hledali v české moderní historiografii práci podobně zaměřenou, což je ale velká škoda, poněvadž takto nelze některé získané poznatky zevšeobecnit a jen těžko se tak lze přenést přes regionální význam práce. Pro charakteristiku obce v námi vymezené době bylo nutné využít také metod historické demografie a statistiky a vycházet tak z pramenů statistické povahy, tedy hlavně matrik a soupisů obyvatel. Již v úvodu bylo naznačeno, že tato práce se zaměřuje především na kulturní dějiny daného regionu a usiluje o postihu nejrozličnějších vazeb, které souvisejí se lnářskými bosými augustiniány. Zároveň si dává za úkol sledovat myšlení, postoje, názory na politické, společenské i kulturní dění a jejich reflexi v daném geografickém prostoru - v oblasti Lnář. V duchu moderních historických přístupů se předkládaná práce pokouší i o jakousi sondu do každodenních záležitostí lnářského řeholního domu a jeho nejbližšího okolí. Byla využita i metoda oral history, tato metoda přináší nové světlo do bádání a především přináší nové postoje zprostředkované některými pamětníky.

1 Řehole sv. Augustina, přehled o řádech a kongregacích

1.1 Řehole sv. Augustina

Přestože nejvýznamnější řeholí středověkého západního mnišství se stala řehole Benediktova, nelze pominout význam řehole svatého Augustina pro rozvoj klášterního života

---

¹¹Sest. O.Šedá - E.Barborová., Inventář - Biskupský archiv České Budějovice, oddíl 1: Biskupská konzistoř České Budějovice 1785-1945 (1949), SOA Třeboň 1962-1972.

v období vrcholného a pozdního středověku. 12 Augustiniánské mnišství je z valné části plodem duchovního vývoje a zkušeností církevního otce sv. Augustina. 13 Tento život ve společenství má svůj základ v pojetí přátelství, jež Augustinus převzal ze stoické filosofie a prohloubil až k souladu mezi božským a lidským. Zcela krátce po přijetí kněžství založil Augustinus se souhlasem hipponského biskupa tzv. zahradní klášter pro laické mnichy, kteří zde žili po vzoru apoštolů. Přestože Augustinus nebyl první, kdo spojil kněžský úřad s mnišským způsobem života, představuje Episcopium v Hippo svou duchovní koncepcí a životem podle pravidel něco nového. Klášter, který Augustinus sám nazývá monasterium clericorum, byl úzce napojen na biskupský chrám a apoštolsky zaměřen. Klášter byl nejen učilištěm pro kleriky hipponského biskupství, nýbrž zároveň i seminářem pro mnichy a biskupy sousedních oblastí severní Afriky. Již za Augustinova života vznikla i řada ženských klášterů (mezi jinými v městech Thagaste, Kartago atd.).

Vznik řehole sv. Augustina není dosud dokonale objasněn. Vychází se z děl sv. Augustina, která obsahují tři důležité texty jemu připisované: Regula Prima, Regula Secunda a Regula Tertia. Ale v současné době se zpochybňuje autorství některých jmenovaných textů. Podle vzoru ideálního popisu první křesťanské obce ve Skutcích apoštolu uvádí Augustinus ve své řeholi jako první cíl společného života v klášteře společné přebývání ve svornosti a jednotu srdcí a duší v Bohu. Z tohoto dle vyrůstá požadavek společného jmění bratří (sester) žijících spolu v klášteře. Pokora a mlčenlivost, vzájemná úcta a odpovědnost jsou nejvýraznějšími rysy klášterního ideálu, který řehole obsahuje. Ustanovení o správě knih předpokládá, že v klášteře má pevné postavení duchovní studium. Mnišství, jež v severní Africe založil Augustinus a jeho žáci, se zjevně udrželo i v době stěhování národů. Na počátku 6. století bylo přeneseno i na Sardinii a ve druhé polovině 6. století se patrně augustiniánské mnišství spolu s Augustinovou řeholí rozšířilo i do Španělska a jižní Francie.

---

12 Nejnověji H. LAWRENCE, *Dějiny středověkého mnišství*, Praha 2002, s. 162-163; J. AUMANN, *Křesťanská spirítualita v katolické tradici*, Praha 2000, s. 64-70.

13 Augustinus Aurelius (354-430) je nejvýznamnější postavou vrcholné patristiky. Je nazýván posledním mužem antiky a prvním mužem středověku. Svůj život vylíčil ve filosofické autobiografii *Vyhnání*, kde popisuje „dvě části svého života, dobu rozmařilou a velice světskou i dobu po 32. roce svého života, kdy se obrátil ke křesťanství pod vlivem zbožné matky (později sv. Monika) a milánského biskupa Ambrože. Ve svých dílech položil základ filosoficko-teologickému systému, ze kterého pak čerpal nejen celý středověk, ale i novodobější myslitelé jako byli například B. Pascal, S. Kierkegaard aj. Mezi jeho hlavní díla patří *De Trinitate* (O Trojici), *De civitate Dei* (O obci Boží atd. Jeho učení se týká především svobodné vůle, problému času a věčnosti, pochopení Boha, lásky, vůle, poznání, atd. Blíže např. M. Machovec, *Svatý Augustin*, Praha 1967 a H. MARROU, *Svatý Augustin*, Řím 1979. Biskupské kláštery již před ním založili - Eusebius z Verceli (zemřel r. 371), Zeno z Verony (zemřel okolo r. 375), Deodorus v Antiochii (zemřel před r. 394). Srov. H. MARROU, *Svatý Augustin*, s. 146.

Příčinu mocného vlivu této řehole lze vysvětlit především skutečností, že tato řehole je vhodná jako návod ke klášternímu životu pro laiky i kněze, pro muže i ženy, pro kontemplativní i činné řády.

1.2 Řády a kongregace, žijící podle řehole sv. Augustina

Společenství, která podle této řehole žijí, jsou následně uvedena. Znění řehole sv. Augustina je uvedeno v příloze č. I.

1.2.1 Mužská řeholní společenství

Řád sv. Augustina (OSA), Řád dominikánů (OP), Bosí augustiniáni (OAD), Řád premonstrátů (Opraem), Řád křižovníků s červenou hvězdou, (Ocr), Řád maltézských rytířů (OMeli), Řád servitů (OSM), Milosrdní bratři (OH), Němečtí rytíři (OT), Pavlíni (OFPPE), Řeholní kanovníci sv. Augustina (CRV), Těšitelé (CFCG).

1.2.2 Ženská řeholní společenství

Kongregace sester premonstrátek (SOpraem), Doksany (kontemplativní) (Opraem), Dominikánky (OP), Kongregace sv. Karla Boromejského (SCB), Školky sester de Notre Dame (SSND), Sester sv. Hedviky, Voršilky (OSU), Milosrdné sestry P. M. Jeruzalémské (OT), Vizitky (VSM), Kongregace dcer Božské Lásky (FDC).

1.3 Řeholní bratři a sestry sv. Augustina

V příloze č. 2 jsou zobrazeni augustiniáni kanovníci, obutí i bosí augustiniáni. V příloze č. II obr. č.3 je vyfocen člen lnářského konventu fráter Fantišek Čada.

1.3.1 Augustiniáni kanovníci

(Sacer et Apostolicus Ordo Canoniorum Regularium S. Augustini)
Řehole sv. Augustina

„Řeholní kanovníci vznikli v 11. století z kapitul, jejichž členové (kanovníci) žili v komunitě. Po schválení pravidel řeholního života Apoštolskou stolicí r. 1059 doznal řád záhy velkého rozmachu po celé Evropě. Východiskem byl mateřský konvent u sv. Petra v Pavii, významnou roli pro rozvoj liturgie, pastoračního a duchovního života sehrálo opatství

sv. Viktora založené v Paříži r. 1108.

Řeholní instituce augustiniánských kanovníků sjednocovala rozdílné elementy klášterní řehole mnichů a kněžské služby kleriků. Hlavním posláním řádu se stala chórová služba (společná modlitba v chóru), práce v duchovní správě, charitativní činnost a práce vědecká.

Organizační struktura řádu byla budována na principu samostatných kanonií, které se spojovaly v kongregace. K nejdůležitějším patří Kongregace sv. Salvátora v Lateráně, vzniklá po r. 1059. Roku 1386 byla v Holandsku založena Windesheimská kongregace, reagující na hnutí zdůrazňující těsnější následování Krista. Dnes má řád šest kongregací spojených v jednotné konfederaci v čele s opatem primasem. Představení jednotlivých kanonií mají titul probošta který přijímá opatskou benedikci, dalšími funkcemi jsou děkan, provizor, novicmistr, knihovník, správce kostela apod.; instituce laických bratří zanikla v 18. století.

Augustiniánští kanovníci přišli do českých zemí ve 14. století. Nejstarší klášter byl založen v Roudnici n. L. r. 1333, po něm následovaly kláštery v Praze na Karlově, Jaroměř, Rokycanech, Sadské, Třeboni a Lanškrouně; na Moravě ve Šternberku, Fulneku a Prostějově. Důležité byly i domy v Kladsku, Vratislavi a Zaháni. Během husitských válek většina z nich zanikla. Čtyři obnovené kláštery spolu s novými v Borovanech a Olomouci působily až do zrušení Josefem II. r. 1785. Znak: červeno stříbrný štít s devíti břevny, ve štítě modrá, zlatě lemovaná routa, v níž je umístěna hlava Ježíšova. Řeholní oděv: bílý talár s cingulem a s kolárkem a mozeta barvy černé s malou kapucí. Zvláštností je sarrocium — dlouhý úzký pruh z plátna na přední i zadní straně taláru. Chórovým oděvem je bílý hábit s cingulem, rocheta a fialová mozeta s malou kapucí Dnešní adresa:

Řeholní kanovníci sv. Augustina — kongregace Windesheim S. Viktor Hanácká 11,
620 00 Brno“14

1.3.2 Augustiniáni poustevníci — obutí Augustiniáni

(Ordo Fratrum S. Augustini) Řehole sv. Augustina

„Řád vznikl z iniciativy papeže Alexandra IV. r. 1256 spojením několika poustevnických kongregací pod společnou řeholi a se zvláštními statuty. Patří do skupiny žebravých řádů, vzniklých v Itálii ve 13. století a odtud se rychle šířících do Evropy. Jedním z nejdůležitějších zdrojů nového duchovního života bratří byl konvent Santo Spirito ve Florencii.

Hlavním posláním augustiniánů se stala duchovní správa, vykonávaná především ve městech, kde měli často inkorporované fary. Ve svých klášterech rozvíjeli kulturní i vědeckou činnost, významné bylo i působení bratří na školách.

Řád řízený generálem je organizován podle provincií v čele s provinciály, představeným konventu je převor, o hospodářské záležitosti se stará prokurátor, o vedení kleriků magister clericorum, další funkce jsou odvozeny např. od výuky na domácích učilištích. Členové řádu se dělí na kněze a laiky se slavnými sliby (conversi professi) a bratry bez slibů (conversi oblati), při některých domech bývá zřízen i III. řád sv. Augustina pro laiky.

V Čechách vyrůstaly první augustiniánské konventy od druhé poloviny 13. století a od r. 1299 patřily k bavorské provincii, samostatná provincie česká vznikla až r. 1604. Mezi nejstarší domy patří Pivoň, Svatá Dobrotivá, Pšovka, Domažlice a klášter u sv. Tomáše v Praze na Malé Straně, odkud se v době Karla IV. vydávali bratři i na misijní cesty do zahraničí. Nověji byly založeny kláštery v Sušici, Bělé pod Bezdězem, Žamberku, Litomyšli, Dolním Ročově, v Praze na Novém Městě, na Bezdězi, v České Lípě a Vrchlabí; na Moravě jsou to od 13. století konventy v Koruně, Brně, Jevíčku, Moravském Krumlově a Osvětimanech. Zvláštní postavení měl brněnský klášter, (známý hlavně díky zakladateli genetiky Řehoři Janu Mendelovi), který se vyvíjel nezávisle na ostatních klášterech, má v čele opata a dodnes je podřízen přímo řádovému generálovi. Některé konventy zanikly za husitských válek a za reforem Josefa II. v 18. století, část jich působí až dodnes. Znak: ve zlatém poli červené planoucí srdce, postavené na černé knize s červenou ořízkou a obtočené černým pásem, srdce je probodeno šípem, křížícím se s pastýřskou holí Heslo: Tolle lege! Tolle lege! Řeholní oděv: černý hábit s černým koženým řemenem a dlouhou kapuci; do 18. století měli řeholníci některých konventů bílý hábit (též šat noviců)

Dnešní adresa: Řád sv. Augustina — provincie česká, Josefská 8/28, 118 01 Praha 1 ,
Malá Strana.“15

1.3.3 Augustiniáni bosí

(Ordo Augustiniensium Discalceatorum) Řehole sv. Augustina

„Řád vznikl jako reformovaná větev augustiniánů poustevníků r. 1533 ve Španělsku. Členové řádu měli obdobné poslání jako augustiniáni obutí, pracovali především v duchovní správě a měli též inkorporované fary.

Řád bosých augustiniánů je samostatným řádem, který se dělí do kongregací — španělská, italská a francouzská, řízených generálními vikáři.

Konventy v českých zemích patřily k italské kongregaci a to k její rakouské provincii. Nejstarší konvent byl založen r. 1623 v Praze na Novém Městě (na Zderaze). V letech 1626 až 1646 zde bratři zbudovali nový kostel a klášter, který byl nákladně umělecky vyzdoben mimo jiné i cyklem obrazů ze života sv. Václava od Karla Škréty. V klášteře působilo v 18. století více vzdělaných literátů i umělců (rytců). Zderazský konvent se stal mateřincem dalších domů v Čechách — Tábor, Havlíčkův Brod, Lysá n. Labem, Lnáře; na Moravě byl bosácký dům ve Vratěnině; již r. 1630 byl z pražského konventu osazen klášter u sv. Augustina ve Vídni. Řeholní oděv: obdobný jako u augustiniánů poustevníků, k oděni patří kožené sandály.“16

1.3.4 Řeholní kanovnice sv. Augustina

(Canonissae S. P. Augustini)

„Konventy řeholních kanovnic sv. Augustina vznikaly nejprve při mužských domech kanovníků; později jako samostatné kanonie pod vedením magistry podléhaly diecézním biskupům. V českých zemích neměly žádné vlastní domy, ale patřily jim některé majetky na našem území, jako např. Český Dub v Čechách a část statku Spálova ve Slezsku, které

---

15 Jirásko, Církevní řády a kongregace, Praha, 1991, str. 60-61.

16 Jirásko, Církevní řády a kongregace, Praha, 1991, str. 62.

vlastnily vídeňské kanonie u sv. Jakuba a u sv. Anežky“¹⁷

1.3.5 Augustiniánky

Jsou druhým řádem obutých augustiniánů. Nejstarší konvent v českých zemích vznikl v Olomouci u kostela sv. Jakuba r. 1213; druhý konvent byl založen r. 1354 v Praze na Novém Městě (u sv. Kateřiny), r. 1565 předán obutým augustiniánům u sv. Tomáše.

Řeholní oděv: černý hábit s koženým cingulem¹⁸

2 Dějiny obce Lnáře

2.1 Dějiny obce Lnáře od jejich vzniku do pol.17.století

Obec Lnáře se nachází na pomezí jižních a západních Čech. Díky klášteru a zámku (spolu s tradičním chovem kaprů a rybníkářstvím vůbec), Lnáře vynikly nad ostatními obcemi v okolí. A právě kvůli klášteru byla zaznamenána minulost obce. V roce 1884 P. Alois Majer¹⁹ vydal na památku dvoustého výročí založení tamního kláštera bosých augustiniánů malou knihu, v níž vyložil původ a nejstarší dějiny kostela Nejsvětější Trojice i vlastního kláštera.²⁰ Později sám říká, že bylo v této knížce mnoho nesprávností, a proto píše nové obširnější dějiny nejen lnářského konventu, ale i celé lnářské obce. Mimo jiné mu jejich sepsání bylo uloženo samotným priorem lnářského řeholního domu P. Janem Procházkou.²¹ Podnětem k tomuto sepsání nových dějin se stalo další výročí, tentokrát výročí posvěcení klášterního kostela, které připadlo na 13. prosince 1723.²²

---

17 Jirásko, Církevní řády a kongregace, Praha, 1991, str. 105

18 Jirásko, Církevní řády a kongregace, Praha, 1991, str. 118

19 P.Alois Majer byl převorem lnářského konventu v letech 1894-1911 a 1925-1928.

20 P.Alois Majer, Památka na dvěstěletou slavnost kláštera augustiniánského Nejsvětější Trojice, Praha 1884

21 P.Jan Procházka byl převorem v letech 1922-1925, 1929-1934, 1937-1940.

22 P.A. Majer, Dějiny osady lnářské, 1923

P.Alois Majer píše v úvodu :„Původ obce Lnář jest prastarý“.23 Prvním ukazatelem starobylosti může být vodní tvrz, která zde stávala již zřejmě ve 13. století a později byla přestavěna na zámek. V této krajině nebyla vodní tvrz žádnou zvláštností a některé z nich se dokonce dochovaly dodnes, např. Buzice.24

Kromě tvrze se život obce točil určitě okolo kostela. Nejstarší lnářský kostel, o němž se první zpráva dochovala z roku 1356, byl zasvěcen sv. Mikuláši. Tehdejší kostel, o jehož původní podobě mnoho nevíme, byl velice jednoduchý a měl zděné toliko kněžiště.25 V kostele se dochovalo množství náhrobních kamenů, z nichž nejstarší nápis je označen rokem 1572.

První majitelé byli rytíři ze Lnář. Dochovalo se o nich jen málo zpráv, například, že měli v erbu klíč. Do jejich doby také spadá počátek rozvoje místního rybníkářství. V 15. století se páni ze Lnář stali stoupenci husitského hnutí, k čemuž je patrně přivedlo příbuzenství s významným rodem Zmrzlíků ze Svojšína. Poté co rytíři ze Lnář v 15. století vymřeli, jejich majetek zdědil tento rod. Nejvýznamnějším představitelem tohoto rodu byl Petr Zmrzlík ze Svojšína, pán na Orlíku a oblíbenec Václava IV., který zřejmě pro svou nezištnost a službu králi získal mj. Březnici a dům v Praze. V roce 1564 prodal Václav Zmrzlík ze Svojšína své panství Zdeňkovi ze Šternberka a na Blatné, od něhož ho v roce 1577 získal Volf Novohradský z Kolovrat, což byl po dlouhé době opět katolický pán na Lnářích.26

V době neklidných časů a neurovnaných náboženských poměrů v zemi v pohusitském i jagellonském období nepřekvapuje zjištění, že lnářská i nedaleká kocelovická fara byly často opuštěné, bez řádného duchovního správce. O nápravu tohoto stavu se pokusil až nový

---

23 P.Alois Majer se domnívá, že název pochází od lnu, který se tu v minulosti hodně pěstoval. Stejně jako obec se nazývali i majitelé panství – rytíři ze Lnář. Německé jméno Schlusenburg je pozdějšího data – údajně z roku 1666, pověst praví o zlatém klíči se znakem Bohorodičky, který se našel při kopání základů.

24 Blíže A. Sedláček, Hrady, zámky a tvrze království českého XI, Praha 1897, s. 251-269; Umělecké památky Čech II (K-O), Praha 1978, str. 302.

25 Zřejmě byl velice podobný kostelu kocelovickému, který se ve větší míře zachoval dodnes. Blíže Umělecké památky Čech II(K-O), str. 76-77.

26 Alois Majer, Dějiny osady lnářské, nakladatel Konvent Lnáře, tisk K. Nepodal, Blatná 1923, srov. str. 16-27

majitel panství Volf Novohradský, který nechal v roce 1599 vystavět nad Podhajským rybníkem na kopečku kostelík zasvěcený Nejsvatější Trojici. Zatímco se nově zbudovaný kostelík stal záhy místem zbožných poutí věřících z okolí a občas zde byly slouženy i mše, zůstal kostel sv. Mikuláše opuštěn a fara byla i nadále neobydlena. Skutečnou obnovu náboženského života v katolickém duchu i na Lnářsku přinesl až vývoj po roce 1620. Roku 1624 byl kostel lnářský, stejně tak kocelovický, přidělen jako filiální ke kostelu kasejovickému a to zřejmě z důvodu nedostatku kněží.²⁷

Syn Volfa Novohradského prodal v roce 1617 lnářské panství Adamovi ze Šternberka. Ale již roku 1660 se novým pánem na Lnářích stal Aleš, svobodný pán Vratislav z Mitrovic, jemuž začal být lnářský zámek, přestavěný z původní tvrze Volfem Novohradským, těsný. Nechal si zde tedy postavit vedle tvrze zámek nový, prostornější, jemuž dal německý název Schlüsselburg. Dostavby se ale již nedožil.

Nejstarší popis vlastní obce se zachoval v gruntovní knize lnářské z roku 1652, podle níž zde bylo 31 domů.²⁸ Jen o málo mladší Berní rula z roku 1654 však uvádí pouze 27 čísel a jenom jeden mlýn.²⁸

2.2 Lnáře za vlády Černínů a Küniglů (pol. 17. stol. - 18. stol.)

Významné změny prodělaly Lnáře zejména po roce 1675, kdy se jejich novým majitelem stal Humprecht Jan Černín z Chudenic. Odkoupil celé panství od dcer Aleše Vratislava z Mitrovic za 180 000 zl. rýnských. Humprecht Jan Černín sice na lnářském panství příliš často nepobýval, ale řadou dalších koupí je významně rozmnožil. Pokračoval rovněž ve stavbě zámku, u něhož nechal zbudovat kapli sv. Josefa se zajímavou štukovou výzdobou, zároveň toužil po vybudování kláštera pro některý mendikantský řád. Po smrti Humprechta Jana

---

²⁷ Alois Majer, Dějiny osady lnářské, nakladatel Konvent Lnáře, tisk K. Nepodal, Blatná 1923, srov. str. 21-22

²⁸ V soupisu Berní ruly je uváděno pro obec Lnáře 12 rolníků, 7 chalupníků, 8 zahradníků, kteří podléhají zdanění, ostatní mohli být poustky. A. HAAS(ed.), Berní rula sv.27, Kraj prácheňský I., Praha 1954, s.290 - 299

v roce 1682 převzal správu panství jeho syn Tomáš Zacheus.²⁹ Jemu připadl úkol dokončit stavbu nového zámku a kaple sv. Josefa. Na poslední vůli svého otce nezapomněl a v souladu s jeho přáním usiloval o povolání některého z mendikantských řádů do Lnář. Konečné rozhodnutí ponechal Bohu, tj. losem vybral v roce 1684 bosé augustiniány, ale o tom více v další části práce.

Dalšími majiteli lnářského panství se stali Küniglové, neboť roku 1712 hrabě Leopold Künigl svobodný pán z Ehrenburgu a Warthy pojal za manželku druhorozenou dceru Tomáše Zachea Marii Josefu. Tato velice zbožná žena, která se též stala patronkou lnářského kláštera, však zemřela záhy v roce 1717. Pohřbena byla v řeholním rouše ve Vídni a její srdce bylo uloženo v klášterní hrobce ve Lnářích v chrámu Nejsvětější Trojice, přesně podle dobové zvyklosti. Hrabě Künigl se opět oženil a při příležitosti nového sňatku dal opravit zámek a přemalovat kapli sv. Josefa, v zámeckém příkopě pak nechal umístit řadu soch antických bohů a bohyň. Dlouho si však nového manželství neužil, neboť již tři měsíce po sňatku s Marií Aloisii, hraběnkou Lažanskou z Bukové, zemřel (1727). Leopold Künigl i jeho dědicové byli poměrně úzce spjati s českým prostředím a se svým lnářským panstvím.³⁰

2.3 Vpád vojska do Lnář, úpadek hospodářství, nový rozvoj duchovního života v pol. 18. stol., panství Sweerts-Sporcků

V době válek o rakouské dědictví nebyly Lnáře ani lnářské panství ušetřeny vpádu francouzsko-bavorského vojska českého vzdorokrále Karla Alberta. Do Lnář vtrhlo 150 pěšáků, kteří se zde podepsali na hospodářském úpadku a pustošení krajiny (ještě před příchodem vojáků byly ve zděné skrýši pod zemí v zahradě konventu uschovávány nejcennější věci). Na zámku byli ubytováni francouzští důstojníci, kteří zde zůstali celý rok a nechali se od majitele panství vydržovat. Je zřejmé, že i tyto výdaje na nezvanou armádu způsobily velké zadlužení majiteli panství Sebestiánu Josefovi a ten jej musel následně prodat. Novou lnářskou vrchností se tak v roce 1745 stala rodina Sweerts-Sporcků. Prvním

---

²⁹ Tomáš Zacheus Černín zastával mimo jiné úřady tajného rady, komorníka či přisedícího české dvorské kanceláře. Jeho manželka byla Zuzana R. hraběnka Martincová, s níž měl tři dcery. Zemřel v roce 1700. Blíže Ottův slovník naučný 6, s.626

³⁰ Mj. místem jejich posledního odpočinku byl lnářský konvent.

príslušníkom tohoto rodu spravujúcim Lnárské panstvo bol František Karel Rudolf,³¹ ktorý nemalo zasáhl do náboženského života na panstve, neboť mj. nechal v neďalekom Kadově založiť novou faru (1757), pri níz zriadil bratrstvo sv. Jana Nepomuckého. Kromě toho také zavedl hromadné poutě na Svatou Horu. Ve Lnářích mělo být shromaždiště a odtud se pokračovalo až do Příbrami. Ale jak se hrabě staral o blaho katolíků, o to více nenáviděl židy, které nechal roku 1746 ze svého panství vyhnat. Ale než stačil své nařízení dovést k úplnosti, protože židé pochopitelně své domovy opustit nechtěli, zastihla jej roku 1757 smrt na jeho zámku v Lysé nad Labem. Zmíňme se ještě stručně o tom, že to byl právě hrabě František Karel Rudolf, který zavedl roku 1776 ve Lnářích vyučování selských dětí. V té době byly farní školy pouze v Kasejovicích, Bělčicích a Záboří. Ustanovil tedy ve Lnářích, Bezděkově, Poli, Zahorčicích, Kocelovicích, Metlicích, Hvožděnech, Kladrubci a Radošicích školní mistry, kteří chodili pravidelně děti vyučovat. Dalším majiteľom panství se stal po smrti svého otce Jan František Kristián hrabě Sweerts-Sporck.³² Tento majitel také pokračoval v podpore katolíckej viery. Pro nově zřízenou farnost v Kadově nechal postavit kostel. Roku 1788 nechal zřídit v Kocelovicích a také ve Lnářích školy.

V roce 1770 bylo na celém panství provedeno nové číslování domů. Ve Lnářích bylo v této době celkem 79 domů, v Kocelovicích 42, v Tchořovicích 43, v Zahorčicích 25 atd.

Morové epidemie se nevyhnuly ani Lnársku (zejména v letech 1680 a 1771) či různá selská povstání či rebelie.³³ Zmírnění roboty prišlo až roku 1775 robotním patentem Marie Terezie, kdy byla robota snížena takřka na polovinu. Ale sedláci se bouřili nejenom proti Lnárské vrchnosti, ale také proti zdejšímu klášteřu. Např. 17.3.1770 se sedláci násilím domáhali navrátení rybníčku, který údajně přenechali klášteřu, a proto vtrhli do konventu, aby tak dosáhli svého. Z některých pozdějších zpráv víme, že prišly veľmi kruté mrazy a hlad, což opět vesničany s řeholníky stmelilo. Zároveň, ale existují zprávy, že ke smíru nedošlo. Poddaní také požadovali navrátení pozemků, které jim zabral František Sweerts-Sporck

---

31 Alois Majer, Dějiny osady Lnárské, nakladatel Konvent Lnáře, tisk K. Nepodal, Blatná 1923, s. 92.

32 Rozmnožil panství koupí dalších statků – Živořic a Slatiny.

33 Blíže J. Olejník, Selské bouře na Lnársku v roce 1680, Výběr z prací členů historického kroužku při Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích 27, 1990 s- 345-352 a též obecně). k nevolnickým povstáním J. ČECHURA, *Broumovská rebelie*, Praha 1997; J. KAŠPAR, *Nesonické povstání v Čechách roku 1680*, Praha 1965

a roku 1749 věnoval konventu. Tato žádost však byla zamítnuta a stejně byla vyřízena i po opětovných stížnostech poddaných v roce 1775 s odůvodněním, že za pozemky dostali od vrchnosti náhradu.³⁴

Doba reforem byla pro obec významná především z hlediska zrušení nevolnictví. Menší význam pak měl toleranční patent, poněvadž v této době již byla většina obyvatelstva vyznání katolického, k čemuž určitě nemalou měrou přispěla i přítomnost augustiniánského konventu.

2.4 Noví majitelé Lnářského panství v 19. a 20. století

19. století přineslo řadu nových a významných aspektů do života Lnářského panství, obce i konventu. Postupně se zde vytvořila zvláštní symbióza obec - klášter - zámek. Nelze-li tento vztah nazvat přímo ideálním, je možno říci, že se tu zrodila celkem dobrá spolupráce všech tří subjektů, která se asi nejvýrazněji projevovala ve sféře duchovní či kulturní.

Během vymezené doby se v držení Lnářského panství vystřídal několik vlastníků. Na krátkou dobu, od roku 1803, se stal majitelem panství Lnářského také Leopold hrabě Thun, který je však již v roce 1804 prodal Janu Františku Lünckerovi z Lützenwiku.³⁵ Počátek 19. století a zejména napoleonské války přinesly všeobecný hospodářský úpadek, který se nevyhnul ani Lnářskému velkostatku. Ekonomické problémy se na Lnářsku projeví zejména tím, že téměř jediný příjem velkostatku v této době představovaly peníze za prodanou ovčí vlnu. To působilo neblaze především na proslulé rybníkářství, kdy byly některé rybníky dokonce zrušeny a jejich počet se tak snížil na třetinu. Přesto ale baronka Lünckerová ráda pořádala slavnostní výlovy rybníka, co by jednu z možností šlechtické zábavy.³⁶

---

34 Blíže Majer, Dějiny osady Lnářské, nakladatel Konvent Lnáře, tisk K. Nepodal, Blatná 1923, s. 94 – 96; Tomuto tématu se v katolickém duchu věnuje blatenský vikář J. P. HILLE, Církevní poměry na panství Lnářském v 18. století, Blahověst 42, 1893, s. 535

35 R.J.MERAVIGLIA- CRIVELLI, Der böhmische Adel, s. 114

36 SOA Třeboň, Fond Bosí augustiniáni, kniha č. 7

Dalším, pro nás významnějším, majitelem panství byl Václav Klement svobodný pán Lüncker z Lützenwicku, ten získal panství na základě dědické smlouvy se svým bratrem roku 1813. Roku 1836 se oženil s Annou z rodu Arvay, bývalou herečkou a vdovou po řediteli divadla.

Hrabě Lüncker byl starý gardista a nemohl se spokojit se svobodami, které přinesl rok 1848, kvůli tomu se také dostával častokrát do sporu se lnářským klášteřem a obecní samosprávou. Po jeho smrti v roce 1865 ° došlo ke sporům o dědictví, neboť jeho manželství s Annou z Arvay, která zemřela roku 1872, bylo bezdětné. Oba manželé toužili po tom, aby panství zdědil někdo z příslušníků jejich rodu, nakonec byl učiněn kompromis. A sice, že příbuzný hraběte, bavorský úředník v Řezně, Karel svobodný pán z Lilgenau pojme za manželku Annu Arvayovou, příbuznou hraběnky a syn z tohoto manželství bude dědicem. A také se tak stalo Dědicem se nakonec stal Karel z Lilgenau, který se však dědictví mohl ujmout až v roce 1880, po dosažení plnoletosti. Nový majitel ihned začal rozmnožovat svůj majetek, přidal se také k české konzervativní šlechtě a svůj vztah k českému národu projevil po požáru Národního divadla. Na jeho rekonstrukci věnoval 1000 zlatých. Byl také velkým mecenášem církevních památek a převzal jako patron devět kostelů v okolí, které se nacházeli ve špatném stavu. Pečoval o rozvoj vzdělanosti . V roce 1898 daroval obci Lnáře novou školní budovu.

Nyní se zmíním o majitelích panství dvacátého století. V roce 1888 se za Karla Lilgenau provdala Helena, svobodná paní Kutcherová. Ta byla nucena z důvodu finanční tísně nucena panství prodat a novým majitelem se stal Karel Bondy. Byl ředitelem továrny na letadla značky AVIA, který za velkostatek zaplatil 14 500 000 Kčs. Tento nový majitel pak vesele pokračoval v zadlužování a to až do roku 1931, kdy byla na panství uvalena nucená správa, jelikož statek byl zadlužen neuvěřitelnou sumou 20 714 656 Kčs.³⁷ Nucená správa skončila roku 1936 odprodáním majetku JUDr. Jindřichu Vaničkoví, známému pražskému advokátovi. A pochopitelně 1. 10. 1948 přišla další změna majitele - velkostatek převzalo ministerstvo zemědělství pro podnik Státní lesy a statky. Po roce 1990 bylo panství v rámci restitucí navráceno rodině Vaničkových.

---

³⁷Z této částky dlužil 100 000 Kč bosým augustiniánům. SOA TŘEBOŇ, Velkostatek Lnáře, kart.č. 176, inv.č. 1179, sign. Vc-1

2.5 Industrializace ve Lnářích

Moderní doba přinesla i do Lnář počínající industrializaci. Významným datem v životě obce se stal především 4. únor 1907, kdy byl slavnostně uveden do provozu a vysvěcen parostrojní pivovar a s ním spojená elektrárna pro vlastní potřebu. Stalo se tak při příležitosti padesátých narozenin majitele panství.

Naproti tomu nepříznivě ekonomiku lnářského velkostatku poznamenala velká povodeň, která 20. června 1895 těžce poškodila lnářské rybníční hospodářství - jen ztráty na rybách činily asi 60 000 korun. O obnovu rybníčního systému a o opětovné povznesení chovu ryb na lnářsku se zasloužil zejména správce tamního rybníčního hospodářství Theodor Mokřý. Měl také velice blízký, byť do určité míry komplikovaný, vztah ke lnářskému řeholnímu domu. Na jedné straně to byl vztah velice příjemný a přátelský - nechal například osázet okolí kláštera vzácnými dřevinami, za což mu byli bosáci samozřejmě vděční a dokázali to i patřičně ocenit. Na straně druhé Mokřý, coby správce celého panství, vyřizoval od roku 1900 všechny žádosti či stížnosti kláštera, a proto není divu, že se občas objeví v klášterní kronice slovíčka více méně urážlivá v případě, kdy Mokřý musel hájit zájmy velkostatku proti klášteru.

Velkou překážku dalšího ekonomického, společenského a kulturního rozvoje obce představovalo špatné spojení s okolím. Obec získala vlastní poštu až v roce 1872. Další významnou událostí v životě obce měla být výstavba železnice. V 60. letech 19. století se zde měla stavět dráha spojující Vídeň s Plzní, ale společnost pro výstavbu dráhy se bohužel setkala s nepochopením u majitele velkostatku hraběte Lünckera. Druhý, tentokrát úspěšný, pokus byl podniknut až v 90. letech 19. století. Výstavbu železniční trati Nepomuk - Blatná (přes Lnáře) spolupracovali a podporovali i lnářští augustiniáni, kteří si rovněž zakoupili pár akcií. Slavnostní otevření železnice z Nepomuku do Blatné se konalo ve Lnářích roku 1889. Bosáci každé spojení se světem vítali. 38

Jedním z důsledků otevření železnice bylo samozřejmě také zřízení telegrafní stanice ve Lnářích (1902).

Další technická novinka přišla až v roce 1923, kdy byla zahájena elektrifikace obce. Nástup moderní doby, rušení patrimoniální správy, nástup ústavnosti a industrializace se na Lnářsku promítly rovněž v zásadní proměně demografického chování obyvatelstva.

2.6 Demografické údaje

Počet obyvatel od roku 1850 až do roku 1890 nejprve stoupal, pak následovala dlouhodobá stagnace a posléze, po roce 1930 i pokles. Pro toto období je možné počítat s jistou sociální i ekonomickou stabilizací, což může dokládat také stoupající počet domů.⁸⁰ Je zřejmé, že celkem plynulý vývoj přerвала až první světová válka. V případě Lnář jsme se setkali s několika jevy zasluhujícími bližší objasnění. V rozmezí 47 let (od roku 1837 do roku 1884)⁸¹ jsme zaznamenali 1625 narozených dětí a z toho celkem 102 (tj. 6,27 %) nemanželských.³⁹ Nedá se snad mluvit přímo o uvolněné křesťanské morálce, spíše jde o běžný stav v tomto období demografické revoluce. Na druhé straně je možné vidět stále udržování křesťanských tradic v případě sezónnosti sňatků, kde je skutečně evidentní, že adventní a postní období byla pokládána stále za posvátná a nekonaly se tudíž žádné svatby. Další zvláštnost z hlediska historicko-demografického představuje vysoká nadúmrtnost žen ve věkové skupině nad 15 let,⁸³ ta je totiž typická pro průmyslově vyspělejší oblasti a tou Lnářsko v této době rozhodně nebylo.⁴⁰

Výše popsané změny našly svůj odraz též v nové podobě společenského života obce. K rozvoji společenského života v obci významně přispěly, zejména v počátcích, relativně dobré vztahy mladého velkostatkáře Karla Lilgenau se svými úředníky a ostatními (tyto vztahy byly narušeny až po volbách roku 1869). Hlavními iniciátory a nositeli českého spolkového ducha ve Lnářích byli studenti, učitelé a někteří mladší úředníci velkostatku, kteří se zapojovali do pořádání besed, divadelních představení, hlavně dětských, čímž si postupně získávali živnostníky a i některé rolníky. P. Alois Majer k nim přidává také členy Lnářského konventu, což rovněž vyplynulo i z výzkumu.

---

39 J.LÁNÍK, Vývoj porodnosti v českých zemích v letech 1837-1913, HD 12, 1987, s. 207-225

40 Srov. Atlas církevních dějin českých zemích 1918-1999, Praha 2000, graf č.7

Jedním z prvních lnářských spolků byl Hasičský spolek, založený 6. srpna 1893, rok na to 18. srpna 1894 byl založen Spolek vojenských vysloužilců. Velice důležitou institucí byl záložní a spořitelní spolek podle systému Reifeisenova, kterému bylo dáno jméno Vesnická spořitelna. Ten vznikl po veliké povodni roku 1895, kdy bylo velké množství domů poškozeno a dokonce se do Lnář na škody přijel podívat i místodržitel František hrabě Thun. Snad i díky tomu obci byla poskytnuta státní podpora na obnovy škod. Vesnická spořitelna vešla v život 21. července 1897 za přispění P. Aloise Majera⁴¹, který se rovněž stal jejím prvním předsedou. Dvanáctého září 1897 byl založen místní odbor Národní Jednoty pošumavské, jejímž předsedou byl zvolen rovněž A. Majer. Z iniciativy tohoto spolku byly pořádány nejrůznější přednášky, hospodářské a živnostenské kurzy a ve spolupráci s Vesnickou spořitelnou byly nakupovány nejrůznější zemědělské stroje. Zároveň byla hrána divadelní představení a některé hry nezřídka pocházely z pera předsedy Jednoty.

Obec se stále více prosazovala i v rámci širšího okolí. V roce 1907 byla konána ve Lnářích Zahradnicko-ovocnická výstava, které se s velkým úspěchem účastnili i zástupci lnářského řeholního domu a později se ještě mnohokrát opakovala.

A. Majer inicioval a sepsal stanovy pro Družstvo ku vzájemnému pojišťování dobytka v obci Lnáře (zúženo 17. ledna 1909). Tento spolek se však dlouhou dobu neudržel, protože množství případů, které musel řešit, bylo příliš na svépomocný charakter tohoto podniku. Posledním významným spolkem známi sledovaného období se stal Sokol, který byl založen ve Lnářích 16. března 1919. Sokol pořádal i divadelní představení, stejně jako například Sdružení katolické mládeže, organizované augustiniány.

Do života obce bychom mohli také zařadit připomínku o proměnách vzhledu obce. V roce 1908 byl založen obecní sad, který dostal název Královský. Rovněž klášterní vrch byl patřičně upraven okrasnými dřevinami, což provedl, již výše zmiňovaný, správce velkostatku Theodor Mokrý.

3 Náboženské poměry

3.1 Náboženská situace ve Lnářích do 18.století, přestavba

---

⁴¹ P.A.Majer byl 54. převorem lnářského konventu a autor Dějin osady lnářské, více v dalších kapitolách.

kostela Nejsv. Trojice

O náboženské situaci v těchto krajích již bylo stručně pojednáno. Lnáře až do časů Volfa Novohradského z Kolowrat patřily převážně nekatolickým majitelům a z katolického hlediska zde byl život duchovní hodnocen jako velice vlažný.⁴² Teprve po vzniku kostelíka Nejsvětější Trojice, hlavního to aktéra celého našeho dějinného průhledu, se začal život duchovní ve smyslu katolickém poněkud rozhojňovat. ⁴³ Připomeňme ještě, že kostely lnářský a kocelovický byly přivtěleny jako filiální pod Kasejovice roku 1624, zřejmě z nedostatku kněží, což byl všeobecný problém doby rekatolizační po roce 1620.

Pojďme si trochu situaci přiblížit čísly. Bohužel pro dobu 17. a 18. století nemáme mnoho konkrétních informací, přesto zde můžeme doplňkově využít zhruba tři významné prameny statistické povahy. Jedná se v první řadě o zповědňní seznamy arcidiecéze pražské, které nám ovšem pro svou dobu poskytnou představu o věřících v celé kasejovické farnosti. Počty katolíků, nutno říci, jsou poměrně vyrovnané po celou dobu, kterou seznamy sledují, pouze v prvních letech (zhruba 1671-1678) můžeme zaznamenat, v porovnání s okolními farnostmi, velké množství katolíků „nekajících se“ (tedy bez zповědň). Je možné se domnívat, že jistý vliv na urovnání situace v prospěch katolické víry měli také lnářští augustiniáni, kteří se právě v těchto letech zabydlovali ve svém novém sídle.⁴⁴

V souvislosti s dobou barokní si připomeňme jednu ze tří manželek majitele panství Aleše svobodného pána Vratislava z Mitrovic, paní Ludmilu Maxmiliánu, rozenou hraběnku z Bukové. Ta zřejmě vynikala notnou dávkou zbožnosti, poněvadž když viděla, jaké oblibě se u věřících těší kostelík Nejsvětější Trojice, nechala jej zbořit a na jeho místě roku 1666 vystavět nový prostornější a hlavně okázalejší. Kostel nechala zároveň nově vyzdobit a přenést sem zvony z, dosud nefungujícího, kostela sv. Mikuláše (k čemuž se rovněž váže

---

42 Kostel-Lnáře, kart č. 174, inv. č. 1174, sign. Vb-11

43 Kostel-Lnáře, kart č. 174, inv. č. 1174, sign. Vb-11

44 Tomuto tématu se v katolickém duchu věnuje blatenský vikář J. P. HILLE, *Církevní poměry na panství lnářském v 18. století*, Blahověst 42, 1893, s. 535, nebo Týž, *Vikariát prácheňský roku 1654*, SHK 1904, č. 1, s. 59; nebo V. OEHM, *Protokol reformační komise, konané roku 1628 v krajích Bechyňském, Prácheňském, Plzeňském*, *Věstník královské společnosti nauk* 1897, s. 128; dále pak všeobecně pro celou monarchii F. X. KRYŠTŮFEK, *Dějiny církve rakouské' ve státech Rakousko-uherských s obzvláštním zřetelem k zemím koruny české, od doby slavného panování císařovny Marie Terezie až do časů J.V. císaře a krále Františka Josefa I. (1740-1898)*, Praha 1898.

dlouho se tradující pověst o tom, jak hrdí osadníci přenesli zvony několikrát zpět na věž kostela sv. Mikuláše)⁴⁵

Spíše pro odhad počtu obyvatel, nyní již jen v obci Lnáře, nám poslouží Berní rula a pozdější Tereziánský katastr.⁴⁶ Oba katastry měly sloužit především pro soupis majetku pro následné zdanění, jsou zde tedy jistá úskalí věrohodnosti předkládaných čísel — předně zde nenajdeme nejchudší vrstvy obyvatel. Revizitace Berní ruly z roku 1676 hovoří pouze o 137 zdaněných domech, kdežto Tereziánský katastr, už nám zhruba o 70 let později (1748) prozradí třeba, že k filiálnímu kostelu sv. Mikuláše přináleželo 589 věřících, nebo že Lnáře čítaly celkem 652 osedlých. Tato čísla mají sloužit pouze pro představu o početním stavu obce, těžko je nějakým způsobem interpretovat či z nich vyvozovat dalekosáhlejší závěry, poněvadž oba výše zmíněné katastry zaznamenávají především půdu a osoby ke zdanění, tudíž zde nenajdeme osoby nemajetné.

3.2 Náboženské poměry ve Lnářích od 18.stol. do 20.století

Z hlediska náboženského byly Lnáře katolickou obcí s vlastní duchovní správou. Fara byla ve Lnářích zřízena již v době josefínských reforem. Od roku 1785 byly Lnáře součástí nově ustavené českobudějovické diecéze,⁸⁸ v jejímž rámci v roce 1848 působilo celkem 489 členek a 143 členů řeholních domů. Pro srovnání potom nabízíme údaje z roku 1914, kdy se počet jen mírně zvedl na 520 řeholnic a 164 řeholníků. Pokud by nás zajímaly samotné počty řeholních domů, pak nám pomůže informace například z roku 1834, kdy bylo v celé diecézi napočteno celkem 76 mužských konventů, což opět můžeme porovnat se stoletím dvacátým: nejprve s údaji z roku 1916 (89 domů) a konečně s daty pro rok 1950, kdy zde bylo celkem 96 mužských řeholních domů.⁸⁹ Pokud se podíváme na náboženské poměry

---

⁴⁵Srov. Pověsti o Lnářích, Stráž na Šumavě 1890, č. 2, s. 2; J. P. HILLE, Kostel sv. Mikuláše ve Lnářích, Hlas lidu, 1923, č. 86, s. 122-123 a č. 88, s. 118-J.P.Hille, Lnáře, Blahověst 43, 1893, s. 535-538; V. BRAUN, Lnáře, Výběr z prací členů historického při Jihočeském muzeu Českých Budějovicích, 1970, č. 2, s. 16-18; Umělecké památky Čech R(K-0) i raná 1978, s. 302; Dějiny českého výtvarného umění 11/2, s. 345 P.Cánová, E. Culková, D.Lišková, M Rajtoral, F. (edd.), Tereziánský katastr, svazek 3 Dominikál, Praha 1970.

⁴⁶P.Cánová, E. Culková, D.Lišková, M Rajtoral, F. (edd.), Tereziánský katastr, svazek 3 Dominikál, Praha 1970.

na Lnářsku trochu detailněji, pak je možné říci, že se Lnáře nachází v oblasti převážně katolické. V roce 1930 měly oblasti Strakonicka a Blatenská, na jejichž pomezí leží i Lnářsko, celkem 90, resp. 75 % katolického obyvatelstva." Významné místo v duchovním životě zdejších katolíků měly zejména církevní poutě směřující, jak na Svatou Horu u Příbrami, tak i do Lnář. Do tamního kláštera či klášterního kostela Nejsvětější Trojice přicházeli věřící především kvůli obrazu P. Marie Lnářské, ke kterémužto se váže celá řada pověstí a také, jak jinak, řada zázračných uzdravení. Další kroky věřících mohly směřovat k uctění sochy Panny Marie v Blatné, nebo k jedné z kaplí nedaleko Hvožd'an či rovnou do nedalekého Nepomuku.

Devatenácté a zejména dvacáté století přineslo významné proměny do náboženských poměrů v celé zemi, stranou nestálo pochopitelně ani Lnářsko. Z nekatolických společenství se přímo ve nejvýrazněji prosadila Církev československá, která působila po roce 1921 při zdejším kostele sv. Mikuláše.⁴⁷ Další fary v držení československé církve byly v Blatné a v Kasejovicích. Vedle Církve československé zde aktivně působily i poměrně četné židovské náboženské obce: v Blatné, Kasejovicích, Mirovicích, Březnici a Nepomuku.⁴⁸

V souvislosti se založením Lnářské farnosti se, podle ustanovení všeobecného zákona o povinné školní docházce a zřízení obecných škol při všech farních kostelech, uvažovalo i o zřízení školy ve Lnářích. Zdejší škola měla sloužit nejen vlastním Lnářům, ale i okolním obcím Kocelovice, Tchořovice, Hradiště, Řiště a Zahorčice. Vznik školy zbrzdil spor o to, kde bude škola zřízena, zda přímo u kláštera na Kalváriích, kapli sv. Anny (Annaberku), nebo přímo ve Lnářích. Jednalo se pochopitelně o dostupnost pro děti z odlehlejších Kocelovic a Tchořovic. Vše se nakonec vyřešilo zřízením školy jak ve Lnářích, tak i v Kocelovicích.⁴⁹

Vyučování na lnářské škole začalo 18. září 1789. V roce 1873 byla škola rozšířena na tři a v roce 1880 na čtyři třídy. Výstavbu školy podporovala pochopitelně místní vrchnost.⁵⁰ Důležitými postavami v dějinách obce byli také místní učitelé, kteří se kromě

---

47 A. BOHÁČ, Atlas českých církevních dějin, mapa č.107; V. MENTBERG, Kasejovičtí židé, Zpravodaj kroužku přátel rodopisu a heraldiky při městském archivu v Plzni, 1969, č.3-4, s.49-62, J.SIBLÍK, Blatensko a Březnicko, s.198-201.

48 A. MAJER, Dějiny, s.205-209.

49 Již o zařízení první školy se zasloužil J.František Sweerts-Sporck.

50 Zde nejvíce vynikli O. Kopal (zemřel 1886) a mladý katecheta A. Majer, kteří dokonce sami divadelní hry psali a zhudebňovali.

svých kantorských povinností věnovali práci pro obec, především osvětového charakteru. Velice často pak ovládali hru na hudební nástroj a působili v chrámové hudbě při klášteře. Nejednou také spolupracovali s bosáky, katechety, především pokud se jednalo o pořádání školních hudebních a divadelních představení. Do roku 1868 vyučovalo náboženství na školách v okolí Lnář osm katechetů.

Dvacátého pátého května 1868 vešel v platnost zákon, který odnímal duchovním dozor nad školami a řízení veškerého vyučování převzal stát. Od vikářů přešel dohled na zemské školní inspektory a zemskou školní radu. O potřeby jednotlivých škol se nadále měly starat školní obce a zvolené místní školní rady. Od této doby se také mohl majitel velkostatku vzdát svého patronátu nad školou, což také lnářský pán v roce 1873 udělal.⁵¹

3.3 Josefinské reformy a jejich dopad na duchovní správu ve Lnářích

Již jednou padla zmínka o lnářské farnosti v souvislosti s josefinskými reformami, ale fara fungovala ve Lnářích mnohem dříve. Nejstarší zmínka o místním faráři je z roku 1356, další zpráva pochází z let 1372-1377 a od té doby lze doložit lnářské duchovní nepřetržitě až do husitských válek. Pak zde zřejmě až do první poloviny 16. století působili kališníci, podporováni pravděpodobně rodem Zmrzlíků ze Svojšína. Duchovní správa byla soustředěna kolem farního kostela sv. Mikuláše. Ke lnářské farnosti od začátku náležely obce Zahorčice, Řiště, Zamlýnín a Předmíř.

V době reforem prováděných Josefem II. byly zrušeny všechny augustiniánské kláštery v českých zemích,⁵² když ještě před tím jim byl zakázán kontakt s římskými představenými, nesměly přibírat nové členy, konat provinciální kapituly atd. Jediný konvent řádu bosých augustiniánů, který zůstal zachován, byl klášter lnářský, poněvadž zde byla ustavena fara. Ovšem i zde byl alespoň snížen počet řeholníků z 18 na 14.

Instrukce z roku 1782 upravovala rozmístění far, jednak podle místní polohy a také

---

⁵¹ Karel z Lilgenau.

⁵² První zmínka o lnářském faráři při kostele sv. Mikuláše a zároveň o obci pochází z roku 1356. O původní podobě kostela mnoho nevíme, protože v 17. a 18. století velmi chátral. Teprve v roce 1735 byl přestavěn a vysvěcen roku 1739.

podle populačních poměrů daném regionu. Fary byly rozmístěny tak, aby byly dostupné i pro obyvatelstvo ze vzdálenějších oblastí. V budoucnosti měla být v osadě čítající alespoň 700 lidí od farního kostela vzdálené více než hodinu cesty zřízena nová fara. To vše bylo zřizováno na náklad náboženského fondu, založeného Josefem II., jež čerpal finance především z majetku zrušených klášterů. Na jihu Čech bylo zřízeno v té době, tedy po roce 1782, celkem 65 nových samostatných duchovních správ. Zdokonalený farní systém pochopitelně zůstal ve službě státu. Kněží byli nuceni oznamovat lidem z kazatelen státní vyhlášky a nařízení, vést matriky a konskripční záznamy, oznamovat krajským úřadům neprávo, které se dělo poddaným ze strany vrchností a také mimo jiné bdít nad zdravotním stavem obyvatelstva. Navíc kněží byli také státem placeni, což bylo nutné především po zrušení desátku.⁵³

Roku 1786 byla tedy i ve Lnářích zřízena opět fara a byly jí přivtěleny další obce a konventní kostel Nejsvětější Trojice se tím pádem stal farním.⁵⁴ Po zřízení fary roku 1786 ve Lnářích neměli místní faráři ani kaplani nárok na plat z náboženské matice a zůstali odkázáni na svou fundaci, což způsobilo, že se vždy považovali nejprve za řeholníky a až potom za duchovní správce. Nutno říci, že důsledkem těchto změn došlo k jistému uvolnění morálky v klášteře.⁵⁵

Na počátku, tedy záhy po založení lnářské farnosti, si činili na tuto faru nároky faráři kasejovičtí a považovali lnářský farní úřad za podřízený, protože se jim samozřejmě s obvodem zmenšily i příjmy.⁵⁶ Požadovali odtud poplatek štolový, což bylo později změněno v roční paušál štolový ve výši 20 zlatých. Abychom v úplnosti představili fungování náboženského života na lnářské faře, zbývá ještě dodat zmínku o náboženských bratrstvech. O tom však pojednává kapitola 4.

---

⁵³ Roku 1785 byl zrušen pražský konvent, roku 1807 německobrodský konvent, roku 1813 konvent v Lysé nad Labem, v Táboře roku 1816. Blíže P.VLČEK-P.SOMMER-D:FOLT7N, Encyklopedie českých klášterů, s. 224, 357-359.

⁵⁴ K nově zřízené faře byly od kasejovické farnosti přivtěleny Lnáře s filiálním kostelem sv. Mikuláše, Kocelovic s kostelem sv. Bartoloměje, Říště, Tchořovice s kaplí sv. Václava a Zahorčice.

⁵⁵ První farář byl P.Prokop, byl zvolen zároveň převorem konventu (1783-1787) a upozorňoval na to, že nelze zastávat tyto dvě funkce dohromady a že je tím velice poškozována řeholní morálka. Srov. A.MAJER, Dějiny, s.123-124.

⁵⁶ Lnáře původně, před reformami Josefa II., spadaly pod farnost Kasejovice.

4 Život a působení augustiniánů ve Lnářích

4.1 Příchod bosých augustiniánů do Lnář a založení konventu

Tuto část jsem přepsala přesně ze záznamů P.A.Majera, aby bylo možné sledovat tehdejší fakta a způsob historikovy psané řeči.

4.1.1 Založení kláštera – ze záznamů P. A. Majera

„Humprecht Černín těžce to nesl, že nejen on, ale i lid jeho při dvoře lnářském postrádají každodenní útěchy nejsv. oběti. Uvažuje též, že faráři kasejovičtí pro rozsáhlost své osady a četné filiální kostely skoro ustavičně kaplanů postrádající, nejsou s to, všem naléhavým potřebám duchovním poddaného lidu jeho vyhověti a že mnozí putující ku chrámu Páně Nejsv. Trojice nade Lnáři nemají kněze, jenž by jim mši sv. a sv. svátostmi přísluhoval, ustanovil se na tom, založiti při tomto chrámu nějaký konvent řeholní. Úmysl tento však provésti nemohl, neboť ho dne 13. března 1682. neúprosná smrt stihla v Kosmonosích. Uložil však provedení díla toho záslužného svému synu Tomáši Zacheovi posledním svým pořizením. Tělo jeho odpočívá v kapli sv. Sigmunda, zvané Černínské, v chrámě sv. Víta na hradě pražském.“⁵⁷

Tomáš Zacheus hrabě Černín z Chudenic zastával četné vzácné úřady: byl JMC, skutečný tajný rada, komorník a přisedící královské dvorní kanceláře české. „Ačkoliv byl příliš zaměstnán správou svého majetku a úřady svými, kteréž, časté nepřítomnosti jeho ve Lnářích vyžadovaly, přec nezapomněl na zbožnou poslední vůli svého otce, nýbrž snažil se ji jako hodný syn co nejdříve vykonati. Byl toliko na rozpacích, který z řádů žebravých by měl na panství své uvést, neboť podle vůle otcovy měl býti klášter zřízen pro řád mendikantní.

Nemoha se rozhodnouti a přec nechtěje dlouho otálet, ponechal Bohu trojjedinému, aby Sám vyvolil si řád, který by zde nejmúspěšněji ku cti Jeho a ku spáse duší pracoval. Los měl o tom rozhodnouti. O tomto losování zachovala se nám dvojí zpráva. Podle jedné dalo se losování v kanceláři zámecké. Tam napsána na malé lístky jména všech žebravých řádu

---

⁵⁷ Alois Majer, Dějiny osady lnářské, nakladatel Konvent Lnáře, tisk K. Nepodal, Blatná 1923, str. 34

a když vloženy byly do osudí, prosil Tomáš Zacheus Boha, aby sám ukázal, který z nich jest podle vůle jeho. A hle, vytažen jest lístek, na němž napsáno bylo jméno bosáků sv. Augustina. A když zkouška ta po druhé a po třetí opakována byla, byl vždy týž výsledek.

Jiná zpráva sděluje, že rozhodnutí o řádu stalo se na zámku lnářském u přítomnosti nevěsty hraběte Černína Zuzany Terezie hraběnky Martinicové a mnohých vznešených hostí, kteří poznavše zbožný úmysl hraběcího hostitele svého a rozpaky jeho z volby řádu, navrhli, aby losem bylo o tom rozhodnuto. Myšlenka ta všeobecně se líbila; nevěstě pak hraběcí vzdána ta čest, aby jako budoucí paní tohoto panství los vytáhla. Los zněl příznivě řádu bosáků sv. Augustina, avšak v očích vznešené nevěsty přízně nenašel; neboť celá zčervenala a nechut' k řádu tomu v obličejí jejím příliš patrně se jevila. Přálať si sem nějaký řád bílého roucha. Ze zdvořilosti prohlášena ode všech tato volba za neplatnou a ustanoveno, losovati znova. A co se stalo? Los poprvé zhrzený vytažen opět, nad čímž paní nevěsta nevole své sotva potlačila. Zkušeno štěstí po třetí a když ku podivu všech výsledek byl týž, nikdo z přítomných ani nevěsta neodvážili se odporovati, poznávajíce v tom vůli Boží.

Ještě téhož dne totiž 3. března 1684. odeslal hrabě Tomáš Zacheus Černín onen lístek hlasovací, který až dosud v archivu kláštera lnářského s úctou se chová, do Prahy P. Vincenci od sv. Viléma, převoru pražského konventu sv. Václava, zároveň s listem, v němž mu sděluje svou vůli založiti ve Lnářích při kostele Nejsv. Trojice konvent bosáků sv. Augustina.“58

4.1.2 Pověst o založení kláštera

„Pro zajímavost připojujeme pověst, kterou si lid ve své obrazotvornosti a zbožnosti o založení kláštera lnářského vy-bájl. Pověst ta povstala as v XVII. století a udržela se v paměti starších lidí až dosud. Velmi pěkně vypravuje ji školní rada Dr. August Sedláček ve svém spise: „Sbírka historických pověstí“. Domníváme se, že ji našel v rukopisech kněží Augustiniánů tábořského kláštera, kteréž nyní v městském museu tábořském uloženy jsou. Pověst ta zní následovně:

„Mladý hrabě Černín, jménem Tomáš, byl hoch čilého ducha a mateři své ve všem velikou radost dělal, ale ona přece jen často vzdychala a plakala. Když byl malý, nevšimal si

---

58 Alois Majer, Dějiny osady lnářské, nakladatel Konvent Lnáře, tisk K. Nepodal, Blatná 1923, str. 34-36

toho, když však dostal rozum, hnětlo ho to, že jeho dobrá matinka tak často vzdychá. I odvážil se jednou, že se po příčině zeptal. Tu mu projevono, že se narodil na nešťastné planetě a až dojde devatenácte let, že na něj přijde veliké neštěstí. Od té doby zasmušil se panic, neboli mladý pán také, veselá mysl opustila ho, a za krátko byl stíhán takovým nepokojem, že opustil domov a vydal se na cesty. Marně jej matka zdržovala, on jen odpovídal, co je člověku souzeno, že ho nemine.

Když nějaký čas šel, setkal se s mladým mužem, který říkal, že je malíř; ale nebyl to žádný malíř, nýbrž sám Michal archanděl. Proč svatý Michal po zemi chodil, mělo také dvě příčiny. Před tím totiž umírala v jedné vesnici vdova, matka pěti dítek. I poklekl sv. Michal před Pánem Bohem a úpěnlivě prosil ho, aby vdovu aspoň potud zachovati ráčil dokud dítky nevyrostou, aby se samy živiti mohly. Bůh svolil tedy, bude-li sv. Michal na světě sedm let sloužiti. A tak se stalo, že sv. Michal sloužil u jednoho faráře, a když tento putoval do Říma šel s ním, potom však, když uviděl mladého hraběte, opustil faráře a přidal se k mladému hraběti, věda, že udělá dobrý skutek. Sice nic neříkal, že bude služebníkem, ale protože neměl peněz, a Černín jich měl dost, tedy za archanděla platil a poněvadž tento zase byl moudřejší, pěkně se to vyrovnávalo mezi sebou. Cestovali spolu, a za čtyřicet dní přijeli do Říma. Když přišli do hospody, slyšeli jen mluvit o jakémsi obraze. Ptali se hospodského, o čem se to mluví, a ten jim toto pověděl: „Kterýsi kardinál má se státi papežem. Ten chce mítí obraz Nejsvětější Trojice, ale ne tak, jak se maluje, nýbrž jak ji ve snu viděl, totiž, aby v jedné osobě všecky tři osoby Božské viděti bylo. Je to perná věc, a bylo tu již několik malířů, kteří také ten obraz malovali, ale žádný se kardinálovi nelíbil. I praví, že tomu, kdo ten obraz namaluje, dobře zaplatí.“ I povídal archanděl k hraběti: „O to je hej; ty mě budeš dělat pomocníka, budeš barvy třítí a já budu malovati.“ Hrabě nic neříkal, ale v duchu se divil, jak může někdo malovat, který nemá ani štětce, ani barev, ale potom si pomysllil, že se takové věci koupí za peníze, a že je o barvy v Římě hej, to také věděl. Ale měl s tím přece jen starosti, a říkal archandělu, že má z toho strach, zda-li to dobře provede; však sv. Michal mu řekl: „O to se nestarej, však jsem již větší věci dokázal.“

Druhého dne šli ke kardinálovi, a když ten slyšel, že chtějí sv. Trojici malovat, měl velkou radost a připovídal, že vše dostanou, co budou chtítí, jestliže obraz pěkně provedou. Také hned jim kázal dáti pokoj a jísti, co by chtěli. Když pak odcházeli, pravil sv. Michal, že obraz bude za tři dni hotov. První den nic nedělali, nýbrž kupovali, čeho bylo třeba k malování. Když již pozdě na večer všecko spalo, řekl sv. Michal: „Pojď, půjdeme

do kostela." Tedy šli tmavými ulicemi, a poněvadž je v Římě kostelů mnoho, nešli dlouho. Když přišli ke dveřím kostelním, sv. Michal položil prst na zámek a něco pošeptal, a dvěře se samy otevřely. Když vkročili do kostela, pošeptal Michal hraběti: „Nemluv nic, neptej se nic, a jen dělej, co ti přikážu!" Šli do zákristie, tam vyndal Michal kostelní roucha, a když byl oblečen, pravil: „Rozžehni svíce, přijď pro misál a budeš ministrantem." Hrabě tedy se postavil před něho, zazvonil u vchodu, a šli k oltáři. Svatý Michal sloužil, a hrabě, který si doma rád na velebného pána hrál, a všechno říkání věděl, odpovídal. Když bylo před přijímáním, sešel svatý k hraběti a vložil mu ruce na hlavu a hodnou chvíli šeptem se modlil. Hrabě nevěděl, co se s ním děje, ale věděl, že se nesmí ptát. Když pak vycházeli z kostela, trochu se tak ostýchavě ptal, ale sv. Michal ho laskavě konejšil, že mu nic nezatají až přijde svůj čas. Druhý den opět nic nedělali, a když přišel večer, již to mladého pána mrzelo a měl strach, takový, že chtěl odejít. Ale malíř ho těšil, aby jen byl veselý myslí, a hrabě, jak se do malířových očí podíval, viděl, že mluví pravdu a mlčel. Zase šli do kostela, a zase to bylo tak, jako předešlý den, a třetí noc opět šli do téhož kostela. Tu již byl mladý pán tak ospalý, že se spaní neudržel a kleče usnul. Opět anděl k němu sestoupil, opět se modlil, a dal mu zlatý řetěz kolem hrdla. V tom se panic probudiv, nevěděl, co se s ním děje; anděl však ho potěšil, řka: „Tohoto dne jsi měl zahynouti, ale Bůh tomu nechtěl; já jsem byl od Boha k tomu zvolen, abych tě opatroval a trojí mši a trojím modlením jsi zbaven nebezpečí, které ti hrozilo. Dnes jest devatenáct let tomu, co jsi se narodil, a nešťastná planeta šťastně jest zahrána." Šťastný mladík líbal mu nohy a ruce, a věděl teď, že má před sebou svého největšího dobrodince. Pro velkou vděčnost nevěděl, co by dělal. Po třetím dnu šli ku kardinálovi. Kardinál již čekal a řekl, kdyby takoví lidé přišli, aby je hned vpustili. Vstoupili do krásné světnice. Kardinál, ač starý pán, šel jim vstříc a udiveně se dívaje, že obraz nenesou, hned se ptal, kde je. Když se tak ptal, sáhl malíř za košili, vyndal obraz, a chvíli jej drže před očima, pravil: „Zde je, co jsi žádal." Jak kardinál obraz, z něhož nevidaná záře svítila, spatřil, hned padl na kolena, klaně se obrazu Nejsvětější Trojice, a zvolal: „Toť jest ten světlý a jasný obraz, který jsem viděl ve snu, to jest myšlenka má vtělená, kterou dosud nikdo nedovedl vystihnouti." Potom vstav, ptal se, co by za obraz chtěli. Malíř řekl, peněz že nežadají, ale kdyby jim dal nějaký dosti skrovný domek, že budou spokojeni; kardinál však měl takovou radost, že jim dal dům i s polnostmi připsati. Tak nějaký čas společně v tom domě žili, dokud totiž nevypršel ten sedmý rok, jež měl archanděl na světě vysloužiti. Jednoho dne pravil malíř k hraběti: „Dnes ti mohu oznámiti, čehos tak dlouho byl žádostiv. Nejsem ani malířem, ani knězem, nýbrž tvůj anděl strážný. Doba, co mám prodlévati na světě již vypršela, a poněvadž mně nastávají nové povinnosti, již přišla chvíle, kdy se musím rozloučiti. Protož měj se dobře a žij blaze!"

To řka, dal překvapenému hraběti obraz zrovna takový, jaký byl dal kardinálovi a odešel. Černín se hned ze svého překvapení nevybral, ale první, co potom učinil, bylo, že poklekl a dlouho Bohu za své osvobození děkoval. Malíři tak přivykl, že bez něho nemohl býti; nyní, kdy mu bylo těžko zvykati živobyť o samotě, probudila se v něm touha po jeho české vlasti. Když nejvíce toužil po Čechách, a v Římě usnul, vstal ráno na vršku lesnatém, viděl známou sobě vísku a zámek, v němž se narodil, a protřev si dobře oči, zdali nespí, pospíchal do náručí svých rodičů; ze Lnář byl vyšel, do Lnář se byl zase podivuhodným způsobem dostal. Na poděkování, že jej Bůh od jisté záhuby zázračně vysvobodil, umínil si postaviti při Lnářích klášter, když panství to, jako díl otcovský a bratrský obdržel. Již se začaly základy vybírat u bažantnice. Když se Černín tam, kde nyní klášter stojí, procházel, ohlížel se po všech předmětech známých, ale najednou uzřel tu strom o třech korunách, na nějž se nepamatoval, že by jej tu byl viděl. Zdálo se mu, že v tom vidí znamení Nejsv. Trojice, a proto kázal začaté základy zaházeti a nově dal kopati na tom místě, kde ten strom viděl. Tak povstal klášter s kostelem, na jehož hlavní oltář dal Černín takový obraz, jako mu byl zanechal archanděl."

Tato historická pověst ovšem rozchází se velice s historickou pravdou, ale prozrazuje ducha lidu té doby, kterouž mnozí nazývají „temnem“. A přece z této doby máme tolik krásných pověstí, pohádek a bajek, a ty naše národní písně plné lahodné poesie, které by nám mohli jiní národové záviděti.

Na konci výše vypravované pověsti mluví se o stromu s třemi korunami. Před klášterním chrámem ve Lnářích stojí dosud mohutná sosna s krásnou, pravidelnou korunou. Sosna ta má toliko tři mohutné větve, takže peň její vypadá jako kříž s pozvednutýma ramenama. Tuto sosnu má lid ve vážnosti a šetří ji, poněvadž má za to, že zůstala zde z bývalého lesa jako obraz Nejsvětější Trojice. Mimo to stojí před klášterním kostelem jistě již od založení kláštera tři mohutné lípy. Původně byly tam vsazeny lípy čtyři, jednu však již před dávnými časy zničil blesk, a marné bylo úsilí na jejím místě vypěstovati lípu novou. Dne 24. dubna 1853., v den sňatku císaře Františka Josefa I. s Alžbětou Bavorskou, na oslavu tohoto sňatku dívky školy lnářské vsadily tam lípu zas, ale i ta brzy zahynula. A když všechny pokusy podobné selhaly, Utvořil lid pověst, že před chrámem Nejsv. Trojice smí růsti toliko lípy tři.

Ještě bychom mohli uvést jiné pověsti, týkající se kláštera lnářského, přestáváme však

na těchto, neboť dostatečně svědčí o tom, s jakou úctou lid k tomuto místu vždy pohlížel.⁵⁹

4.1.3 Příklad řeholníků do Lnář

„Tomáš Zacheus hrabě Černín rozhodnuv se podle vůle otce svého při kostele Nejsvětější Trojice ve Lnářích založiti konvent bosáků Augustiniánů, kázal ihned zhotoviti návrh listiny fundační, kteráž však nemohla hned schválena býti; neboť v té době nebyl v Praze přítomen arcibiskup pražský Jan Bedřich z hrabat Valdštýnských, jemuž podle zvláštního privilegia, uděleného již dříve biskupům říšským, náleželo též právo, zřizovati konventy řeholní. Jelikož však Tomáš hrabě Černín již již zamýšlel do cizích zemí se odebrati, vyžádal si od pražské konsistoře, aby prozatím aspoň několika kněžím z řádu bosáků sv. Augustina dovoleno bylo, konati služby Boží při chrámu Nejsv. Trojice ve Lnářích a lidem věřícím sv. svátostmi přísluhovati. Žádost jeho byla splněna a tak se stalo, že dne 18. května 1684. první řeholníci z konventu sv. Václava v Praze do Lnář vysláni byli jako zakladatelové nové kolonie řeholní. Byl to dosavadní podpřevor pražský P. Cyprian od sv. Terezie, muž ducha neobyčejného a podivuhodné svatosti. Týž jmenoval se ve světě Jan Procházka a narodil se r. 1650. v Praze a složil tamtéž sliby 18. října r. 1667. Jsa poměrně ještě dosti mlád, přijal na sebe velmi těžkou povinnost a získal si o zřízení konventu lnářského nesmrtelné zásluhy. Jej provázeli na nové stanoviště kněz P. Jan Zlatoušský a bratr Prokop. Dne 20. května o svatvečeru svatodušním došli kýženého cíle a téhož dne odevzdány jim klíče i správa chrámu Nejsv. Trojice.“⁶⁰

„Nepřinesli s sebou žádných pokladů pozemských, za to vypravili je z mateřského konventu z Prahy bratří jejich ochranou svatých; dali jim do vínku dva svaté obrazy. Milostný totiž obraz nejsv. Rodičky boží, malovaný na dřevě, druhý krásný obraz od neznámého malíře zobrazoval pravou podobu sv. Mikuláše Tolentinského, jednoho z největších svatých řádu augustiniánského.“⁶¹

---

⁵⁹ Alois Majer, Dějiny osady lnářské, nakladatel Konvent Lnáře, tisk K. Nepodal, Blatná 1923, str. 154-158

⁶⁰ Alois Majer, Dějiny osady lnářské, nakladatel Konvent Lnáře, tisk K. Nepodal, Blatná 1923, str. 43-46

⁶¹ Alois Majer, Dějiny osady lnářské, nakladatel Konvent Lnáře, tisk K. Nepodal, Blatná 1923, str. 46

4.1.4 Počátky působení

Z počátku bydleli v zámku a sloužili mše sv. o všedních dnech v zámecké kapli sv. Josefa a ve dny sváteční v kostele Nejsv. Trojice. Ale jen na krátko; neboť brzy zřídili si malou residenci v domě truhláře Jana Kalisty, jenž býval hlídačem onoho kostela a pronajavše jeho domek za 50 rýnských, pro sebe jej dosti chudě upravili.

„Důvěra v přímluvu Matky boží a sv. patronů řádů sílila praesidenta nové residence P. Cypriana a soudruhy jeho, že trpělivě, jak Bohu slíbili, snášeli veliké nesnáze, jež pro neobyčejnou chudobu svou v těsném příbytečku jim přetrpěti bylo. A důvěra jejich nebyla zklamána, neboť v brzkou skorem všichni okolní statkáři, dojatai jejich chudobou a při tom neúnavnou horlivostí, srdce svá jim naklonili a ruce otevřeli k vydatné podpoře. Sotva že ve Lnářích tři měsíce prodleli, již přihlásil se do řádu první rodák lnářský František Zachariáš, žádaje za bratra přijat tu býti. Poněvadž byl poddaným Tomáše hraběte Černína, jenž právě v Bruselu dlel, požádán týž písemně, aby ho z poddanství propustil, což když učinil s podmínkou, vystoupí-li z řádu, že poddaným jeho zůstane, byl již žadatel onen r 1684. oblečen a dostal jméno Tomáš Zachaeus od sv. Humberta.

Rok na to (1685.) vrátil se Tomáš hr. Černín do Lnář a vida ubohý příbytek řeholníků, vystavěl pro ně blíže kostela Nejsv Trojice novou, pohodlnější residenci. Přiměloť ho k tomu i bohaté ovoce horlivosti jejich o spásu duší. Věřící lid z celého okolí jen jen se k nim hrnul, že nemohouce návalu kajícníků při missiích, které tu znova a znova konali, posloužití, museli si nejprve jednoho a hned na to nové dva pomocníky z Prahy vyprositi. Za krátkou dobu polovice roku usmířili s Bohem 1648 duší, kterýžto počet v letech pozdějších (r. 1688.) vzrostl až na 4956 kajícníků. Žeň to zajisté neobyčejná, uvážíme-li, že tehdejší panství lnářské (zahrnující v sobě nynější osady bělčickou, budislavickou, část čížkovskou, hvožd'anskou, kadovskou, kasejovickou, lnářskou a zabořskou) mělo sotva 6000 obyvatelů, již rozděleni byli ve tři farní osady, kasejovickou, bělčickou a zabořskou.

Tyto úspěchy ovšem vzbudily žárlivost okolních duchovních správců. Kasejovický farář Bohumil Kolumbán přijal řeholníky na osadu s velikými rozpaky a nedůvěrou; podobně i děkan a vikář blatenský Matěj Pech (Pechenius). Řeholníci zdáli se jim vetřelci a tak první nechtěl od osadníků svých přijímati zpovědní lístky za vykonanou velikonoční zpověď v chrámě Nejsv. Trojice a druhý dokonce zakazoval svým osadníkům chrám tento navštěvovati. Na mnohé „štússy“ od obou těchto duchovních stěžuje sobě P. Cyprian

převorovi svému pražskému v listu svém ze dne 1. ledna 1685. Než právě tyto „štússy“ podávají nám svědectví o podivuhodné pokoře a mírumilovnosti P. Cypriana a té jeho lásce, kteráž všecko trpělivě snáší. Těmito vzácnými cnostmi podařilo se mu brzy žárlivost, nedůvěru a odpor obou těchto duchovních překonati a to v takové míře, že byli potom jeho nejlepšími přátely, ano i příznivci a dobrodinci kláštera se stali.“⁶²

4.1.5 Vznik konventu

„Na hraběte Tomáše Černína po jeho návratu do Lnář naléháno, aby déle neotálel a své započaté dílo dokonal, by v brzku z pouhé residence povstal celý konvent. Leč tomu usilování pojednou v cestu se postavila nenadálá překážka. Jak bylo povinností jeho, oznámil pražský převor P. Vincenc od sv. Viléma nejvyšším představeným řádu, že má nový konvent ve Lnářích zřízen býti a požádal o svolení k tomu, ujišťuje, že arcibiskup pražský jest ochoten dáti své svolení. Generální prokurátor řádu, neznaje privilegia biskupů říše německé a odvolává se na bullu „Instaurandae“ papeže Innocentia X. z r. 1652, přikázal převorovi pražskému, aby bez svolení kongregace biskupů a řeholníků ničeho nepodnikal. List téhož smyslu došel též Václava Bílka z Bielenberka, arcibisk. generálního vikáře, kterýž velmi těžce to nesl, že výše vzpomenuté privilegium císaře i říšských biskupů, tudíž i arcibiskupa pražského, v Římě uznáno nebylo. Tím byl převor Vincenc od sv. Viléma uveden do velikých rozpaků. Nechtěl jednati proti poslušnosti a proti vůli svých řádových představených uznati privilegium arcibiskupské a klášter založiti s pouhým jeho svolením; jinak však obával se upadnouti v nepřízeň arcibiskupa, jenž dosud byl velikým dobrodincem řádu; což se mohlo státi, kdyby, nedbaje jeho práva, ucházel se o zřízení konventu přímo u římské kurie. Proto velmi se o to přičiňoval společně s gen. vikářem arcibiskupským Václavem Bílkem dokázati, že císařové a říšští biskupové i po vydání oné bully „Instaurandae“ konventy řeholní zřizovali, aniž by jim v tom kurie římská překážela. Když spor ten již skoro celý rok trval a k dlouhému vyjednávání diplomatickému příčinu zavdal, šlechtný arcibiskup pražský Jan Bedřich, hrabě Valdštejn, maje útrpnost s nesházemi svého zamilovaného řádu, již již chtěl zřici se svého privilegia v tomto případě. Zatím však papežská Stolice znova potvrdila privilegium toto. Největší zásluhu o vyřízení tohoto sporu měl učený prior pražský P. Vincenc.

Nyní tedy usiloval P. Cyprian od sv. Terezie, aby hrabě Tomáš Černín vyžádal si

---

⁶² Alois Majer, Dějiny osady lnářské, nakladatel Konvent Lnáře, tisk K. Nepodal, Blatná 1923, str. 46-47

od císaře i arcibiskupa pražského svolení k založení konventu, kteréhožto od obojí strany se mu předběžně dostalo do 7. dubna 1685. I prohlédnuta ihned, opravena a doplněna původní fundační listina o 15 člancích, jíž Tomáš Zacheus hrabě Černín zakládá konvent pro 12 řeholníků z řádu bosých poustevníků sv. Augustina při kostele Nejsv. Trojice ve Lnářích a jim na věčné časy pro každého jednotlivého člena zajišťuje na svém panství roční důchod 100 rýnských zlatých, jenž má s poloviny odváděn býti v penězích, s poloviny v poživatinách a slibuje, že do desíti let po podepsání smlouvy fundační vystaví klášter pro konvent tento. Za to vyhradil si určitý počet mší sv. a jisté pobožnosti za sebe a zemřelé z rodiny Černínského. Ustanovil též ihned tak zv. „taxu victualíí“, kterouž určil, kolik poživatin má za 50 zl. rýnských ročně jednotlivému členu konventu od velkostatku lnářského odváděno býti, ale s tou podmínkou, že o potvrzení této taxy představení konventu musí každoročně žádati. Definitivní ustanovení taxy victualíí ztvdil hrabě 21. srpna 1686. Arcibiskup pražský schválil fundační listinu již 4. prosince roku 1685.

Když záležitost zřízení konventu pokročila již tak daleko, povýšena jest residence lnářská na vikariát a zasloužilý dosavadní president její P. Cyprian stal se -prvním vikářem. Sotva byl povýšen, vyprosil si na papeži Innocenci XI. plno-mocných odpustků pro poutníky, přicházející o svátku Nejsv. Trojice do chrámu jejího ve Lnářích, a práva privilegovaného oltáře u sv. Barbory v témž chrámu.“⁶³

4.1.6 Výstavba kláštera

Naléháno tudíž na hraběte Tomáše Černína, aby se ke stavbě odhodlal. I povolil prosbám těmto na naléhání různých činitelů jiných, když císař Leopold I. r. 1687. fundační listinu potvrdil a svolil, aby přes svůj latinský text do desek zemských zanesena byla, jakož i klášter zvláštní péči a ochraně král. místodržících odporučil. Také gener. definitorium řádu přijalo fundaci tu ve svém římském zasedání dne 8. března 1687. Zapsání do zemských desk stalo se 11. března 1687. Ještě před uplynutím ustanovené lhůty 10 let dal hrabě roku 1688 zhotoviti plán od stavitele vlašského Jana Křtitele Maderny a ustanovený od něj dohlížitel stavby Pietro Spinetti počal dne 29. března kopati základy, k čemuž najati 42 dělníci. Dne 21. dubna položen na straně severovýchodní první kámen od P. Cypriana, jenž žehnaje práci dělníků prosil, aby je Bůh od všelikého úrazu uchrániti ráčil. Načež dali se zedníci do práce.

---

63 Alois Majer, Dějiny osady lnářské, nakladatel Konvent Lnáře, tisk K. Nepodal, Blatná 1923, str. 48-50

Bude zajisté čtenáře zajímati, jak byli tehdy zedníci placeni. Nuž za 1 sáh zdi platilo se 1 zl. rýn.; za 1 sáh klenby v přízemí 45 kr, za 1 sáh klenby v sklepení 39 kr, za položení cihlové podlahy o 1 sáhu 9 kr; dohlížitel při stavbě dostával týdně 4 zl. r.

Tesařské práce zadány byly Melchierovi Hohenadlovi, tesařskému mistru a měšťanu Starého města pražského za 1054 zl. rýn. a 4 vědra piva.

Jakmile stavba dosti pokročila, povýšen jest lnářský vikariát na priorát a prvním převorem kláštera lnářského stal se výtečný muž P. Vincenc od sv. Viléma. Sotvaže část domu byla vystavěna, přestěhovali se tam již v následujícím roce 1690. někteří členové z residence, kteráž počínala jim již býti těsna. V tomto roce konána, též v novém konventě první řádová visitace.

Pamětihodným jest, že prvním visitátorem konventu nového byl znamenitý a slavný provinciál řádu P. Abraham a s. Clara. Tento výtečný muž působil v některých klášteřích jako kazatel. Vyniknův nad jiné v kazatelství, stal se r. 1677. dvorním kazatelem ve Vídni. Zastával pak v různých klášteřích úřady podpřevora a převora, zvolen 1689. za provinciala a jako taký přišel r. 1690. visitovat nový konvent Lnářský a zůstal pak jeho přítelem a podpůrcem v různých obtížích a nesnázích jeho.

Do nového domu přestěhovali se ostatní řeholníci, rozmnoženi na plný konvent 12 členů, následujícího r. 1691., načež stará residence byla zbořena, ačkoliv klášter až v r. 1693. úplně dostavěn byl. Zajímati bude zajisté, co stála stavba jeho.

Stavitel obdržel 3244 zl. rýn., tesařský mistr 1050 zl. rýn. a 4 vědra piva, kameníci 475 zl. 15 kr., truhláři 104 zl. rýn. 12 kr. Stavivo dal patron a velická část práce i dovozy opatřeny robotou. Kostel Nejsvětější Trojice

4.1.7 Výzdoba kláštera – přízemí

Roku 1690. vyprosil umění milovný 6. prior konventu P. Vitaelis od sv. Kiliána již tolik darů, že mohl dolejší chodby klášterní ozdobiti 27 lunetovými obrazy ze života a oslavy sv. Augustína, k nimž přidány ještě 4 obrazy svatých, kteréž znázorňují největší vzory poustevníků. Obrazy ty maloval akademický malíř a měšťan plzeňský Matěj Netl (nebo Neltl), kterýž v klášteře se delší čas zdržoval. Týž prior dal též snad od téhož malíře malovati obraz sv. Jana Nepomuckého, ač ještě ani za blahoslaveného prohlášen nebyl na ozdobu hořejších chodeb klášterních.

Význam těchto obrazů a zejména dárcové jejich budou zajisté pozorného čtenáře zajímají, proto podáváme jejich seznam: viz.příloha č.III.

Všecky tyto obrazy stály 269 zl. rýn. 38 kr., nepočítaje v to malířské potřeby a rámy, kteréž obstarali členové konventu.“⁶⁴

4.1.8 Výzdoba kláštera - 1. patro

V roce 1702 bylo přistoupeno k ozdobení hořejších chodeb. Opět svěřena práce ta dovednému štetci mistra Matěje Netla, jenž namaloval 24 veliké obrazy o umučení Páně, na něž sebral náklad jmenovaný již P. Ludvík od sv. Bartoloměje u duchovních správců a šlechticů okolních.

„Budiž zde uveden seznam obrazů těch a laskavý čtenář povšimni si, že dobrodinci duchovní jsou téměř všichni bakaláři theologie a mistři filosofie, ne-li mistři vědy obojí. Příloha č. IV.

Tyto obrazy stály celkem 192 zl. Plátno a malířské potřeby opatřil konvent. Za těchže okolností maloval týž malíř 22 ideálních krajinek za 70 zl. a 9 oválových obrazů, představujících sv. Augustina a 8 ctihodných sluhů božích z řádu sv. Augustina. Rámy k prvním dvěma skupinám dělal fr. Marek. Třetí skupina zůstala bez rámu a dostala je až r. 1898.“⁶⁵

4.1.9 Výzdoba refektáře

Podle návrhů 9. převora lnářského konventu P. Basilea od sv. Ambrože, zdatného malíře, provedl akademický malíř Matěj Netl výzdobu klášterního refektáře malbami lunetovými. Přispěli na ně někteří okolní faráři viz příloha č. V

Ovšem, že si též řeholníci těchto darů zasloužili, rádi těmto duchovním správcům v různých dobách církevního roku vypomáhajíce. Každý z těchto obrazů stál 4 zl. 30 kr. Mimo to vymaloval malíř Netl podobizny fundatorů, hraběcích manželů Tomáše a Zuzany

---

64 Alois Majer, Dějiny osady lnářské, nakladatel Konvent Lnáře, tisk K. Nepodal, Blatná 1923, str. 56-58

65 Alois Majer, Dějiny osady lnářské, nakladatel Konvent Lnáře, tisk K. Nepodal, Blatná 1923, str. 62-63

Čermínů, a jiných 6 oválných obrazů, které bratr Marek opatřil krásnými barokovými rámy, kteréž bohatě pozlaceny. Všecky tyto obrazy až dosud zdobí řeholní refektář. Těmito obrazy končí umělecká činnost akad. malíře Matěje Netla (Neltla) v klášteře lnářském. Jest nám líto, že nám letopisy lnářské nezachovaly obšírnějších zpráv o jeho původu, životě a ostatní činnosti umělecké.“⁶⁶

4.1.10 Noviciát

„Řádová provincie chtěla v té době umístit do Lnář také noviciát,⁶⁷ hraběcí patronka však tomuto bránila, ale nakonec došlo k dohodě a roku 1708 byl zřízen noviciát a ihned byli přijati tři novicové. Nyní tedy čítal konvent celkem 12 řeholníků. Roku 1716 došly české provincii peníze na udržování noviciátu, a proto byl přesunut zpět do Tábora. Na místě noviciátu byl zřízen juniorát, do něhož byli posíláni po ukončení noviciátu klerici, kteří zde dále studovali morálku a filosofii. Původně byl lnářský dům zřízen pro 12 řeholníků, jak už bylo řečeno, tento počet byl však poslední vůlí Tomáše Zachea Čermína rozmnožen na 14 a později vzrostl až na 18 členů (12 kněží, 4 kleriky a 2 bratry laiky).“

4.2 Kostel Nejsvětější Trojice

Stále sloužící svědek působení bosých augustiniánů ve Lnářích. Se stavbou bylo započato r. 1666 za L. Max. Vratislava z Mitrovic údajně podle projektu C. Luraga (význačný představitel raného baroka, stavitel a architekt italského původu). Stavba byla přerušena a obnovena teprve v letech 1706-1723.

4.2.1 Architektura a interiér

Je to barokní trojlodní svatyně s pravoúhle zakončeným presbytářem, uvnitř se zkosenými nárožími, vysokým průčelím završeným štítem a vysokou hranolovou věží při severní straně. Věž přistavěna kolem roku 1750 V.A. Jirmářem. Cibulová bāň s lucernou zbudována až před 2. světovou válkou, nahradila stanové zakončení věže.

---

⁶⁶ Alois Majer, Dějiny osady lnářské, nakladatel Konvent Lnáře, tisk K. Nepodal, Blatná 1923, str. 65-66

⁶⁷ Alois Majer, Dějiny osady lnářské, nakladatel Konvent Lnáře, tisk K. Nepodal, Blatná 1923, str.67.

Podrobnější informace jsou uvedeny v příloze č. 6.

4.2.2 Obraz Nejsvětější Trojice

„V říjnu roku 1702 přišel do konventu nejvyšší představený řádu, generální vikář P. Callist od sv. Innocence, visitovat konvent a nařídil, aby na obraze hlavního oltáře byl též sv. Augustin jako nejvyšší patron řádu a aby obraz na novém oltáři sv. Tadeáše byl odstraněn a nahrazen jiným, na němž by byli svatí našeho řádu: Mikuláš Tolentiský, Tomáš z Villanovy a Jan z Fakunda. Ještě jiná učinil opatření, která se nemile dotkla jak zbožného a horlivého priora P. Adriana tak zvláště výtečného sběratele darů P. Ludvíka od sv. Bartoloměje, který proti všemu nadání přeložen do Prahy, čemuž s bolestí, ale ochotně se podrobil.“⁶⁸

„Roku 1707. přišel do zámku jeden z prvních tehdejších malířů českých, tehdy v nedostatku žijící, Petr Brandl, hledaje práci, kterou tu také šťastně našel. Živ jsa v zámku, namaloval jeden ze svých největších obrazů pro klášterní chrám. Tento nádherný skvost malířského umění představuje Nejsv. Trojici, jíž Rodička Boží, stojíc na pravici Syna Božího, doporučuje řád Augustiniánský, zastoupený sv. Augustinem, jenž za to podává jí své srdce a klášter, jenž v přísvisu v levém rohu jest pod oblaky na zemi malován. Za sv. Augustinem stojíce, spolu se přimlouvají sv. Tomáš Villanovský, patron hraběte a sv. mučednice Zuzana, patronka hraběnky a oba tito svatí jsou na obraze podobizny manželů hraběcích. Tento obraz stál je 500 zl. rýnských, což byl zajisté značný obnos, uvážíme-li, že selská živnost tehdy ceněna byla 100 zlatých rýnských. Hraběnka si žádala, aby umístěn byl na hlavním oltáři chrámu klášterního; ale vymínila si jeho vlastnictví, že si ho totiž rodina její může vzíti kdykoliv bude chtíti.“⁶⁹

Středem obrazu je hořící srdce, jenž podává sv. Augustin vzhůru. Kolem něho v oválu je namalováno několik postav. Pozorovatel této scény je postaven před otázku, jestli je toto srdce podáváno:

přímo Bohu Otcí, jemuž není vidět do tváře!

---

⁶⁸ Alois Majer, Dějiny osady lnářské, nakladatel Konvent Lnáře, tisk K. Nepodal, Blatná 1923, str. 64

⁶⁹ Alois Majer, Dějiny osady lnářské, nakladatel Konvent Lnáře, tisk K. Nepodal, Blatná 1923, str. 66-67

Bohu Otci prostřednictvím z mrtvých vstalého Ježíše Krista sedícího po jeho pravici. Kříž s krvavou rouškou, se naklání od Ježíše k Bohu Otci snad jako padací most. Most z utrpení a prolité krve, díky nimž se můžeme dostat k Bohu Otci

co když je srdce podáváno Bohu Otci skrze Ježíše, prostřednictvím Panny Marie, matky Ježíše Krista. Vždyť Ježíš se k ní na obraze sklání, podává jí ruku a ona jemu, druhá ruka P. Marie zvolna směřuje volně do prostoru, jako by vybízela k následování. Jak umně je vyobrazeno toto veliké tajemství vztahu božního syna a bohorodičky.

Je, ale stejně tak možné, že srdce je podáváno celé Nejsvětější Trojici najednou!. Neboť nad hlavami Ježíše Krista a Boha Otce se vznáší holubice Ducha Svatého. Vniká tak kompozice malého trojúhelníka navazující na popsany ovál okolo hořícího srdce.

Pozorný obdivovatel si může všimnout zajímavé koncepce malby: jak horní trojúhelník Nejsvětější Trojice prorůstá, přes střed obrazu velkým oválem kolem hořícího srdce ve velký trojúhelník zahrnující další postavy. Tato koncepce, skrze všude prostupující paprsky Ducha Svatého vtahuje do tajemství Boží Trojice další přítomné postavy. Z pozadí vystupují blížící se oblaka andělů, církve oslavené. Divák zjišťuje, že toto boží poselství se odehrává v nebesích přímo nad ním! Neboť pozornému oku neunikne, že v levém dolním rohu obrazu je vymalován klášter ve Lnářích a tento děj se odehrává nad našimi hlavami, v našem okolí, v našem srdci?

Každopádně nutno říci, že výše uvedený požadavek prvního vizitátora P. Callista od sv. Inocence z roku 1702, byl přes mnohé obtíže a nepříjemnosti řeholníků skvostně vykonán jak malířem, tak skutečným zadavatelem scény obrazu.

Obraz byl roku 1970 zrestaurován a vystaven na celosvětové výstavě v kanadském Montrealu.

4.3 Dokumenty vedené řádem

4.3.1 Vznik archívu

„Archív konventu vznikl a rostl postupným shromažďováním písemností, počínaje zakládacími a fundačními listinami. Nemáme bohužel přesnější zprávy o způsobu jeho vedení. Z doby po roce 1773 se sice zachoval jediný inventář konventního archívu, ten je však

neúplný. Podle jeho údajů byly písemnosti ukládány do skříní a v nich do fascikul dle věcných hledisek:

1. skřín - záležitosti založení a budování řeholního ústavu
3. skřín - obligace a fundace
5. skřín - styk s nadřízenými institucemi

Archív inkorporované fary se vedl odděleně, jak ukazuje jeho rejstřík z poloviny 19. století. Vlastní materiál týkající se fary a farnosti byl však k archívu konventu připojen jen v nepatrném zlomku. Řada záležitostí se vztahovala jak k faře, tak ke konventu, takže bylo těžko jednoznačně určit příslušnost materiálu. Celkem důsledně se vedly knihy, především účetní, pamětní a přehledy o sloužených mších. Vedle nich byly do archívu uloženy anály konventu, sepsané P. Severinem (Augustinem Račanským) ve dvou dílech (do 1738 a 1739-1748). Ve druhém díle navázal na něj P. Josef (Ludvík Bezděka), jenž dlel v konventu v letech 1771-1775. Ten dovedl lnářské anály k roku 1772. Krátkou dobu pokračoval v konventních letopisech P. Petr Tříška.

Do roku 1950 byl archív uložen v konventu. Po zrušení konventu se dostal do Krajského (později Státního) archívu v Plzni a odtud byl převzat 2. října 1963 Státním archívem v Třeboni, kam po nové úpravě sběrných oblastí státních archívů příslušel.⁷⁰

4.3.2 Archivní charakteristika fondu

„Písemnosti fondu Bosí augustiniáni Lnáře byly převzaty ze Státního archívu v Plzni podle prozatímního inventáře pořízeného v roce 1952, který neodpovídal moderním inventarizačním zásadám. Původní registraturní schéma se nedochovalo a k rekonstrukci nebyly dostatečné podklady. Proto byl při moderní inventarizaci zvolen za základ subsidiální pořádací systém, který z větší části odpovídá příslušnému návrhu "Základních pravidel pro zpracování archivního materiálu:

I. Knihy

II. Spisy

1. Styk s nadřízenými církevními orgány
-

⁷⁰ PhDr. Eva Barbořová, Bosí augustiniáni Lnáře, Inventáře, katalogy a tématické rejstříky k fondům jihočeských archívů č.39 – Státní archiv v Třeboni, vydala krajská správa SNB Č. Budějovice 1970, str. 9-10

2. Vnitřní správa konventu

- a) Vznik a správa konventu
- b) Duchovní správa konventu
- c) Správní styk s velkostatkem
- d) Personálie členů konventu

3. Hospodářské záležitosti konventu

- a) Inventáře s výkazy konventního jmění
- b) Fundace, jistiny
- c) Daně
- d) Ostatní hospodářské záležitosti
- e) Zležitosti připojených institucí

4. Inkorporovaná fara

III. Účetní materiál

- a) Knihy
- b) Účty a účetní doklady

IV. Ostatní materiál

- 1. Plány
- 2. Dokumentace

- a) Sběrka rukopisů
- b) Jiný materiál

V. Agendy náboženských spolků a bratrstev

Materiál fondu reprezentuje časové údobí let 1684-1948. Skartací byly vyřazeny pouze, některé bezcenné účetní doklady a duplikáty písemností.

Fond Bosí augustiniáni Lnáře dnes tvoří materiál vzešlý z činnosti vlastního konventu, připojených institucí, inkorporované fary a v malé míře též materiál ze soukromé činnosti řeholníků. Agenda náboženských bratrstev je zcela nepatrná a byla považována za samostatná fondová oddělení. Fond obsahuje 122 knih úředních, účetních a rukopisů, 16 kartónů spisového a dokumentačního materiálu a 2 plány. Na 140 evidenčních jednotek připadá 149 inventárních jednotek. Fond uspořádala a opatřila inventářem v lednu a únoru 1965 PhDr. Eva

4.3.3 Obsah fondu a možnosti využití

„Materiál fondu Bosí augustiniáni Lnáře je z veliké části hospodářského a finančního charakteru. Z tohoto okruhu písemností je třeba zvláště vyzvednout hospodářské a kupní smlouvy, majetkové spory, záležitosti černínské fundace a hojně dochované účetní knihy (i když ne bez mezer). Další významnou skupinu materiálu tvoří pamětní knihy, klášterní letopisy, výpisy z kronik, korespondence kněží a zprávy o působení řeholníků v Americe na přelom 19. a 20. století. Zpřístupnění tohoto materiálu poskytuje možnosti pro studium regionálních a církevních dějin.“72

4.4 Činnosti kláštera

4.4.1 Stanovy a denní režim

Podívejme se rovněž jaké byly povinnosti řeholníků, takřikajíc, uvnitř lnářského konventu, tedy jak vypadal denní režim a jak vypadala či měla vypadat každodennost bratří. Denní pořádek se měnil podle ročního období. Za normálních okolností vstávali bosáci v zimě v pět hodin ráno a v létě o půl hodiny dříve, vzápětí následovala první duchovní cvičení (*Hora seguendi*) a za čtvrt hodiny hned společná modlitba, která trvala zhruba půl hodiny. První ranní mše začínala v sedm, či v létě v půl sedmé, a následovala po asi půlhodince osobního rozjímání. Teprve po mši přišla na řadu společná snídaně v refektáři a krátký odpočinek. Do oběda podstoupili řeholníci několik dalších duchovních povinností - například o jedenácté hodině *Růženec* či čtení z *Písma* a přestávky mezi tím měly být vyplněny prací. Oběd následoval po dalších duchovních cvičeních (*examen conscientiae particulare*) a byl doprovázen čtením z *Písma svatého* a vzápětí pak následovalo recitování *Miserere*, návštěva Nejsvětější svátosti a polední siesta. Zhruba od dvou do tři hodin odpoledne měla probíhat osobní meditace a zbožné čtení a pak bosáci opět nastupovali do práce a to až do pěti hodin, kdy se na pořad dne dostaly úvahy a rozmluvy spolubratří a také *rekreace*. Večeře byla

---

71 PhDr. Eva Barborová, Bosí augustiniáni Lnáře, Inventáře, katalogy a tématické rejstříky k fondům jihočeských archivů č.39 – Státní archiv v Třeboni, vydala krajská správa SNB Č. Budějovice 1970, str. 10-11

72 PhDr. Eva Barborová, Bosí augustiniáni Lnáře, Inventáře, katalogy a tématické rejstříky k fondům jihočeských archivů č.39 – Státní archiv v Třeboni, vydala krajská správa SNB Č. Budějovice 1970, str. 11

stanovena na sedmou hodinu večerní, poslední modlitba se odehrávala v půl deváté a pak následovala doba vyhrazená pro ticho - silentium.⁷³

Jak je vidět, denní plán byl nabytý k prasknutí, zkrátka ani zde se nezapřemendikantský řád se svými velmi přísnými pravidly společného řeholního života. Tato pravidla se příliš od dob vzniku řádu nezměnila, určovala je generální kapitula v Římě a převor mohl pouze drobně pozměnit a uvolňovat či zpřísnovat sankce za jejich neplnění. Nakolik tento rozpis byl opravdu dodržován, lze jen těžko přesně zjistit, ale z následujících kapitol snad mnohé vytušíme. Někteří členové konventu však museli svůj denní režim také spojit s dalšími povinnostmi, např. duchovního správce či katechety. Výše zmíněné pracovní pauzy mezi duchovní činnostmi byly vyplněny nejrůznějšími činnostmi - zpravidla prací na zahradě, včelařením, připravováním divadelních a školních vystoupení, literární činností a tak dále a tak dále.

Jenom pro dokreslení připomínáme ještě některá další pravidla, omezení či činnosti vymezující život lnářského řeholního společenství, které ještě nebyly v předchozím textu zmíněny. V devatenáctém století se i bosáci sv. Augustina mj. museli více soustředit na konání mší, a proto kladli velký důraz na přípravu mluveného projevu, aby posluchače správně zaujali. Pravidla sice umožňovala, aby si bosáci našli svého zpovědníka i mimo vlastní konvent, ale to se ve Lnářích příliš často nestávalo, třebaže to by zřejmě přispělo také k lepším stykům s okolním duchovenstvem. Převor konventu byl volen generálním definitorem na dobu tři let a jeho působení ve funkci mohlo být prodlouženo, pokud souhlasily dvě třetiny voličů. Důležitá byla rovněž majetková omezení - řeholník-bosák pochopitelně nemohl nabýt svého vlastního jmění.

4.4.2 Náboženská bratrstva

Roku 1783 vydal Josef II. nařízení o rušení náboženských bratrstev, což pochopitelně postihlo i oblast Lnář, ale o tom, že bratrstva fungovala ve Lnářích ještě ve století devatenáctém a dvacátém, budou pojednávat následující řádky. Co to vůbec náboženská bratrstva jsou? Bratrstva jsou sdružení věřících⁷⁴, hlavně laiků, pod vedením duchovních,

---

⁷³ CANOVÁ, *Činnost řeholních řádů a kongregací v letech 1848-1918*, především úvodní část na s. 3-26 .

⁷⁴ Srov. J.MIKULEC, *Barokní náboženská bratrstva v Čechách*, s 8-13.

pochopitelně, že mezi členy duchovní také zahrnujeme. Zaměřují se na kult Kristův, mariánský, nebo na kult nějakého jiného světce. Tato bratrstva měla pevně danou organizační strukturu, vlastnila nějaký majetek (v době 17. a 18. století často nezanedbatelný) a odpustková privilegia. Účast v nich byla dobrovolná a možná pro příslušníky obojího pohlaví.⁷⁵ Již od dob vzniku bratrstev můžeme pozorovat, že velký vliv na jejich zakládání měly řádové instituce, což bylo patrné i v 19. století. Velkého rozkvětu se náboženská bratrstva dočkala v 17. a 18. století. Mezi hlavní zakladatele počítáme hlavně dominikány, karmelitány či servity, „naši“ augustiniáni eremité pak prosluli v zakládání bratrstev Panny Marie Utěšitelky a opasku sv. Moniky.

Pro člověka doby barokní byl vstup do bratrstva záležitostí prestižní a také záležitostí osobní spásy. Hlavní smysl těchto bratrstev totiž směřoval k přípravě člověka na klidnou smrt a posmrtný život. Nastupující moderní doba, tedy u nás doba přelomu osmnáctého a devatenáctého století, se svou intimizovanou podobou chápání osobní zbožnosti, podkopala tradiční fungování bratrstev. Hlavním předělem v tomto byly josefínské reformy, kdy byla všechna bratrstva zrušena (1783) a nahrazena jedním dobročinným bratrstvem pod názvem Účinné lásky k bližním, jež bylo založeno roku 1785 pro pražská města a dále rozšířeno. Tato nová bratrstva se vyznačovala strohostí, prostotou a také tím, že hlavním programem jejich činností byla pomoc chudým a potřebným. Pochopitelně jako většina reforem Josefa II. mělo i rušení bratrstev svůj předstupeň v době vlády jeho matky Marie Terezie. Stát nejprve začal kontrolovat zakládání bratrstev - od roku 1748 bylo zakládání jednotlivých bratrstev projednáváno státními úřady. Vše nakonec završil dvorský dekret z 22. května 1783, jímž byla všechna taková sdružení zakázána.

Ale je jasné, že zrušení těchto společenství nemělo okamžitý efekt. Způsob barokní zbožnosti ve stylu bratrstev se mnohde udržel velmi dlouho, proto se v první polovině 19. století pokusila pražská konzistoř některá bratrstva opět obnovit a při té příležitosti zmapovat situaci. Ukázalo se, že bratrstva se de facto udržují stále, ale už nejde o bratrstva typu barokního, poněvadž i hluboce věřícího člověka nyní silně ovlivňovala doba racionální, poosvícenská a i katolická církev už byla jiná. Některá bratrstva pak byla, po dlouhých diskusích, ve třicátých letech devatenáctého století obnovena. Dalo by se říci, že z formálního

---

75 Srov. J. MIKULEC, Barokní náboženská bratrstva v Čechách, s. 8-13.

hlediska zůstala stejná - fungoval stejný způsob zakládání, udělování odpustků, správy, přijímání členů. Pokud bychom ale nahlédli do nitra bratrstev pak shledáme, že jsou úplně jiná. Již nemají být oporou v posmrtném životě, ale mají spíše probouzet a pomáhat uvědomovat si duchovní, náboženský život, udržovat katolickou morálku a víru v katolickém smyslu v širším povědomí veřejnosti. Život v takovém novodobém bratrstvu se velice podobal životu spolků, kterých se v devatenáctém století objevilo velké množství a to byl možná také důvod, že náboženská bratrstva ztratila výsadní postavení ve společnosti, které měla ještě před sto padesáti lety.

Nyní už jsme se konečně dostali dlouhou oklikou až do Lnář. Jak už bylo řečeno i augustiniánští eremité byli v minulosti zakladateli náboženských bratrstev a ani v 19. století tomu nebylo jinak. Byla to vlastně další forma a možnost spojení s obcí a s věřícími i možnost stálého udržování katolického náboženství v okolí. Bratrstva již nefungovala na základě starých principů, středověkých či barokních, jednalo se o moderní společnosti, které se skutečně navenek vykazovaly činností ne nepodobnou spolkům. Ve Lnářích byl výběr spolků celkem bohatý a nutno říci, že si každý mohl vybrat, ale na druhé straně zde bylo také hned několik spolků náboženských, které zákonitě musely fungovat díky větší či menší angažovanosti obyvatelstva a můžeme snad říci, že se jednalo o konkurenční společenství vůči ostatním spolkům. Účast v těchto organizacích můžeme přičítat tradici (například bratrstvo Koženého pasku fungovalo ve Lnářích od roku 1746) či přitažlivosti členství v podobném bratrstvu, nebo snad dobré osvětové práci samotných bosáků.

O činnosti bratrstev se dovídáme opět hlavně z archivních materiálů fondu Bosých augustiniánů, ale také útržkovitě i z fondu Velkostatek Lnáře.⁷⁶ Pochopitelně, že autor konventní kroniky nevynechal zmínky o bratrstvech, jakož i o jiné podobné činnosti řeholníků. Dále se pak dochovala v rámci archivu bosáků také agenda náboženských bratrstev. Tady se ale zklameme, pokud očekáváme kroniky, zápisy o činnosti apod., poněvadž se většinou dochovaly pouze soupisy členů, nebo v lepším případě část korespondence týkající se činnosti bratrstev,⁷⁷ ale ani tyto záznamy nelze ztracovat, protože nám mohou posloužit alespoň pro zjištění skladby členů a jejich počtu.

---

⁷⁶ Inventář Velkostatku Lnáře 1556 – 1948 (49), SOA Třeboň – A.FRAŇKOV8 – J:HANESCH – V:KEJDANA – H:KLABOVÁ –L:ZEMAN, rok 1975

⁷⁷ SOA Třeboň, Fond Bosí Augustiniáni Lnáře, kniha č. 120, kart. č16, inv. Č. 149, sign. VE.

Zde trochu porušíme chronologické hledisko a poskočíme přímo do dvacátého století, abychom se tak podívali na činnost jednoho z nejvýznamnějších náboženských společenství ve Lnářích. Začneme datem 26. prosince 1908, kdy se P. Fulgenc (od Nejsvětějšího Srdce) Novotný se rozhodl založit Mariánskou družinu⁷⁸ K faktickému založení však došlo až 4. dubna. Do družiny se přihlásilo celkem 21 věřících a z toho bylo šest členů lnářského konventu (mj. odděleně byla založena družina pro muže a pro ženy). Hlavním duchovním představitelem mužské části se stal sám P. Alois Majer, toho času převor, a duchovním správcem ženské části byl jmenován již zmíněný P. Fulgenc Novotný⁷⁹. Ženská část družiny pak byla založena s malým zpožděním 15. května. I pro takto malý počet zájemců o činnost bratrstva byla upravena místnost tzv. billiard, o které zde bude řeč v souvislosti s obecními volbami, původně ale měla sloužit jako letní refektář. Družinská kaple pak byla vysvěcena s povolením biskupa 15. ledna 1911.

Pochopitelně, že se mariánské družiny chtěly nějakým způsobem prezentovat na veřejnosti, stejně jako tak činila i většina spolků. Pořádaly různé slavnosti, většinou za dobročinným účelem.⁸⁰ Hned první rok po svém založení uspořádala mariánská družina 1. ledna 1911 slavnost vánočního stromku. V družinské kapli si vytvořili improvizované jeviště a poněvadž si na skutečné divadlo ještě netroufli, vytvořili tedy alespoň živé obrazy, které měly pochopitelně biblický námět – Vypuzení prarodičů ráje, Obětování Izáka, Zvěstování Panny Marie, Narození Páně. Kromě toho se nacvičovaly básně, písně a to vše pochopitelně pod vedením P. Aloise Majera. Představení se setkala s úspěchem a dokonce bylo i opakováno. Mezi diváky byli úředníci velkostatku a také baronesy, které představení hodnotily rovněž velice kladně. Téhož roku o Velikonocích si již členové mariánské družiny troufli na skutečné divadlo a o rok později opět 1. ledna sehráli divadelní hru *Bud'6**, ale nyní již v propracovanější formě. Vlastní nastudování vedl P. Alois Majer, dekorace připravil P. František Josef Patera a hudbu připravil převor Jan Procházka. O další činnosti mariánské družiny ve Lnářích nám toho není mnoho známo. Víme pouze, že tyto družiny z různých regionů se často stýkaly a do Lnář občas zavítaly družiny z Písku či Zelené

---

⁷⁸ SOA Třeboň, sí Augustiniáni Lnáře, kniha č. 120, kart. č. 16, inv. Č. 149, sign. VE.

⁷⁹ Narodil se v roce 1878, do lnářského konventu vstoupil v roce 1901, sliby složil v r. 1904, zastával funkci knihovníka, archiváře a převora. Srov. MAJER, Dějiny, s. 150.

⁸⁰ Pramen nehovoří o popisu činnosti podle pohlaví, je ale pravděpodobné, že se na těchto aktivitách podíleli družiny obou pohlaví.

Hory. Lnářská družina měla také styky s pražskou mariánskou družinou od sv. Ignáce a dokonce se zachovalo několik pozdravných dopisnic a fotografií. O dalších osudech družiny toho mnoho nevíme, snad jen tolik, že v době války byla v družinské kapli zřízena malá nemocnice a že poslední záznam o fungování družiny přináší družinský tisk z roku 1918, kde se můžeme ve statistice dovědět, že družina stále funguje o počtu osmnácti členů pod ředitelováním Aloise Majera.⁸¹

Při další charakteristice náboženských bratrstev ve Lnářích jsme nuceni postupovat více méně ve výčtech, poněvadž prameny o nich jsou velice stručné. Jedním z bratrstev, které bylo založeno ještě v 19. století (2. února 1897) bylo Bratrstvo růžencové⁸² O jeho činnosti máme velice málo zpráv, dochoval se pouze jmenný seznam členů rozdělený do jednotlivých růží.

Podobně stručné informace se dochovaly i v klášterním archivu o Bratrstvu černého (kožného) pásku, které fungovalo ve Lnářích již od roku 1751, navíc zde můžeme zjistit rovněž některé z posledních členů z roku 1940.⁸³ V případě zápisů o počtech členů již můžeme konstatovat datum vstupu do bratrstva, datum úmrtí a bydliště, tedy bohužel ne nic bližšího například ohledně profese, věku apod. Seznam členů bratrstva je poměrně obsáhlý a to především díky tomu, že zde nejsou zástupci pouze ze lnářské farnosti, ale z mnohem širšího okolí. Podle dat vstupů můžeme sledovat jisté vlny zájmu o členství v bratrstvech, není výjimkou 120-140 nových členů během jednoho roku. Zajímavou informací jsou pro nás záznamy o jmění bratrstva z roku 1889, kde se dovídáme, že celkem mělo toto bratrstvo uloženo v záložnách v Blatné a v Příbrami 162 zlatých plus vkladní knížku uloženou u převora. Bohužel tento údaj sám o sobě nic podstatného nevypovídá, pokud nemáme možnost nějakého srovnání s podobnou organizací. Na informaci, že většinu členů tvořily

---

81 Statistický přehled mariánských družin pro rok 1918, Ve službách královny 11, 1918, s.10-15.

82 Růženec byl zaveden katolickou církví již ve 12. stol. Sv. Dominikem (1170-1221). Od 19.stol. byly zavedeny nové svátky a pobožnosti k růženci. Bratrstvo se zřizuje s povolením biskupa nebo představeného dominikánského řádu. Srov. J.HULKA, Církevní řády, s. 42-45.

83 Bratrstvo Panny Marie potěšující má svůj původ v Bologni. Zakladatel je sv. Mikuláš Toletinský. První bratrstvo tohoto druhu bylo zřízeno v kostele sv.Jakuba v Bologni. Členové nosí černé pásky, stejně jako příslušníci augustiniánského řádu, připomínající jak sv. Augustina, tak sv. Moniku i Mikuláše Toletinského. Bratrstvo bylo po průtazích schváleno ve Lnářích roku 1751. Srov.J.HULKA, Církevní řády , s.50-51.

ženy, není nic divného. Ženy jsou a bývaly přístupnější k religiozitě této podoby. Každý člen získal při vstupu tzv. přivtělovací bratrskou ceduli, kam bylo zapsáno datum vstupu a datum úmrtí a zároveň stručná pravidla pro členy.⁸⁴

Záznamy o Bratrstvu k uctění Nejsvětější svátosti oltární se omezují pouze na výčet členů v letech 1859-1863.⁸⁵

O jednotě Panny Marie matky dobré rady máme informace v podobě velmi stručné charakteristiky. Zpráva z roku 1903, ve které kasejovický děkan Josef Rút podává informace o stavu jednoty v jeho správní oblasti, jen dokazuje rozsah bratrstev, či spíše o jak vzdálené členy se mohlo často jednat. Rút přímo o tomto píše: „Údové jsou z různých sousedních osad ve lnářské, kadovské, nejvíce z kotouňské, dále z Vidně a z Ameriky. Přátelé přátelům to zasílají a jeden druhého povzbuzují Vivat Maria!“²¹ Josef Rút píše, že brzy dosáhne počtu 700 členů. Úspěch na poli.

4.4.3 Vztahy s Římem a s biskupstvím

Chceme-li zjistit, byť jen ve zkratce, jaký byl vztah lnářského konventu a českobudějovické diecéze, nabízí se nám možnost využití i dalších pramenů. Jde o prameny *Biskupského archivu* uloženého v SOA Třeboň. Po vzniku českobudějovické diecéze v roce 1785 začal lnářský konvent spadat správně právě pod ni. Po josefínských reformách byl totiž značně omezen styk kláštera s nadřízenými v Římě, a třebaže toto nařízení bylo zrušeno po konkordátu mezi Vídní a Římem roku 1855, s jistou setrvačností stále zůstávala závislost konventu na diecézi. Vizitace činili stále domácí církevní nadřízení a řeholníci se prakticky nezúčastňovali řádových generálních kapitul v Římě, ze kterých dostávali pouze písemné zprávy. Jediná návštěva lnářských bosáků v Římě byla v pramenech zmíněna v roce 1913, kdy Alois Majer a převor Jan Procházka (1911-1918) 86odjeli do Říma na volbu generálního

---

⁸⁴ SOA Třeboň, Fond Bosí augustiniáni, karta č.16, inv. Č.187, IV B 2b.Bratrstvo se zaměřuje na úctu k nejsvětější svátosti oltární, jejím doprovázením k nemocným a umírajícím, udržování věčného světla, výzdoba chrámů apod. I tato bratrstva byla Josefem II.zrušena a po roce díky biskupovi J.V.Jírovi postupně obnovována. Srov. J.HULKA,s. 35-36.

⁸⁵ SOA Třeboň, Fond Bosí augustiniáni, karta č.16,sign.V D 1, dopis z 22. května 1903.

⁸⁶ Cestu obou bosáků umožnilo mj. i to, že jim byl z Říma poslán zpáteční lístek na vlak v ceně 313 Kč. SOA Třeboň, Fond Bosí augustiniáni Lnáře, kniha č. 7.

vikáře. Celý výlet jim zabral dvacet dní a dokonce měli možnost setkat se s papežem. To mělo znamenat prolomení jakési komunikační bariéry a izolace lnářského domu.

Na izolovanost kláštera od vyšších nadřízených upozorňoval již budějovický biskup na konci devatenáctého století. Lnářští na to reagovali tím, že se jich kurie nevšímá, v čemž měli snad tak trochu pravdu. Českobudějovický biskup pak sám učinil první krok ke sblížení obou institucí a zprostředkoval písemný kontakt. Tento korespondenční proces znovu navazování styků probíhal v roce 1893 v době převorství P. Bernarda Kunstara (1857-1894).⁸⁷ Nutno dodat, že taktéž styk s budějovickým biskupstvím se omezil na několik vizitací českobudějovických biskupů či jejich zástupců ve Lnářích. Intenzivní korespondence však probíhala mezi českobudějovickým biskupem a priorem Majerem například v době, kdy lnářský klášter opustil P. Ambrož Kolář a emigroval do Ameriky (tedy zhruba po roce 1911). Tento skandál, jak se zdálo, zkrátka překročil hranice lnářského regionu a bylo na obou duchovních představených, aby jej diplomaticky vyřešili.⁸⁸

4.4.4 První obecní volby a spolupráce konventu

Až do roku 1848 byla obec podrobena patrimoniálnímu úřadu velkostatku a byla spravována jím jmenovanými rychtáři a konšely. Ve Lnářích byla nenadálá svoboda, kterou přinesly události roku 1848 a léta následující, bouřlivě oslavena, jak ve své knize popisuje P. Alois Majer.⁸⁹ Prvním krokem k obecní samosprávě byly volby. První obecní volby proběhly slavnostním způsobem dne 18. července 1850. Dalo by se říci, že proběhly ve dvou rovinách, jednak to byla velká občanská slavnost, která se ale odehrávala na půdě klášterní. Volby, které začaly zpívanou mší, se konaly v konventní místnosti zvané billard a řídil je bosák P. Benedikt Holý. I po volbách se slavnost jinam nepřesouvala a pokračovala zde dalším díkůvzdáním. Nově zvolení starostové⁹⁰ složili slib do rukou faráře a navíc byli pozváni konventem na slavnostní oběd. Již tedy v samých počátcích zrodu občanské

---

⁸⁷ ²³⁰ SOA Třeboň, Biskupský archiv České Budějovice, kart. č. 3., inv. č. 302, sign. Vc-3.

⁸⁸ ²³¹ SOA Třeboň, Fond Bosí augustiniáni Lnáře, kart. č. 2, inv. Č. 61, sign. II A 1

⁸⁹ Vzhledem k tomu, že Majer přišel do lnářského kláštera až po roce 1881, měl o těchto událostech jen zprostředkované informace. Srov. A. MAJER, *Dějiny*, s. 183-192

společnosti ve Lnářích můžeme vidět onu těsnou provázanost zájmů obecních a klášterních. Obec se musela vyrovnat s náhlými svobodami a nebylo to vždy jednoduché. Místní inteligence byla veskrze vychována německým způsobem, na zámku se používala němčina coby úřední jazyk a i v klášterních letopisech se čeština poprvé objevuje až po roce 1859 a uřaduje se stále německy.

4.4.5 Reakce řeholníků na politickou situaci, odraz války ve Lnářích

V této souvislosti můžeme dodat informace o udržování kontaktů s vojáky na frontě. Augustiniáni sice prožívali válku v „závětrí“, ale nedá se říci, že by nebyli informováni. Klášterní kronikář věnoval více jak 60 % svých zápisků popisu bojových operací, navíc jeden z jejich bratří odešel na frontu a posílal do Lnář pravidelné zprávy, dále to byly ještě zprávy z Ameriky od P. Ambrože, bývalého člena konventu, o němž bude ještě řeč. 91 Korespondence, kterou si povětšinou prior vyměňoval se lnářskými vojáky na frontě, měla být především povzbuzením a psychickou podporou pro vojáky a navíc také pro ně zprostředkovávala zásilky peněz od rodin. Musíme ale zároveň dodat, že těchto služeb využívali většinou příslušníci náboženských bratrstev.

P.Alois Majer vystoupil proti pruským novinám *Prager Obendblatt*, které výslovně hanobily belgického a anglického krále spolu s francouzským prezidentem: „*S ošklivostí a hněvem odkládám tento list, jež má hájiti autoritu našeho panovníka a jeho vlády a neví, že více autoritu jiných panovníků a v posměch a pohrdání je vydávaje i autoritu vlastního panovníka poškozujě*“⁹² tvrdí místní kronikář v roce 1914. V názorech na postup války se posuňme na okamžik do roku 1916, kdy kronikář hodnotí českou náladu a poněvadž měl velmi dobrý smysl pro postižení každodenních starostí dodává pár vtípů, které se doslechli zřejmě ve vesnici. Tak například: „*Kdo jest největší přítel míra? Císař německý neustále na sebe ukazuje a volá Mir! Mir!*“, nebo „*Kdo má v téhle válce nejvíc nemoci? - Zas ubohý císař německý - má tři velké nemoci— almhassen-katarah, toasthma, defilirium tremens.*“

---

⁹¹ P. Ambrož (od sv. Rity) Kolář odejel do USA v roce 1911 a zpět do vlasti se vrátil až v roce 1922. Působil Kromě jiného jako farář v Chicagu a později v La Grosse. SOA Třeboň, Fond Bosí augustiniáni Lnáfe. kart č 5 inv.č.65,sign.II A 2d.

A P. Majer k tomu dodává: „*Malá to ukázka z humoru válečného, jenž případně ironizuje a tak se baví vojsko v těžkých svých úkolech*”.

Jak vidíme s postupem války se měnil vztah k válečným mocnostem a bosáci se ztotožňovali s protiněmeckým názorem. V závěru kroniky, tedy v roce 1917, se k protiněmeckému názoru přidal ještě názor protirakouský. Podívejme se na reakci P. Majera na projev ministra zahraničí hraběte Černína, jenž říká: „*Přijde den, kdy národové monarchie obdrží odměnu za jejich hrdinství*” a Majer na to: „*Pěkný slib v době, kdy ministr vnitru s německými ministry Urbanem a Berenreutherem nás Čechy chtějí pokořiti Už nám toho v Rakousku moc naslibovali, ale skutek utek.*”⁹³ Zároveň také projevil radost nad omilostněním Rašína, Kramáře a Klofáče v roce 1916. To je velmi silný obrat v názorech, navíc prezentovaných v prakticky oficiálním dokumentu - klášterní kronice. S evidentními obavami se také v roce 1916 vyjádřili k postavě nově zvoleného pražského, proněmecky orientovaného arcibiskupa hraběte P. Huyna. Možná by bylo vhodné vztáhnout tyto vyostřené vztahy pouze k osobě konventního kronikáře, neboť P. Alois Majer byl znám jako člověk velmi nekompromisní, těžko se snášející s ostatními lidmi a zároveň člověk, který si pevně stál za svým názorem, jak o tom ostatně v mnoha případech vypovídá kronika sama.⁹⁴

Ani postupný obrat v názorech však augustiniánům nepřinesl větší oblibu či pochopení u věřících. Osazenstvo řeholního domu ve Lnářích muselo během války dále vykonávat své povinnosti bez ohledu na vlastní smýšlení, mezi takové patřilo například oslavování bitev, či vyvěšování vlajek, na čemž by nebylo nic až tak špatného, ale pokud se toto dělo v době, kdy paralelně s tím přicházely zprávy o počtech mrtvých, vyznělo to rozhodně v neprospěch kláštera. Nejinak tomu bylo i s povinnými oslavami narozenin Františka Josefa I. O jednom z mnoha názorů věřících na lnářský konvent také vypovídá anonym, který obdrželi řeholníci v roce 1914, shodou okolností vzápětí po oslavách vítězství u Bělehradu: „*Slavili ste v neděli vítězství proč pak nejdete tam kde ho do bývají vám je snadní vvkřikovat vod voltáře a s kazatelni pň plnejch břichách...*”⁹⁵ Takhle rozčilený mohl být, podle Majera, jen nějaký

---

93 SOA Třeboň, Fond Bosí augustiniáni, kniha č. 8

94 SOA Třeboň, Fond Bosí augustiniáni Lnáře, kniha č. 8.

95 Dosti přiznačné je jistě i zjištění, že o oslavách vzniku republiky ve Lnářích, resp. o tom, jakou měrou se na oslavě podílel také zdejší konvent; se nedochovala žádná přímá zpráva v písemnostech konventu. První oslavách vzniku republiky je - opět z pera A. Majera - až z roku 1928. Nalezeme ji však nikoli v konventní, ale v obecní

příslušník sociálně demokraticky smýšlející skupiny. Ale nejedná se pouze o Majerovu snahu veškerou kritiku okamžitě politizovat? Každopádně podle pravopisné ledabylosti je zřejmé, že se jedná o názor velmi lidový, ale o to nebezpečnější pro klášter.

Ale ani názor z opačné strany, tedy ze strany bosáků, na věřící nebyl nijak pozitivní. Opět nechejme promluvit P. Majera, který říká: *„Ale co čekali od lidu, jenž tak dlouho i pod patronátem státu vychováván v náborech materialistických a liberálních, jemuž v srdci nejideálnější názor náboženský systematicky ubijen. Ký div, že nyní cizí mu je i ideál vlastenectví a loyality.“*⁹⁶ Vlastně jde o neustálé hašteření se mezi s sebou, které však nikdy nepřerostlo v nějaký ostřejší konflikt. Obě rozhárané skupiny vlastně trpěly velkou netolerancí vůči sobě navzájem, třebaže tato nesnášenlivost je prisuzována hlavně katolíkům. V tak malém prostoru můžeme tyto nešvary prisuzovat také osobní nesnášenlivosti, ale rozhodně není možné zapomínat na některá fakta z obecných dějin která přímo determinují tyto skutečnosti.

Ani v době války si však řeholníci neodpustili některé kritiky týkající se upadající morálky ve farnosti. Především nemohli dost dobře pochopit, že se jejich farníci chtěli bavit i v době války, a tyto výtky obzvlášť směřovaly na adresu mládeže, kterou hodnotí P. Majer takto: *„Tchořovická mládež je teď na divadla a musiky jako posedlá a konaje i v době zapovězené. V době válečné baví se mládež tamnější— divadlem. Mladí učitelé tchoř. ji v tom účinně podporují.“*⁹⁷

Samozřejmě, že pak vše dává do souvislosti s malou návštěvností kostela. Na druhé straně si je ale částečně schopen uvědomit důvod tohoto konání, je schopen pochopit proč lidé v tak těžké situaci, jak pro národ jako celek, tak i pro každého jednotlivce, přestali věřit ve spravedlnost Boha.

Místní řeholní dům byl však válkou zasažen stejně jako ostatní vesničané, navíc byl ještě postižen zabavováním cenných předmětů, což ale nebylo žádnou novinkou. Již v době

---

kronice (roku 1919). To už je ale evidentní, že klášter slavil výročí velkolepě, dalo by se říci, že stejným způsobem, jako dříve slavil výročí Rakousko-Uherska. SOA Třeboň, Fond Bosí augustiniáni Lnáře, kniha č. 8.

⁹⁶ SOA Třeboň, Fond Bosí augustiniáni Lnáře, kniha č. 8.

⁹⁷ SOA Třeboň, Fond Bosí augustiniáni Lnáře, kart. č. 16, inv. č. 139. sign. IV B 2d.

válek v 19. století musel podstoupit podobnou potupnou proceduru a přišel o řadu cenných předmětů. V první světové válce však přibyly na seznamu zabavených věcí ještě i zvony. Řeholníci se tyto předměty pokoušeli alespoň částečně vykoupit, ale většinou přišlo další a další zabavování a řeholní dům tak přišel o velkou část bohoslužebných předmětů. Některé předměty byly převezeny do klatovského muzea a ohodnoceny jako vzácné, tedy do jisté míry chráněné. V této souvislosti nemůžeme rovněž vynechat poznámku o tom, kde ony předměty skončily. Podle Majera byly tyto předměty odvezeny do Blatné židovskému obchodníkovi a pochopitelně si také hned domýšlí, kam že se tyto předměty dostanou: „...že? *naše pěkné mísy a konve zdobí budou jídelny bohatých židů. Stará historie: Kolik klášterních a kostelních pokladů církevního umění z dřívějších konfiskací zdobí salóny židovských bankéřů a hrdla jejich manželek.* 226 Stížnost na počínání židů má být pouze jedním z mnoha povzdechů nad lidským hyenismem, ale za jisté nesmíme vyloučit i hledisko náboženské netolerance a latentního antisemitismu, o jehož přítomnosti v Majerových promluvách jsme se již mohli přesvědčit.

Řeholní život v „zavětří“, ale nebyl úplně oprostěn od kontaktů s válečnou vřavou. Byl tu jednak P. Patera, který byl poslán na frontu a pravidelně si s bratry dopisoval. Jistý čas, až do zavedení cenzury, tady byly k dispozici také ohlasy z Ameriky, z Jižní Dakoty. Jejich původcem byl kněz P. Ambrož, který ještě před válkou emigroval do Spojených států a nyní ve svých dopisech zprostředkovával velmi zajímavá očitá svědectví jistého polního lékaře z evropských bojišť. A navíc tady také existovala pravidelná korespondence s některými věřícími vojáky ze Lnářské farnosti.

Snad bylo v této části dostatečně naznačeno nelehké postavení řeholníků v době 1. světové války i to, jakým způsobem se s tím dokázali vyrovnat. Opět bylo použito nejčastěji výpovědí P. Majera, který byl v tomto případě asi nejotevřenější. Mohli jsme tak blíže poznat vnímání války od jejího začátku až do, řekněme, samého závěru, kdy se také začalo proměňovat politické smýšlení řeholních bratří ve Lnářích.

4.4.6 Lékárna

R. 1695. zřízena v klášteře lékárna a prvním lékárníkem byl bratr Theofilus od sv. Doroty, vyučený lékárník, jenž se r. 1655. v Praze II. narodil a ve světě měl jméno Jiří Girger, do řádu vstoupil r. 1678. a zemřel jako lékárník v Německém Brodě r. 1712. Po něm zůstal v klášteře starý, český rukopisný herbář medicínský z první polovice XV. století, velmi

cenná památka písemnictví a vzdělanosti staročeské, která se v Inářském klášteře dosud s pietou zachovává.“⁹⁸

4.4.7 Knihovna, divadlo

Řeholníci se vždy snažili o sepisování análů kláštera a první zmínky o znamenitém analistovi P. Severinovi od sv. Anny jsou z roku 1707. Tohoto muže posílali sepisovat dějiny ze Inářského konventu i do ostatních klášterů. Po něm následovala řada dalších schopných kronikářů, např. P.Candida od sv. Terezie, který zde v roce 1757 studoval scholastiku.⁹⁹ Dalším ze zajímavých knihovníků byl Ignác Blecha. Je o něm zmínka jako o výborném kuchaři a horlivém čtenáři, který knihovnu velmi zvelebil. Také se snažil získávat lidi do jednoty pro dostavení chrámu sv. Víta.¹⁰⁰

Další z aktivit bylo hraní divadla. Sepisováním a nastudováním divadelních her s náboženskými tématy se proslavil zejména P.Alois Majer a jeho pomocník P.Jan Procházka, který byl i ředitelem kůru. Z těchto různých představeních, při kterých pomáhali i učitelé, se konaly různé sbírky, například na varhany, na plášť pro sv. Mikuláše, na frond pro podporování chudých dětí a na polévkovou kuchyni pro chudé.¹⁰¹

4.4.8 Zemědělská činnost, chov včel, veřejné aktivity a ostatní povinnosti

Dodejme ještě tuto úvodní informaci o hmotném zajištění Inářských bosáků. Pochopitelně, že klášter hospodařil na vlastních pozemcích, na nichž byli robotou povinni pracovat poddaní velkostatku, vedle poddaných si bosáci najímali též sezónní dělníky. Navíc konvent ještě dostával pravidelnou rentu z vrchnostenského velkostatku v podobě naturálních dávek tj. určeného množství obilí, dobytka, mešního vína a samozřejmě piva, dříví, látek a

---

⁹⁸ Alois Majer, Dějiny osady Inářské, nakladatel Konvent Lnáře, tisk K. Nepodal, Blatná 1923, str. 55

⁹⁹ Alois Majer, Dějiny osady Inářské, nakladatel Konvent Lnáře, tisk K. Nepodal, Blatná 1923, str. 98.

¹⁰⁰ Alois Majer, Dějiny osady Inářské, nakladatel Konvent Lnáře, tisk K. Nepodal, Blatná 1923, str.139.

¹⁰¹ Alois Majer, Dějiny osady Inářské, nakladatel Konvent Lnáře, tisk K. Nepodal, Blatná 1923, str.161.

také šňupavého tabáku na každý den. Na druhé straně povinností kláštera bylo, kromě konání pravidelných mší za bývalé i současné majitele panství, starat se o kostel Nejsvětější Trojice a o celý konvent, zajišťovat varhaníky apod.

K poznání života konventu, v námi stanoveném časovém rozmezí, nesmíme opomenout ani pohled na hmotné zázemí Lnářského domu. Podívejme se tedy blíže na hospodaření kláštera, výdaje a na majetek kláštera. K tomuto nám budou nápomocny především prameny účetní povahy, které jsou rovněž součástí fondu *Bosí augustiniáni Lnáře*.

Začněme nejprve u naturálních a peněžních dávek, které dostával konvent pravidelně od velkostatku v rámci patronátu. Šlechtický patronát¹⁰² zajišťoval klášteru jednak hmotnou i administrativní ochranu, ale na druhé straně to znamenalo neustálé podřizování se vrchnosti a nemožnost samostatného rozhodování a hospodaření. Tyto dávky měly směřovat jednak na udržování kostela Nejsvětější Trojice, celého konventu a na pokrytí všech výloh s tím spojených - tj. například nákladů na svíčky, varhaníka apod. (což činilo například v roce 1896 celkem 4 139 zlatých).

Dále nechyběly ani naturální dávky, jež každoročně konvent dostával od velkostatku. V roce 1898 to byly dávky v hodnotě 5 528 zlatých a pro srovnání například v roce 1928 již v hodnotě 171 400 Kč.¹⁰³ Možná se nám může zdát toto množství naturálních dávek pro konvent, který míval tak 4 - 7, výjimečně 9, členů až příliš, ale nesmíme zapomenout, že řeholníci měli ještě stálé služebnictvo a každoročně též najímali několik sezónních dělníků a kromě jiného nezřídka také pořádali večere, obědy, či jiné společenské akce pro své nadřízené či pro úředníky velkostatku, neboť pro ně bylo bezpochyby výhodné být za dobře s velkostatkářem i s jeho úředníky, právě z důvodů již zmíněného patronátního práva.

Velký problém nastal, když statek v roce 1927 koupil K. Bondy, jenž se rozhodl platit augustiniánům naturální dávky v peněžité podobě. V době hospodářské krize to pochopitelně znamenalo velkou nevýhodu pro konvent Bondyovská éra ve Lnářích vůbec nezanechala příliš pozitivní stopy. Když se v roce 1931 jeho majetek dostal pod nucenou správu bylo

---

¹⁰² Na přelomu století se šlechtický patronát K. Lilgenau vztahoval na kostely ve Lnářích, Kocelovicích, Kasejovicích, Boučku, Hvozděanech, Bělčicích, Újezdci, Záboří, Kadově a Bezděkově. Blíže SOA Třeboň, Velkostatek Lnáře, kart č. 167, inv. č. 1142, sign. Va-2.

¹⁰³ SOA Třeboň, Fond Bosí augustiniáni Lnáře, kart č. 8, inv. č. 67, sign. IIA 3b.

vypočteno, že velkostatek byl zadlužen částkou blížící se 21 miliónům korun, z čehož dlužil lnářským řeholníkům zhruba 100 000 Kč, což rozhodně nebyla zanedbatelná částka. Po roce 1931 tak konvent dostával ročně pouze zhruba 20 000 — 21 000 Kč, oproti zhruba 171 000 v roce 1928.¹⁰⁴

Podívejme se nejdříve, jak vypadalo hospodářské zázemí kláštera popisované v inventáři z roku 1904.¹⁰⁵ Ke klášteru přináležela stodola, kůlna s kočáry, vozy a bryčkou a dobytek, který byl ustájen v přísklepi. Dále ke klášteru náležela ještě zahrada, která ale měla spíše suplovat funkci jakéhosi rajského dvora, poněvadž zde byl vedle zeleninových záhonů a včelína, také altán, kuželník, skleník a rovněž malý hřbitůvek, zkrátka vše spíše pro potěšení a duchovní rozjímání řeholních bratří. Bosáci byli rovněž majiteli celkem početného stáda hovězího dobytka (11 kusů, včetně tažného), chovali také slepice, krůty, kachny a byli zároveň majiteli velkého množství úlů (33), coby vášniví včelaři. Toto vše jsme se také mohli dovědět ze sčítacích operátů pro rok 1910.¹⁰⁶

Ve sčítacích operátech z roku 1910 se můžeme rovněž dočíst, že všichni přítomní v augustiniánském domě, tedy včetně služebnictva, byli gramotní, Češi a římsktí katolíci. V té době (tedy v roce 1910) zde bylo celkem 14 přítomných osob, z čehož byli 4 služebníci a 1 světský duchovní jako host a dále 9 řeholníků. Je tedy zřejmé, že služebnictvo mužského pohlaví, zde bylo zapsáno trvalým pobytem, na rozdíl od personálu ženského. Ženy buď pocházely přímo ze Lnář, nebo ve vesnici přespávaly, kdežto muži měli cely vyhrazeny přímo v klášteře.

Pokud ale mluvíme o klášterním majetku, neměli bychom rovněž zapomenout na majetek nemovitý, který spravoval převor kláštera a vydával o něm pravidelné zprávy pro konvent. Obecně řekněme, že klášter vlastnil akcie místní dráhy, jejíž stavbu tímto podpořil, dále nejrůznější losy¹⁰⁷ a také různé cenné papíry (většinou zhruba v hodnotě 200-900 Kč.).

---

¹⁰⁴ Naturální dávky se (pro zajímavost - skládaly například v roce 1894 ze 44 q obilí, 45 kachen, 11 kapounů, 11,5 kop vajec, 284 m dřeva, 20 letošních skopců, dále mešního vína a piva v celkové hodnotě 1 918 zlatých, SOA Třeboň, Velkostatek Lnáře, katr. č. 176, inv. č. 1179, sign. Vc-1

¹⁰⁵ Blíže SOA Třeboň, Fond Bosi augustiniáni Lnáře, kniha č. 58

¹⁰⁶ SOKA Strakonice, Sčítací operáty pro rok 1910 - obec Lnáře.

¹⁰⁷ Hlavně losy červeného kříže většinou v hodnotě 200 Kč

108 Byl to majetek zanedbatelný, pokud jej porovnáme třeba s rozpočtem na výstavbu nové klášterní stodoly z roku 1931, který se vyšplhal na 64 691 Kč. Ani v hospodaření konventu nechyběly dluhy. Byly to většinou jen drobné dluhy za knihy v hodnotě maximálně několika set korun, poněvadž výdaje za knihy se objevují v účetních knihách velmi často.

U výdajů řeholníků se ještě chvíli pozastavme. Výdaje byly velmi pečlivě zaneseny v účetních knihách. Bosí augustiniáni byli řádem mendikantským a žádný řeholník tudíž nesměl mít osobní vlastnictví, jednalo se vždy o společné výdaje. Některé údaje o vydáních nám mohou přiblížit hodnotu peněz této doby. Jak už bylo řečeno velmi časté výdaje byly za knihy, ale to byly většinou částky do sta korun (např. na začátku dvacátého století za *Věstník katolického duchovenstva* ročně augustiniáni platili 6 Kč, za knihy *Nového života* 31 Kč, 60 hal. atd.). Kupříkladu cesta do Prahy se všemi výlohami bosáky stála 13 Kč 52 hal. A do Českých Budějovic pak 14 Kč. Podobně kupříkladu platili ve dvacátých letech za elektřinu - zhruba 190 Kč měsíčně. Vedle těchto běžných takřka každodenních vydání nechyběly ani výdaje zcela mimořádné které konventní pokladnu velmi zatěžovaly. To je třeba výdaj z roku 1926 ve výši 1 900 Kč za práci a 1 500 Kč za materiál na opravu a restaurování Brandlova oltářního obrazu.¹⁰⁹

Nyní si teprve můžeme udělat přibližný obrázek o klášterním hospodaření. Najednou se nám naturální dávky pro klášter nezdaří až tak velké, spíše naopak. Stejně tak i patronátní fundace a příjmy ztrácejí svou hodnotu v celkových výdajích, kterých s postupem doby přibývalo. Řeholníci tak museli být nejen dobrými duchovními pastýři, ale také hospodáři. Je faktem, že klášterní anály jsou plné zpráv o počasí, které pro ně, coby zemědělce, mělo životně důležitý význam. Pro úspěšné hospodaření bylo velmi důležité, co nejvíce se vymanit z područí šlechtického velkostatku. Tato snaha je zřejmá například z nakupování různých zemědělských strojů. Například v roce 1916, tedy v době války, si bosáci zakoupili šrotovník a řezačku prostřednictvím místní Reiffeisenky od firmy Franzl z Roudnice. Viděli totiž velmi naléhavou potřebu ukládat peníze do těchto strojů, jelikož očekávali po válce velkou drahotu. Toto osamostatňování je možné sledovat již od počátku devatenáctého století, kdy začali bosáci „skutečně podnikat“. Jednak prodávali obilí, dále také chovali skot na prodej a jisté

---

108 SOA Třeboň, Fond Bosí augustiniáni Lnáře, kart. č. 8, inv.č. 66, sign. IIA 3a.

109 SOA Třeboň, Fond Bosí augustiniáni Lnáře, kniha č. 8.

drobné výnosy přinášelo také včelaření. Výsledky hospodaření lnářského konventu dokládá graf. č. 1 v příloze č. 17, jenž zaznamenává výsledky hospodaření v letech 1903-1918. Je zřejmé, že zde došlo k velkému oživení podnikání i v době války. Do tohoto období spadá priorát dvou významných představitelů konventu P. Aloise Majera (v letech 1894-1911 a 1925-1928) a P. Jana Procházky (v letech 1911-1918 a 1922-1925).¹¹⁰

O tom, že augustiniánské hospodářství mělo své výsledky a úspěchy svědčí také úspěchy na Zahradnicko-ovocnářských výstavách, konaných od roku 1907 ve Lnářích a v blízkém okolí. P. Majer dokonce v roce 1909 inicioval založení *Družstva ku vzájemnému pojišťování dobytka v obci Lnáře*, které ale nemělo dlouhého trvání. Bosáci byli také v kraji velmi proslulí jako včelaři, kteří dosahovali velkých úspěchů i v celostátních soutěžích a výstavách.

Pro první desetiletí dvacátého století máme rovněž informace o služebnictvu, o kterém si augustiniáni vedli velmi pečlivé údaje - hlavně o tom kolik si u nich vydělají a dokonce jaký mají „*karakter*“.¹¹¹ V těchto letech bývali v klášteře nejčastěji 2 čeledínové a 2 sluhové. Čeledínové i sluhové se zde poměrně často střídali, kromě toho máme doklady také o ženském personálu, o kterém se, kromě jiného, dovídáme především v souvislosti s nemanželským dítětem jedné z tamních posluhovaček, kdy pracovní vztah jednoho místního řeholníka s ní přerostl ve vztah milostný, ale vysvětlení k tomuto podáme až později. Většinou to byly ženy z vesnice, které sem chodily pravidelně poklízet a dojit skot a zároveň byly najímány i na větší úklid, třeba před návštěvou biskupa apod. Tyto ženy si pak převor objednával jako pomocnou sílu u šlechtického velkostatku. V účetních knihách můžeme také najít výdaje pro pradelnu.

Ale vraťme se zpět k mužskému personálu, ten často pocházel nejen ze Lnář, ale i z okolních či velmi vzdálených vesnic (např. Náchod). Řeholníci zaměstnávali rovněž jednoho kuchaře, který dostával 160 Kč ročně a sluhu, který dostával 120 Kč ročně, a který vykonával hned celou řadu činností: vozil dřevo, pomáhal v zahradě, šlapal měchy u varhan

---

¹¹⁰ SOA Třeboň, Fond Bosí augustiniáni Lnáře, kniha č. 8.

¹¹¹ Ženský personál není nikde statisticky zanesen, ale při použití účetních pramenů, můžeme zjistit, že například v^o vybraném roce 1903 bosáci platili pravidelně za práci (nevíme však za jakou) čtyřem ženám a několika (přesný počet neurčen) námezdním dělnicím při sezónních pracích. SOA Třeboň, Fond Bosí augustiniáni Lnáře, kniha č.6

atd. Dále při hospodářství pracoval kočí a jeden čeledín, který se staral o skot Augustiniáni museli vědět vše o minulosti každého pracovníka, než jej přijali do služby a vše si pečlivě zaznamenávali - u obou čeledínů jsme našli záznam, že mohou na mši, čímž je vyjádřena jejich mravní způsobilost a také příslušnost ke katolické církvi.¹¹²

4.5 Významné osoby řádu

4.5.1 Převoři kláštera

„Pamětihodné jest, že r. 1692. na gener. kapitule, v Římě konané, obdržela provincie německo-česká autonomii; mohla totiž na provinciálních kapitulách voliti všecky své představené a řídití sebe svým vlastním definitoriem v odvislosti ovšem od gener. vikáře římského. První, jenž na provinciální kapitule r. 1694. zvolen, -byl 3. prior konventu P. Lambert od sv. Jeronýma.“¹¹³

„1. P. Vincenc od sv. Viléma	1688-1692
2. P. Jan Zlatoústý od sv. Emerenciány	1692-1694
3. P. Lambert od sv. Jeronýma	1694-1595
4. (jméno není známo)	
5. P. Felix od sv. Kateřiny	1696-1698
6. P. Vitaelis od sv. Kiliána	1699-1700
7. P. Jan Zlatoústý od sv. Emerenciány	1700
8. P. Adrian od sv. Michala (Jan Rolandt)	1700-1703
9. P. Basiliua od sv. Ambrože (Jáchym Spettl)	1703-1705
10. P. Václav od sv. Víta (Václav Hýbal)	1705-1709
12. P. Jiljí od sv. Řehoře	1709-1712
13. P. Leonard od sv. Zefirina	1712-1715
14. P. Remigius oá sv. Františky	1715-1716
15. P. Silvestr od Ježíše Krista	1716-1718
16. P. Jiljí od sv. Sehoře	1718-1721
17. P. Adaukt od sv. Josefa	1721-1729

---

¹¹² SOA Třeboň, Fond Bosí augustiniáni Lnáfe, kniha č. 8.

¹¹³ Alois Majer, Dějiny osady Inářské, nakladatel Konvent Lnáfe, tisk K. Nepodal, Blatná 1923, str. 55

18. P. Adaukt Xaver	1724-1727
19. P. Leopold od sv. Barbory	1727-1728
20. P. Vít od sv. Václava	1728-1730
21. P. Emercius od sv. Kazimíra	1730-1733
22. P. Emercius od sv. Kazimíra	1733-1736
23. P. Victorin od sv. Jana (Jan Rovenský)	1736-1739
24. P. Prokop od sv. Vojtěcha	1739-1742
25. P. Archanděl od sv. Daniela	1742-1745
26. P. Bartoloměj od sv. Konstancie (Matěj Snarcher)	1745-1748
27. P. Zikmund od sv. Karla (Václav Pauer)	1748-1751
28. P. Dismus od Ježíše Krista (Daniel Hoffer)	1751-1754
29. P. Ota od sv. Jiří (Karel Cypřiš)	1754-1757
30. P. Matěj od sv. Konstancie (Josef Forstmajer)	1757-1758
31. P. Dismus od Ježíše Krista	1758-1760
32. P. Maximus od sv. Severina (František Košvic)	1760-1763
33. P. Maximus od sv. Severina	1763-1766
34. P. Fabián od sv. Jana Nepomuského (Ant. Ganzvind)	1766-1767
35. P. Ondřej od sv. Kříže	1767-1769
36. P. Pavel od sv. Václava (Jan Pasch)	1769-1771
37. P. Gothard od sv. Veroniky (Jan Jakub Nemluva)	1771-1772
38. P. Jan Křtitel od sv. Pavla	1772-1774
39. P. Václav od sv. Podivy	1774-1775
40. P. Michal od sv. Rafaela (Karel Krotký)	1775
41. P. Fulgencius	1777-1778
42. P. Gothard od sv. Veroniky	1778-1781
43. P. Prokop od Proměnění Páně (Jakub Procházka)	1783-1787
44. P. Edmund od sv. Karla (Edmund Holuba)	1787-1793
45. P. Ambrož od sv. Jeremiáše (Josef Jakeš)	1793-1802
46. P. Benedikt od sv. Jana (Antonín Gürtler)	1803-1813
47. P. Norbert od sv. Jana (František Vodička)	1813-1817
48. P. Benedikt od sv. Jana	1817-1823
49. P. Augustin od Nejsvětější Trojice (Jan Weber)	1823-1847
50. P. Matyáš od sv. Václava	1847-1857
51. P. Bernard (od sv. Konstancie) Kunstar	1857-1894

52. P. Alois (od sv. Benedikta) Majer	1894-1911
53. P. Jan (od sv. Aloise) Procházka	1911-1918
54. P. Fulgenc (od Nejsv. Srdce) Novotný	1919-1922
55. P. Jan (od sv. Aloise) Procházka	1922-1925
56. P. Alois (od sv. Benedikta) Majer	1925-1928
57. P. Jan (od sv. Aloise) Procházka	1929-1934
58. P. Fulgenc (od Nejsv. Srdce) Novotný	1934-1937
59. P. Jan (od sv. Aloise) Procházka	1937-1940
60. P. Fulgenc (od Nejsv. Srdce) Novotný	1940-1941 ¹¹⁴
61. P. Václav (od Nejsv. Svátosti) Vystrčil	1942-1950

4.5.2 Řeholníci působící ve 20. století

4.5.2.1 P. Alois od sv. Benedikta Majer

Parte: „Do nábožných modliteb budiž poručen P. Alois Majer řádu sv. Augustina převor a farář v. v. v klášteře ve Lnářích jenž dne 27. prosince 1932 o 8.h. ranní v 76. roce věku svého a v 51. roce života řeholního klidně v Pánu zesnul.“

P. Alois Majer

V roce 1881 se rozhodl, že odejde coby řeholník do Lnář. Již roku 1894 se zde stal převorem a duchovním správcem a jeho kariéra pokračovala dále. V roce 1906 byl jmenován generální kapitulou v Římě generálním definitorem celého řádu, v roce 1913 generálním komisařem řádu. Dále byl v roce 1906 jmenován rovněž biskupským notářem a v roce 1922 se stal konzistořním radou. Zemřel 27. prosince 1932 ve Lnářích.

Ve Lnářích také začaly jeho aktivity ve spolkovém životě. V roce 1898 založil *Katolicko politickou jednotu pro politický okres blatenský*, jejímž byl místopředsedou, rovněž se stal místopředsedou i předsedou blatenského včelařského spolku, založil místní spolek *Národní jednoty pošumavské* a také *Vesnickou spořitelnu*. V letech 1894 - 1911 také zasedal v místním zastupitelstvu. Všechna tato činnost jistě přispěla k prohloubení vztahů lnářské obce a konventu, ale přesto byl na sklonku svého života P. Majer, ke své činnosti ve spolcích

---

¹¹⁴ PhDr. Eva Barborová, Bosí augustiniáni Lnáře, Inventáře, katalogy a tématické rejstříky k fondům jihočeských archivů č.39 – Státní archiv v Třeboni, vydala krajská správa SNB Č. Budějovice 1970, str. 12-14

a pro obec vůbec, velmi skeptický. A jak sám říká ve svém životopise, kde o sobě hovoří ve třetí osobě: *"Nyní když pohlíží zpět na tuto svou činnost mimo klášter, pociťuje velikou lítost nad ztrátou času, sil duchovních i hmotných peněz an tím lidu sice ve světském vzdělání a blahobytu prospěl, nikoliv však ve směru duchovním, sobě pak na duši i klášteru na pokroku nejen neprospěl, ano i uškodil - za to nevděk světa sklídl Toto upřímné Confiteor budiž budoucím varovným hlasem a napomenutím, aby síly své věnovali jenom své řeholi a neplýtvati jimi ve spolcích, kdež nikoho pro Boha nepískají, sami však na pokroku duchovním nemalou škodu utrpěli."* Toto velmi osobní vyjádření pak vystihuje problematickou práci duchovních ve světských organizacích. P. Majer byl v tomto směru průkopníkem, třebaže toho ke konci života litoval.

Jeho význam však nespočívá jenom v činnosti pro obec, ale hlavně v činnosti literární, ukoval řadu odborných článků z oboru včelařství, ovocnictví či rybářství. Je také autorem beletristických prací, poezie a dramát Publikoval pod různými pseudonymy, například v americkém Katolíku publikoval pod jménem A. V. Máj, některá dramata zase uváděl pod pseudonymem Alois Klášterský. Jeho dramatická tvorba je velmi rozsáhlá. Psal na nejrozličnější témata, jak dramata pro děti či dospělé s náboženským obsahem či veselohry, psal dramata i z oblasti včelařství a dokonce i básně. Pro naši práci mají asi největší význam jeho *Dějiny osady Lnářské*, které vydal v Blatné roku 1923 vlastním nákladem. Nutno dodat, že málokterá malá obec jako jsou Lnáře se může pochlubit tak podrobným popisem svých dějin.

Jak se zdá u literárních aktivit lnářských bosáků ještě chvíli zůstaneme. Další jméno, které bychom měli, alespoň ve stručnosti připomenout, je jméno 56. převora zdejšího konventu P. Jana Procházky. Jan Procházka se narodil 30. dubna 1872 v Lítni u Kadova Týna a studoval v Praze na akademickém gymnáziu a následně v Praze a v Litoměřicích teologickou fakultu. Do lnářského konventu vstoupil v roce 1896 a v roce 1899 byl vysvěcen na kněze a již v roce 1911 byl v Římě zvolen poprvé priorem a znovu v roce 1922. Jakožto dobrý varhaník převzal vedení kůru. Byl jazykovým samoukem, naučil se italsky, francouzsky a anglicky a z těchto jazyků také překládal.¹¹⁵

Pro dokreslení činnosti kláštera si připomeňme i některé starší členy řádu, působící ve Lnářích v průběhu 19. století. Roku 1813 nastoupil jako v pořadí 50. lnářský převor

---

¹¹⁵ P. Alois Majer, *Dějiny osady lnářské*, nakladatel Konvent Lnáře, tisk K. Nepodal, Blatná 1923, str.149

František Vodička (narozeny roku 1745 v Německém Brodě). P. Vodička byl jedním z posledních ua-e ve Lnářích. Zajímavou postavou byl také P. Augustin od Nejsvětější Trojice, jménem Jan Woeber (narodil se v roce 1785).

4.5.2.2 *Fráter Mikuláš od sv. Mořice Královec*

„V posledních letech přijati byli: fr. Mikuláš od sv. Mořice, jenž se narodil v Radonicích a jmenuje se Královec. Slavné sliby složil dne 18. června 1908.“¹¹⁶

4.5.2.3 *Klerik Stanislav od Neposkvrněného Početí*

Konvent má ještě jednoho novice, klerika Stanislava od Neposkvrněného Početí, jenž koná svůj noviciát v Itálii.¹¹⁷

4.5.3 Řeholníci působící v klášteře po roku 1935, ale nedožili se deportace

Řazení je provedeno podle datumu úmrtí.

4.5.3.1 *Bohoslovec Alois od ukřižovaného Chmeľ*

Světským jménem Ondrej Chmeľ se narodil 17. října 1913 ve Spišské Staré Vsi na Slovensku. Studoval gymnázium v polském Novém Targu. Lidé, kteří jej poznali svědčí o jeho upřímné zbožnosti, dobrotě srdce milujícího studium a rozjímání. O řádu a klášteře bosých augustiniánů ve Lnářích se dozvěděl z článku ve slovenských novinách. Když zjistil, že duch řádu popsany v novinách vyhovuje jeho představám, vstoupil roku 1934 do kláštera ve Lnářích. Představení jej po krátké době poslali do noviciátu a bohoslovecká studia do Itálie. O vánocích 1936 složil jednoduché sliby, pustil se horlivě do bohosloveckého studia v řádovém kolegiu v Římě.

Jeho řeholní život spočíval v ustavičné a oduševnělé snaze po sebezdokonalování,

---

¹¹⁶ Alois Majer, Dějiny osady Inářské, nakladatel Konvent Lnáře, tisk K. Nepodal, Blatná 1923, str. 152

¹¹⁷ Alois Majer, Dějiny osady Inářské, nakladatel Konvent Lnáře, tisk K. Nepodal, Blatná 1923, str. 153

věrným zachováváním řeholních pravidel a následování Ježíše Krista. Svým prostým zevnějškem zapůsobil na každého, zvláště při modlitbě vyzařovalo z něho něco andělského. Miloval svůj řád a těšil se na budoucí práci v řádu. Ale Boží moudrost rozhodla jinak. Ve druhém ročníku bohosloveckých studií propukla u bratra Aloise těžká nemoc, zhoubný rakovinový nádor. Ten mu způsoboval dlouhotrvající hroznou bolest. V nemoci se projevil v plné síle a kráse jeho duše, opravdovost ctností, hrdinství jeho trpělivosti, což budilo obdiv u každého, kdo ho poznal. Přál si, aby se konaly modlitby ne za jeho uzdravení, ale radost z utrpení. Svoje bolesti obětoval za církev, za řád, za vlast, za duše a opakoval stále: „Z lásky k Tobě Pane Ježíši!“

Klidně a úplně odevzdaný do vůle Boží zemřel ve svých 26-ti letech dne 16.8. 1939 v jedné z římských klinik. Odpočívá v řádové hrobce na Campo Verano v Římě. Mnozí tvrdí, že na přímluvu zbožného bratra byli vyslyšeni ve svých prosbách.¹¹⁸

4.5.3.2 Fráter Antonín z Amanduly Bláha

Dne 7. června 1892. oblečen do roucha řeholního Antonín Bláha, zahradník, jenž se narodil 1870. v Blatné a slavné sliby složil r. 1899., máje řeholní jméno bratr Antonín z Amanduly. Byl zprvu zahradníkem klášterním a potom po fr. Ignáci kuchařem.¹¹⁹

Zemřel 7.12.1940 ve 12 hodin. Pochován 9.12.1940 v 10 hodin na hřbitově pro řeholníky v klášterní zahradě.¹²⁰

4.5.3.3 P. Fulgenc od Nejsv. Srdce Novotný

„Narodil se 12. března 1878. v Bezděčíně na Moravě a jmenoval se Adolf. Vstoupil do kláštera Lnářského 14. listopadu 1901. a složiv sliby 1904. byl téhož roku na kněžství vysvěcen. Od r. 1905, byl novicmistrem, pak od r. 1911, podpřevorem a r. 1918. zvolen za 57. převora, v kterémžto úřadě setrval až do r. 1922. Jest velmi pilným bibliotekářem a archivářem kláštera a byl velmi nápomocen spisovateli tohoto díla. Studuje pilně důkladná

---

¹¹⁸ Letáček vydaný řádem bosých augustiniánů ve Lnářích za účelem beatifikace, vydáno do r. 1950

¹¹⁹ Alois Majer, Dějiny osady Lnářské, nakladatel Konvent Lnáře, tisk K. Nepodal, Blatná 1923, str. 145

¹²⁰ ohledací list, klášterní kostel

díla německého říšského spisovatele Dra Karla Bartsche o slavném kazateli řádu Augustiniánského P. Abrahamovi od sv. Kláry, přeložil životopis tohoto kazatele, od Bartsche sepsaný, a právě chystá ho do tisku.“¹²¹

Úřad převora zastával v letech 1919-1922, 1934-1937, 1940-do dne úmrtí. Parte: „Dne 3. března 1941 ve věku 63 let usnul v pánu jeho věrný a horlivý sluha P. Fulgenc Novotný, převor bosých Augustiniánů ve Lnářích. „Pro mě žítí je Kristus a zemřít zisk.“(list Filip. 1.21)“

Bez citace?

4.5.3.4 P. Jan od sv. Aloise Procházka

„Narodil se 30. dubna 1872. v Lítni u Karlova Týna, studoval na akademickém gymnasiu v Praze a pak teologii v Praze a Litoměřicích. Dne 21. září 1896. vstoupil do kláštera Lnářského a složil sliby r. 1899. a téhož roku byl vysvěcen na kněze. Roku 1911. v říjnu zvolen v Římě za 56. převora a byl jím až do r. 1918. Roku 1922. zvolen opět za 58. priora a rok před tím převzal 1. prosince duchovní správu ve Lnářích. Přiučil se soukromou pílí do té míry hudbě, že dne 7. srpna 1908. mohl jako dobrý varhaník převzít vedení kůru na osadě Lnářské, v čemž dosud zdárně působí. Přiučil se též sám řečím italské, francouzské a anglické a přeložil a pod svým jménem vydal mnoho překladů z těchto jazyků v „Čechu" a jinde. Přeložil dílo francouzského spisovatele Lepiciera: „Lilie Israele" (o sv. Josefu), z vlastiny životopisy „Sv. Rita" a „Ctihodný P. Jan od sv. Viléma" z řádu Augustiniánů bosáků a „Ctihodný Karel Hyacint" z téhož řádu, kteréžto rukopisy čekají na uveřejnění v době, tisku podobnému příznivější.“

Zemřel 27.9.1947 v 5 hodin ráno. Pochován 30.9.1947 v 10 hodin na hřbitově pro řeholníky v klášterní zahradě.¹²²

---

¹²¹ Alois Majer, Dějiny osady lnářské, nakladatel Konvent Lnáře, tisk K. Nepodal, Blatná 1923, str.150

¹²² Ohledací list, klášterní kostel

4.6 Zrušení kláštera

4.6.1 Obyvatelé kláštera v roce 1950

„Celkem bez podstatnějších změn existoval lnářský konvent po celou dobu první republiky a okupace. Potřeba fary v obci jej zachovala i po roce 1945, ale jeho personální stav se neustále snižoval. V roce 1948 zde byli už jen 3 kněží: převor P. Václav Vystrčil, současně generální vizitátor a farář, a dva Italové - P. Ignác Handazzo, generální definitor a generální komisař pro území ČSR, a P. Emanuel Barba. Vedle nich zde žilo šest laiků. O dva roky později (1950) byl konvent sistován.“¹²³

Výše uvedenou informaci od PhDr. Evy Barborové lze na základě společné diskuze uskutečněné dne 25.4.2006 v Kocelovicích č. p. 2 se svědky té doby – bývalými ministranty Jaroslavem (*1926), Františkem a Václavem(*1933) Čadkem vyplývají následující skutečnosti.

V roce 1950 v klášteře působili celkem dva řádoví kněží. Převor P. Václav od Nejsv. Svátosti Vystrčil, a italský kněz:, P. Emanuel Barba. P. Ignác Handazzo odjel ze Lnář do Itálie již 18. srpna 1948.

Dále zde plnili svou řeholní službu fráteri: Josef od sv. Augustina Patera, Petr Kohoutek, Pavel Raba, Prokop Drbohlav, František od nejsv. Srdce Čada a Vít Vidakovič.

V klášteře bydlel na dožití kněz v důchodu trpící závratí P. Michka, byl zde na zkušenou pan Blažek (po roce 1945). V roce 1950 studoval v první ročník semináře v Českých Budějovicích fráter Jiří Maria Tománek. Dále není známo jméno kněze, který v tomto období byl ve zdejším klášteře za trest, neboť hrál karty.

Ve fortně bydlel vrátný pan Kuška a vedle fortny bydleli kočí František Hlinka a pan Šilha.

---

¹²³ PhDr. Eva Barborová, Bosí augustiniáni Lnáře, Inventáře, katalogy a tématické rejstříky k fondům jihočeských archivů č.39 – Státní archiv v Třeboni, vydala krajská správa SNB Č. Budějovice 1970, str. 9

4.6.2 Deportace

Každý rok ve dnech 26.4 až 5.5. probíhaly v klášteře pobožnosti Matky dobré rady, hojně navštěvované farníky. Každý den o pobožnosti kázal jiný kazatel z blízkého i vzdáleného okolí. Bývali mezi nimi často i redemptoristé ze Sv. Hory u Příbrami. Po mši následovala adorace k Panně Marii.

V tomto období: „Dne 27. dubna 1950 byl pozván převor Lnářského kláštera P. Václav Vystrčil na úřad pro věci církevní do Prahy, kdež mu bylo oznámeno, že klášter Lnářský jako ostatní bude zrušen. Bylo mu zaručeno taktní jednání, které bylo přesně dodrženo. Převor P. Václav Vystrčil zůstane ve Lnářích jako farář. Řádoví bratří v počtu 6, a to Fr. Josef Patera, František Čada, Prokop Drbohlav, Petr Raba, Pavel Kohoutek a Vít Vidakovič, byli týž den odvezeni do Hejnic, okr. Frýdlant, sev. Čechy. Do zrušeného kláštera dosazen zmocněnec od krajského úřadu v Plzni, který sepsal kulturní hodnoty, které byly postupně převezeny do úschovy na jiná místa.“¹²⁴

K tomuto zápisu z kroniky je nutno doplnit vzpomínky slečny Ludmily Klusáčkové, sestřenic posledního převora P. Václava Vystrčila, farní hospodyně jeho bratra P. Jaroslava Vystrčila. „S převorem P. Václavem bylo v Praze od začátku jednáno autoritativně, při jeho večerním návratu již byl u kláštera ve Lnářích přistaven autobus pro řeholníky a nákladní auta na vybavení a cennosti kláštera. S řeholníky bylo hrubě zacházeno, cenný na míru vyrobený nábytek bezohledně dělen, knihy házeny na nákladní auta, odnášeny obrazy a další cennosti často zbytečně poškozené. Převor chtěl odjet s řeholníky, ale velitel zásahu měl u sebe doklad, že převor jakož to místní farář musí zůstat ve Lnářích. Ten toto přijal pod podmínkou, že jakož to farář neopustí klášterní prostory, neboť má nárok na byt, farní kancelář atd. Snažil se ze své pozice zajistit, aby bylo s řeholníky zacházeno důstojně. Nejvíce jej dojala a do konce života bolela scéna, když se nejstarší člen řeholní rodiny 79-ti letý fráter Josef Patera loučil se svojí celou: „Tolik let jsem zde strávil, sbohem celo má drahá!“

Z korespondence frátera Josefa Patery váženému příteli kostelníku a varhaníkovi v Kocelovicích panu Františku Jiřincovi víme, že řeholníci byli převezeni do deportačního kláštera v Hejnicích.

Na pohledu z 9.5.1950 je psáno:“ V Kristu nejmilejší! Z dobrolíbezné Vůle Boží jsem přesazen do Školy Nejsvětějšího Srdce Ježíšova a Jeho Panenské Matky. Je to škola Lásky a ctnosti prvních křesťanů kde vše číše líbeznou vůní Kristovou, v níž já se učím teprve abecedě, ač jsem již tak stár. Jsem šťasten, spokojen jako vždy neboť táž dobrá Ruka Boží uvedla mě sem, která v celém životě mém mě vedla. Vzpomínám denně Vás a všech našich osadníků modlitbou. Vzpomeňte prosím, abych byl žákem učenlivějším, než-li posud. Krajina krásná hornatá a hlavně: denně sv. přijímání a účast na mnoha Mší svatých. Vede se nám všem velmi dobře a jsme spokojeni. Žijeme mezi bratry – Čechy a všichni jsou k nám plni ohledů. Mé zdraví jako bylo doma. Milý br. František¹²⁵, který jest vrchním kuchařem má o mě péči. Zdraví Vás i druzí bratři. Víím, že asi čekáte co se mnou jest. S mnoha pozdravy
v Kristově lásce, fr. Josef

PS. Všem známým srdečné pozdravy“¹²⁶

V dopise z 16.6.1950 psaného v Hejnicích: „Můj drahý příteli, podivné jsou cesty Páně! Já připadám sobě jako míč v ruce Boží, který vymrštil Pán a on zaletěl sem do Hejnic, kde potrvá tak dlouho, dokud jej pán jinam nevymrštil – a tak jsem spokojen – neprotestuje, jako ten míč když dopadnul na místo svého cíle, leží a čeká na ruku, která z jeho nehybnosti jej opět uvede v pohyb. Chápu Vaše překvapení a všech našich milých osadníků, Vše přišlo tak náhle a nečekaně. Byli jsme ukolébáni tou myšlenkou, že když plníme své povinnosti státní svědomitě, nemůže nás stihnout nic, co by bylo s naší ústavou v rozporu. K čemu bude náš klášter určen nevíme. Smutno v jeho síních, smutno i v duších s námi spřízněných. Ale děj se vůle Páně!“¹²⁷

Bol z vytržení řeholníků z jejich klášterů byl veliký, žili v nejistotě, nevěděli co je čeká jak dlouho jejich deportace potrvá.. O to více se snažili čerpat sílu ze společné modlitby, mše sv. V Hejnicích prožili internovaní řeholníci i díky darované květinové výzdobě v roce 1950 slavné Boží Tělo. „Toho dne jsem byl na 11-ti mší sv., sloužených po sobě. Byly to pro nás v pravdě duchovní hody a já který jsem myslel, že ztratil jsem cit, pojednou jsem pocítil

---

¹²⁵pozn. míněn fr. František Čada řeholník lnářských bosých augutiniánů

¹²⁶fr. Josef Patera, pohled Frantšku Jiřincovi, Hejnice 9.5.1950

¹²⁷fr. Josef Patera, dopis Frantšku Jiřincovi, Hejnice 16.6.1950, str. 1

sladké vlny jeho ve své duši a zjihnul jsem.“¹²⁸ Je jisté, že každý jedinec nesl tuto situaci jinak vzhledem k věku, povaze, prostředí ve kterém se nacházel. Docházelo k postupnému roztrhávání členů jednotlivých komunit. Byla snaha o izolaci řeholníků od věřících a jejich představených.

Farníci zasílali řeholníkům drobné balíčky do deportačního kláštera. Z dopisů víme o Františku Jiřincovi, paní Brožové (bednička se sladkostmi “aby jste měli něco z pouti“). Jisté bylo dárců mnohem více, ale nemáme k dispozici kompletní korespondenci.

8.10.1950 Hejnice

„Milý fráter František je nyní v Liberci, kostelníkem. Má domeček u arciděkanství se 3-mi místnostmi, ale doposud snad je na arciděkanství. Čekám jej, kdy k nám přijede (Hejnice). Stýská se jemu.

Petřík a Pavel jsou stále v nemocnici. Nějak se jim to nelepší. Prokop a Vít jsou zde“¹²⁹

4.7 Osudy řeholníků po zrušení komunity

4.7.1 P. Václav od Nejsv. Svátosti Vystrčil

Poslední převor, vlastním jménem Karel Vystrčil, narodil se 5.9.1909 v Malém Rohozci u Turnova. Jeho rodiče se přestěhovali do Lnář, kde jeho otec vykonával funkci panského kočího na zdejším zámku. Nejdříve bydleli na Lnářském velkostatku, později se přestěhovali do domku pod lnářským klášteřem. V současnosti je v tomto domu restaurace pod klášteřem. Jako malý chodil ministrovat do kláštera augustiniánů. Zde vyrůstal pod vlivem řeholních bratří. První ročníky gymnázia studoval v Praze. Po získání základních jazykových znalostí odchází studovat do Říma. Zde byl 26.3.1932 ve svých 22. letech vysvěcen na kněze. Po návratu do Čech působil jako duchovní ve Štěkni, strakonické nemocnici a dodělává si maturitu. V klášteře zastával funkci novic mistra, vyučuje náboženství, později má na starosti farnost, stává se převorem kláštera.

---

¹²⁸ fr. Josef Patera, dopis Františku Jiřincovi, Hejnice 16.6.1950, str. 2

¹²⁹ fr. Josef Patera, dopis Františku Jiřincovi, Hejnice 8.10.1950, str. 3

„Při deportaci řeholníků kláštera přijal, na základě úřednického dekretu, místo faráře za podmínky, že klášter neopustí. Argumentoval, že jako farář má právo na obývání některých místností. V klášteře zůstal. Po deportaci přišli vězni, kteří přestavovali klášter na ženskou věznici. Převor bydlel v bytě kláštera, ale pokud chtěl na toaletu, nebo někam jinam, musel si zavolat dozorce. Ráno ho vyvedli z kláštera, večer ho pustili. Farníci chodili vyřizovat potřebné záležitosti k jeho rodičům bydlícím v domku pod Lnářským klášteřem.

Po zřízení ženské věznice se situace ještě zhoršila. Říkal: „To si neumíte představit, já jsem se denně modlil, abych to všechno vydržel v zájmu farnosti.“ Byl obviňován, že vězeňkyním nosí cigarety a jiné. V té době byl zde zmocněncem, velký prevít. Byla proti němu veliká averze mezi vězni i personálem. Jednoho dne se stalo, že někdo po něm hodil veliký kámen. Snad aby jej zabil. Z tohoto činu byl obviněn P. Václav Vystrčil. Ten však shodou okolností byl ten den v úřadě a na návštěvě u kamaráda v Českých Budějovicích, kde také přespal. Prožil velice těžké a nepříjemné vyšetřování. Pro zproštění viny dalo mnoho práce dokázat, že v danou dobu nebyl P. Václav Vystrčil v klášteře ve Lnářích. S Boží pomocí snaha o znemožnění jeho osoby jako kněze nevyšla.

Po této události, po poradě s generálním vikářem v Českých Budějovicích na konzistoři, se přestěhoval do volného bytu v nedaleké vile MUDr. Menšíka. Zde byl zřízen farní úřad. Stravoval se u rodičů, chodil pouze do kostela.

Po zrušení věznice, byla do Lnář přestěhována část sanatoria pro pacienty po obrně. V té době se vážně rozstala jeho ovdovělá maminka. Nemohla se vůbec obléci. Na doporučení praktikujícího lékaře, chodil denně ke svátostem, („je to hubatá ženská, ale pracovitá.“) domluvil se s jednou ze sester, že se bude starat o jeho maminku. Ta tento úkol přijala pod podmínkou: „Půjdu, pokud budu stačit.“ Vilma Bobková mamince Vystrčilové velice pomohla, podařilo se jí starou pani rozpohybovat. Maminka zůstala v bytě, Vilma Bobková se později přestěhovala do Kasejovic na faru, zde žila a pracovala jako farní hospodyně.“130

Mnoho farníků bylo přijetím Vilmy Bobkové za farní hospodyně rozčarováno. Podle svědectví ještě žijících farníků tento krok snížil důvěru lidí ve svého faráře. Vadilo jim její

předchozí působení jako dozorkyně u vězenkyň ubytovaných v místním klášteře, odměřené vystupování hrubšího ražení. Nedůvěru farníků podporovala skutečnost, že její bratr byl kovaný komunista, řidič představitelů západočeské KSČ, s kontakty na STB. Posoudit vliv Vilmy Bobkové na P. Václava Vystrčila není jednoduchý. Svoji ráznou povahou jej mohla chránit před hulvátý té doby, zřejmě jejím přičiněním nebyl P. Václav Vystrčil uvězněn za rozvracování socialistického zřízení ve vykonstruovaném procesu. Byl vyšetřován a souzen za údajné výroky proti socialismu v kázání uskutečněném v kocelovickém kostele. Udání podala Jindra Ostrá, rozená Machová z Kocelovic pracovnice KSČ v Blatné. Ač bylo vše vymyšleno, v kostele bylo mnoho svědků, bylo velmi těžké se bránit. Od té doby si P. Václav Vystrčil všechna kázání dopředu psal a v kostele je pouze četl.

V registrech spolupracovníků STB Vilma Bobková vedena není. Kocelovickým farníků například vadilo, že farní hospodyně nechodila k nim na mši svatou, ale seděla venku v autě. Slečna Klusáčková tento důvod velice jednoduše vysvětlila. „Důvodem byly vypouštěné, případně probodnuté pneumatiky u automobilu.“ Možná by se nechalo rozumně vyvrátit podezření ze zabavování větších bankovek z kostelních sbírek. Faktem však zůstává, že mnozí farníci z tohoto důvodů velkými bankovkami do sbírek nepřispívali. Větší obnos dávali přímo P. Václavu Vystrčilovi. Vilma Bobková bydlela až do své smrti na kasejovické faře. .... nechodila na mše sv. a nepřijala nabízenou svátost pomazání nemocných. Navzdory svému přání nebyla pochována do hrobu rodiny Vystrčilových ve Lnářích, ale zpopelněna. Její

Tyto skutečnosti byly zaznamenány z důvodu lepšího pochopení života posledního převora. Žil pod neustálým dohledem STB, psychickým tlakem, snahou o jeho kompromitaci. Zřejmě i pod tímto tlakem vstoupil do Pacem In Teris. Těžce nesl, že z něho dělají mírového kněze.

Jednou, nedaleko Kasejovic, došlo k vážné dopravní nehodě osobního automobilu s italskou posádkou blízko tehdejšímu režimu. Při řešení následků havárie vznikl problém se vzájemnou komunikací. Starosta obce si vzpomněl na místního faráře P. Václava Vystrčila. Ten díky své bravurní italštině vše domluvil. Nechal Italy přespat na faře. Ti pak z vděčnosti

každoročně navštěvovali kasejovickou faru.“131

P. Václav několikrát navštívil Itálii a samozřejmě tamní řeholní společenství bosých augustiniánů. Tyto pobyty jej evidentně posilovaly na duchu. Byl mnohem uvolněnější a radostnější při běžném kontaktu s lidmi, v pastorační práci. Také období konce druhého vatikánského koncilu a kolem roku 1968 dávalo novou naději. Tyto snahy vyústili ve společné biřmování v roce ..... To již, ale začalo tvrdé období normalizace.

Ač mohl zůstat v daleko příjemnějším prostředí řeholní komunity bosých augustiniánů v Itálii, vždy se vrátil k farníkům Lnářským a kasejovickým.. Chtěl zůstat nablízku svým spolubratrům v tehdejší Československé socialistické republice. Navštěvoval roztroušené řeholní bratry. Vytvářel podmínky pro obnovení činnosti řádu ve Lnářích, pokud by to situace dovolila. Rozšiřoval vlastní velmi kvalitní knihovnu. Za zvýšeného dozoru soudruhů vykonával ve farnostech běžnou pastorační činnost.

Je škoda, že jeho intelekt, osobní kontakty, výborné jazykové znalosti (ovládal italštinu, latinu, němčinu a částečně angličtinu) se nemohly plně uplatnit a rozvinout ve fungujícím řeholním společenství. Stálý psychický nátlak působil i na jeho zdraví, vyrovnanost, vznětlivost. Byl si vědom svého intelektu, což dokázal dát při osobním kontaktu patřičně najevo. I od věřících farníků si udržoval patřičný odstup.

Stal se emeritním vikářem a děkanem v Kasejovicích. Umírá náhle 25. listopadu 1981 v Plzni. Uložit jeho ostatky na řeholní hřbitov v zahradě kláštera není státními orgány dovoleno. Dne 3. prosince 1981 se za velké účasti věřících koná se jeho pohřeb. Následně je uložen do rodinného hrobu ve Lnářích při kostela sv. Mikuláše. Motto parte, „Nyní propouštíš v pokoji svého služebníka, Pane, podle svého slova, neboť mé oči viděly tvé spasení.(Luk. 2.29)“

4.7.2 Fráter Josef od sv. Augustina Patera

„K těmto připojujeme široko daleko známého „fratera Josífka“. Týž narodil se ve Stálci u Tábora dne 18. března r. 1871. a jmenoval se Josef Patera. Vyučiv se krejčím, nějaký čas byl na práci v Praze a pak jako oblíbenec Stáleckého „jemnostpána“ a spisovatele

---

131 rozhovor se slečnou Ludmilou Klusáčkovou, 7.5.2006, Český Brod

Jana Podlahy byl od poručení do kláštera Lnářského, kamž přišel v roce 1892 a dne 28. srpna 1894 přijat do řádu a dostal jméno Josef od sv. Augustina a pak složil r. 1899 slavné sliby. Od malička měl náklonnost k malbě, v klášteře dostalo se mu příležitosti, aby tuto náklonnost zušlechtil a ku cti a slávě Boží ji užil. Stýkáje se s různými umělci, naučil se od nich zručnosti technické a jejich poučováním a hojnou četbou osvojil si i v přiměřené míře theorii, tak že mohl vytvořiti tak přčetné práce, které sice nečiní nárok na umění, přec však svou ušlechtilostí budí zájem a obdiv. Obrazů jeho olejových větších i menších, obyčejně kopií velikých mistrů, jest po kostelích, kaplích, i domácnostech v okolí hojnost. Zejména pak vzdělal se ve vypalování obrazů na dřevě ohnivou jehlou a malbou na různých látkách, hedvábí, atlasu a sametu. V prvním oboru jsou mezi četnými jeho pracemi pozoruhodná, vypalovaná antipendia, která podle obrázků Redemptoristy Schmalze zhotovil v létech 1904. až 1906 pro klášterní hlavní oltář a podle různých Částí církevního roku je upravil. Roku 1908. s dovolením představených vypaloval a maloval křížovou cestu pro kapli sv. Prokopa na Peci. R. 1911. obrazy vypalovanými ozdobil klausuru kláštera a některé ty obrazy i vymaloval. V téže době tímtež způsobem podle M. Aleše vytvořil velmi pěkné Betlémy pro kostely: Lnářský, Stálecký a v Suchdole. Rodiště jeho Stálec má mnoho různých jeho prací. Více však péče věnoval malbě na atlasu a hedvábí, čehož použil ku zhotovení mnohých paramentů pro různé kostely a kaple. Nejvíce jich chová ovšem klášterní kostel Lnářský a farní kostel Stálecký. Krásný úplný parament se svými malbami zhotovil pro kostel Františkánů v Plzni. Ano jedno malované mešní roucho zasláno i p. generálovi do Říma a líbilo se. Při tom některé dámy vyšíváním mu pomáhaly, ale paramenty nejen maloval, nýbrž i ušil. Jeho pěkná nocturna a obrázky svatých, na sametu malovaná, jsou velmi rozšířena. Maloval též divadla pro mariánskou družinu ve Lnářích a ochotnický spolek v Kocelovicích s pěknými oponami podle českých umělců. A tvoří ustavičně, jsa v tom účinně podporován od svých představených klášterních.“¹³²

Korespondence frátera Josefa Patery vypovídá o jeho hluboké a upřímné víře v Boha. Můžeme sledovat jeho pokorné přijetí nastalé situace, snahu pomocí korespondence, různých obrázků rozdávat radost a živit víru odloučených věřících.

„Drahý příteli a bratře v Kristu nejmilejší ....

---

¹³² Alois Majer, Dějiny osady Lnářské, nakladatel Konvent Lnáře, tisk K. Nepodal, Blatná 1923, str. 150

.... O pouti jsme vzpomínali celý den, jsouce duchem mezi Vámi. Paní Brožová nás velice mile překvapila bedničkou se sladkostmi a vánočkou: „abychom měli něco z pouti.“ Byl jsem tím dojat i psaním v němž tolik srdečností a pozdravů od všech osadníků. Byl jsem potěšen a děkoval za vše Pánu Bohu, vyprošuje pro všechny Boží požehnání. Vždyť není možno býti bez citu k těm, s kterými žil jsem 57. roků – přežil 3 generace. V úterý 13. na sv. Antonína právě bylo tomu 57. roků, co jsem přibyl do kláštera! Co tu blahých vzpomínek! A kde v stáří se octnu – jsem se nenadál. Antipendium a pokrývku na pultík jsem poslal v tento den pro kapli do Hradiště a těším se, že prací svou jim udělám radost. Ve volných chvílích pracuji (když mi dá žaloudek pokoj), ale to víte, jaká to práce: v kleče u postele na které mám prkno s napnutou látkou. A tak čas letí a stále mám jej málo.

Chápu, co máte práce a proto tím více oceňuji dopisy Vaše, čímž potěšíte a povzbudíte. Mé a bratří nejsrdečnější pozdravy nejprve Vám jakož i všem mě drahým obyvatelům kocelovickým, které srdečně mám rád a na všechny denně vzpomínám. Kdybych měl všechny jmenovati, dopis by mi nestačil. Každá zpráva o nich bude mi vítanou.

Ukončuje „mou čmáranici“ do Nejsv. Srdce Ježíšova Vás uzavírá a přimluvě Rodičky Boží a sv. Josefa odporoučí, v Kristově Lásce otcovsky oddaný

Váš fr. Josef Patera“133

„Domů – báseň napsaná bratrovi, který se těší domů. Hejnice 9.10.1950.

Domů, ach domů duch náš jít touží
vyhnanství vždy jej ovívá dech,
po místech ztichlých kde dřív byl touží
po drahých síních kláštera zdech.

Domů ach domů, kam duch můj spěje.
Kde nyní domov můj Bože jest?
Duše má při tom dojmem se chvěje
prosí bys chránil ji bludných cest.

Domů ach domů bratr se těší,
že zas svým žitím žít bude dál,

---

133 fr. Josef Patera, dopis Frantšku Jiřincovi, Hejnice 16.6.1950, str. 3,4

v duchu obrázek na stěnu věsí
který mu bratr v památku dal.

Domů ach domů. Kde můj je domov,
můj dobrý Bože v starobě mé?
U Tebe, drahý dobrý můj Bože
v náruči hřejné – otcovské – Tvé.

Po Tobě touží srdce mé vzdychá,
“Kéž by duch Tvůj v duši mé vál.“
by nikdy zlá mě nezvládla pýcha
bych za hřích lidstva světa se kál.

Ach drahý Otče vem svého syna
v Svou hřejivou náruč, nepusť jej víc.
Dej aby zhlazena má byla vina,
Svou Krásnou Božskou mně ukaž líc.“¹³⁴

4.7.3 Fráter František od nejsv. Srdce Čada

„Narodil se ve Lnářích a jmenuje se Čada. Jednoduché sliby složil 9. listopadu 1921.“¹³⁵

Z korespondence Josífků Patery víme, že v deportační táboře v Hejnicích pracoval v kuchyni. Později pracoval jako kuchař na biskupství v Litoměřicích, kde byl velice oblíben. Pohřben na lnářském hřbitově někdy kolem roku 1987. Přijelo se sním rozloučit několik autobusů věřících z Litoměřic.

4.7.4 Fráter Petr od sv. Cyrila Kohoutek

Ve světě jménem Jan Kohoutek syn Jana a Františky rodem Přichystalové na rozen 19. února 1909 v Drhovicích na Moravě složil jednoduché sliby na tři roky 11. února 1938.

---

¹³⁴ fr. Josef Patěra, dopis Frantšku Jiřincovi, Hejnice 8.10.1950, str. 4, revidovaná verze v příloze dopisu

¹³⁵ Alois Majer, Dějiny osady lnářské, nakladatel Konvent Lnáře, tisk K. Nepodal, Blatná 1923, str. 152

Dne 11. února 1941 složil slavné sliby.

Vyučil se truhlářem, pracoval v Letové. Pro řeholní život se rozhodl při návštěvě poutního místa v Králíkách. Zde jej oslovilo kázání redemptoristy ze Sv. Hory u Příbrami. Původně se chtěl přidat k redemptoristům, ale po vzájemném rozhovoru s kazatelem mu byl doporučen kompletativní řád bosých augustiniánů ve Lnářích s tím, že je jich tam málo a bude tam více třeba.

Byl deportován s ostatními řeholníky do Hejnic. Později se dostal do Králík, kde pracoval u sester neposkvrněného početí jako údržbář do roku 1957. Byl vedený jako internovaný řeholník. V následujících letech pracoval v charitativním domě pro řeholníky v Jiřetíně pod Jedlovou, okres Rumburk. V tomto domě spravovaném řeholními sestrami pracoval do roku 1971. Následně zaměstnán jako údržbář u sester P. Marie Jeruzalémské v Chrastavě. Zde jej navštěvovali příbuzní, dále někteří z členů řádu bosých augustiniánů. Ve stáří postížen Parkinsonovou nemocí. Z tohoto důvodu bylo mu zakázáno pracovat na truhlářských strojích. Díky své snaze pomáhat, došlo k nehodě, kdy si uřízl ruku pod ramenem. Pochován je na starém hřbitově u hrobů řádových sester, na pomníku je uveden datum narození a úmrtí. Tyto informace poskytl duchovní správce v Chrastavě, františkánský kněz Pavel Antonín Kejdana 136 toho času působí na františkánské faře v Ruprechticích u Liberce. Fr. Petra znal dlouhou dobu osobně, hodnotil jej jako člověka ochotného plně oddaného Kristu, jenž zemřel jako svatý muž.

4.7.5 Fráter Pavel od sv. Metoděje Raba

Ve světě jménem Josef Raba syn Josefa a Marie rodem Šornové narozen 27. června 1907 v Lázu u Radomyšle v Čechách složil jednoduché sliby na tři roky 11. února 1938. Dne 11. února 1941 složil slavné sliby, oboje sliby společně s Petrem od sv. Cyrila Kohoutkem.

Pochován v Senohrabech na hřbitově cca. v roce 1991.

---

136 P. Pavel Antonín Mejdana byl 30.11.-1.12. 1961 odsouzen v procesu pro tajné pokračování v řádu

4.7.6 Fráter Prokop Drbohlav

Později bydlel v Praze, Kamenická 40. Pracoval v knihovně na Strahově, dále jako pomocná truhlářská síla v truhlárně sousedící s arcibiskupstvím.

Zahynul tragicky. Při vyskakování z rozjíždějící tramvaje jej srazil osobní automobil. Zatím nevíme kdy, ale tato událost se podle informace Václava Krýdy, bývalého ministranta, stala někdy před rokem 1970.

4.7.7 Fráter Vít od sv. Václava Vidakovič

Ve světě jménem Josef Vidakovič syn Filipa a Růženy rodem Pecháčkové na rozen 10. března 1917 v Maňovicích , okres Přeštice. Složil jednoduché sliby na tři roky 27. srpna 1947.

Později zastával funkci varhaníka na Velehradě.

4.7.8 Bohoslovec Fráter Jiří Maria Tománek

Ve světě Jan Tománek syn Jana Milyty a Marie Tománkové narozen 16. června 1931 v Perknově, okres Havlíčkův Brod. Složil jednoduché sliby

V roce 1950 bohoslovec řádu bosých augustiniánů studoval v semináři v Českých Budějovicích.

4.8 Využití budov kláštera po jeho zrušení

27. dubna 1950 - pozván převor lnářského kláštera P. Václav Vystrčil na úřad pro věci církevní do Prahy, kdež mu bylo oznámeno, že klášter lnářský jako ostatní bude zrušen. Bylo mu zaručeno taktní jednání, které bylo přesně dodrženo. Převor P. Václav Vytrčil zůstane ve Lnářích jako farář. Řádoví bratří v počtu 6, a to Fr. Josef Patera, František Prokop Drbohlav, Petr Raba, Pavel Kohoutek a Vít Vidakovič, Byli týden odvezeni do Hejnic, okr. Frýdlant, sev. Čechy. Do zrušeného kláštera dosazen zmocněnec od krajského úřadu v Plzni, který sepsal kulturní hodnoty, které byly postupně převezeny do úschovy na jiná místa.

Budova bude použita k jiným účelům.137

1.9. 1950 - do zrušeného kláštera nastěhována pobočka výchovávacého ústavu pro mladistvé ze Zámrsku. Děvčata z ústavu chodí v průvodu dozorkyň na různé práce k ČSSS a zabývají se různými domácími pracemi138

Do bývalého kláštera, který byl přestavěn a doplněn byla v polovině srpna 1953 nastěhována část pražské nemocnice Bulovky, odbočka pro doléčování pacientů Byla sem dopravena část pacientů, kteří se pohybovali též po obci a někteří si počínali dosti nevázané. Začátkem listopadu, byla pak nemocnice zrušena.139

Po zrušení odbočky Bulovky nemocnice byla po nějaký čas prázdná. V červenci roku 1954 byla zřízena nemocnice pro těžší pacienty tzv. doléčovací ústav, otevřena 7. srpna. Ošetrovatelskou službu provádí jedenáct řádových sester sv. Vincence z Pauly přemístěných z Domažlic. Dne18. července 1963 odešly ze zdejší nemocnice řádové sestry, v počtu 11-ti do domova důchodců v Bechyni, kde budou vykonávat službu u starých a opuštěných lidí. Pacienti, kteří s nimi přišli při ošetřování do styku si velmi chválily jejich péči a obětavost při obsluze nemocných. Nahrazeny byly civilními sestrami, které přicházejí ze škol.140

Nemocnice byla k 1. prosinci 1965 přeměněna na psychiatrický ústav – v němž jsou doléčování pacienti, kteří sem přišli z jiných ústavů.141

4.9 Snaha o obnovení činnosti bosých augustiniánů ve Lnářích

P. Jaroslav Vystrčil, bratr posledního převora, ač v mládí necítil povolání pro řeholní život, snažil se po roce 1990 o znovu obnovení řeholní činnosti bosých augustiniánů v klášteře ve Lnářích. Zasloužil se ve spolupráci s JUDr. Šramotou , později za spolupráce s JUDr. Skřivánkem a vedením řádu v Římě o vyřízení restitučních nároků. Za generálního

---

137 Kronika Obce Lnáře II., str. 209.

138 Kronika Obce Lnáře II., str. 209.

139 Kronika Obce Lnáře II., str. 221.

140 Kronika Obce Lnáře I., str. 293

141 Kronika Obce Lnáře I., str. 308

priora P. Eugenia Cavalleriho bylo dojednáno, že do Lnář budou vysláni tři kněží (italské a polské národnosti) a P. Jaroslav jim bude svojí přítomností ve Lnářích nápomocen. Při slavné mši k jeho 55. výročí vysvěcení na kněze (v roce 1999) oznámil v klášterní kostele ve Lnářích, že řeholníci řádu bosých augustiniánů se brzy vrátí do tohoto kláštera. Krátce na to proběhla řádná volba generálního priora řádu v Římě. Již nemohl být zvolen Eugenio Cavalleri, který vykonával tuto funkci dvě předcházející období. Pod vedením nového priora brazilské národnosti již nedošlo k vyslání řeholníků řádu do Lnář. Řád čítající celosvětově necelou stovku řeholníků zaměřil své aktivity jinam. Pro P. Jaroslava to bylo veliké zklamání. Tuto skutečnost přijímal s pokorou a slovy: „Třeba je to řízení Boží, řeholníci by třeba nebyli spokojeni....“ Od řádu bosých augustiniánů obdržel významné ocenění, byl přijat za čestného člena řádu viz příloha č. X. Zemřel ve službě 17. října 2000, pohřbu se zúčastnilo také 5-6 řeholních kněží řádu bosých augustiniánů. 142

5 Farnost Lnáře

5.1 Vznik farnosti

Císařským patentem ze dne 13. září 1786 byla ve Lnářích zřízena fara a přivtělena ke konventu Lnářskému. Do farní duchovní správy přiděleny byly od fary Kasejovické obce Lnáře, Kocelovice, Říště, Thořovice a Zahořčice, Paračov pak a Hajany od Blatné. „Tehdáž měly Lnáře 525 duší, Zahořčice 149, Říště 80, Thořovice 274, Lodhájský mlýn 9, Dolejší mlýn 12, Nový dvůr 4, pohodnice 9, Kocelovice 270, tedy celkem 1332 duší, které připadly od kasejovické fary ku lnářské; od děkanství blatenského pak přiřazeny ku Lnářům Paračov s 24 dušemi, a Hajany se 147 dušemi, celkem 171 duší. Měla tedy celá osada lnářská mítí 1503 duše. Samo sebou se rozumí, že k faře lnářské připadly též filiální kostely Lnářský a Kocelovický. — Ale v tomto stavu se farnost lnářská dlouho nezachovala; neboť 4 chalupy Paračovské žádaly, aby byly přiděleny zpět k děkanství blatenskému, protože tam mají o něco blíže a lepší cestu, čemuž, vyhověno 6. března 1787. I Hajany se též brzy potom přičiněním

---

142 Návštěva Ludmily Klusáčkové dne 7.5.2006

Slečna Klusáčková byla hospodyní P. Jaroslava Vystrčila do jeho posledních dnů. Nyní žije v Českém Brodě, Palackého 1256.

děkana a vikáře blatenského a kanovníka Staroboleslavského Václava Šedivého vrátily k Blatné zpět.“¹⁴³

Faráři a kaplanům Inářským nedostalo se z matice náboženské platu a byli odkázáni na svou fundaci, což způsobilo, že se vždy především považovali za řeholníky a potom teprve za duchovní správce. První farář a spolu prior Inářský P. Prokop (od Proměnění Páně) Procházka požádal o kongruu a bylo rozhodnutím guberniálním r. 1786. navrženo pro kněze řeholního 200 zl. a pro bratra laika 150 zl. platu ročně; ale návrh ten pro Lnáře s hledem k fundaci nikdy proveden nebyl.

Blatenský vikář a kanovník staroboleslavský Václav Šedivý vydal dne 27. března 1787 pro vikariátní fary a zvláště i pro Lnáře pořádek služeb Božích, podle rozkazu císařského od biskupa v Budějovicích upravený a od c. k. gubernia potvrzený. (Císařská církev.)

5.2 Faráři ve farnosti

První farář Inářský (1786-1799) P. Prokop (od Proměnění Páně) Procházka, jenž roku 1784. od samého konventu za převora zvolen byl, sotva že přijal na sebe i břímě farnosti, oznámil zemskému úřadu, že nemůže spolu spravovati jmění kláštera a zastávati povinnosti faráře, anť kázeň řeholní vyžaduje převora, jenž by byl uchován všech vedlejších úřadů. Z této žádosti jasně vyplývá, že řeholníci Lnářští s počátku se přivtělení fary bránili. Avšak jejich přání vyhověno nebylo. Zemské gubernium uložilo prostřednictvím Prácheňského krajského úřadu v Písku, aby tedy prior obrátil se na provinciála, by dle pravidel řeholních nový převor zvolen byl. Zvolen tedy roku 1787 za 47. převora P. Edmund od sv. Karla (Edmund Holuba, nar. 1743 ve Zlivi)

Druhým farářem (1799-1823) jmenován byl od biskupa P. Benedikt od sv. Jana (Antonín Gúrtler, jenž se narodil r. 1744 ve Vysoké Libni) a když prior P. Ambrož roku 1802 odešel do Tábora, byl P. Benedikt ještě od kapitoly provinciální zvolen i za 49. převora a tak spojil ve své osobě obojí úřad.

Třetím farářem a 52. převorem (1823-1847) byl P. Augustin od Nejsv. Trojice, jmenován od biskupa budějovického. Jmenoval se ve světě Jan Woeber, narodil se 15. října

---

¹⁴³ Alois Majer, Dějiny osady Inářské, nakladatel Konvent Lnáře, tisk K. Nepodal, Blatná 1923, str. 123

1785 v Praze I., č. 747. Byl vysvěcen r. 1810 Ve Lnářích kaplanoval, až se r. 1823. stal převorem i farářem. Byl zvláště odborníkem v dějepisu. napsal: „Popis a dějiny zámku a celého panství“ a „Všeobecné dějiny světa“ Pocházel z rodiny německé a byl německy vychován, svá díla psal v jazyce německém. Uměl však a kázal dobře česky.

Čtvrtým farářem (1847-1856) byl podpřevor P. Benedikt od sv. Zuzany Holý. Narodil se jako Martin Holý v Plánici r. 1805, do řádu vstoupil po skončených teologických studiích, knězem se stal r. 1833. U bratří i lidu velmi oblíbený pro svou vlídnou, přívětivou a veselou povahu, jakož i pro horlivost, s jakou dbal o čistotu a ozdobu chrámu Páně. Ze svých skromných příjmů podporoval syny své sestry, bratry Kotaly ve studiích. Jako farář mnoho usiloval o to, aby farářům kasejovickým nemusel býti odváděn ponižující pro konvent paušál štolový. Několik dní po jeho smrti dne 7. dubna došlo do kláštera místodržitelské rozhodnutí ze dne 26. února 1856. č. 5613, že farní úřad Lnářský není povinen dále paušál 20 zl. faře Kasejovické platiti.

Pátým farářem (1856-1857) byl převor P. Mathiáš od sv. Václav Jána jmenován od biskupa Jana Val. Jirsíka. Novicmistr Petr od sv. Pavla Tříska, věnuje jemu v letopisech klášterních velmi vřelou vzpomínku. Uvádí, že byl velmi tichý, pokorný a zbožný a že hlavní ctností jeho byly čistota života a skromnost, proto byl milým bratřím, kněžstvu okolnímu i lidu.

Šestým farářem (1857-1894) a 54. převorem byl P. Bernard od sv. Konstancie Kunstar Narodil se v Německé Cerekvi dne 20. srpna 1821 a jmenoval se ve světě Bernard Kunstar. Spravoval faru i klášter 37 let. Byl veselý a bodré povahy, milý a přívětivý ke všem, získal sobě srdce nejen podřízených, ale i kléru kurátního a věřících. Vynikal velikou pohostinností, zvláště miloval nadané studenty. Chudé z nich o prázdninách živil a v studiu podporoval.

Sedmým farářem (1894-1921) byl jmenován P. Alois od sv. Benedikta Majer. Ve světě Václav Majer, jenž narodil se 12. září 1856 ve Vodňanech. Břímě duchovního správce složil koncem roku 1921. Stalo se tak zřejmě v souvislosti s velký odchodem osadníků k církvi československé.

Osoba faráře nejasná (1921-1942) - nepodařilo se zatím zjistit přesně osoby a roky jmenování. V této době se celkem pravidelně střídali řeholníci P. Jan od sv. Aloise Procházka,

P. Fulgenc od Nejsv. srdce Novotný, P. Alois od sv. Benedikta Majer na místě priora. Dá se předpokládat, že se podělili i o farní úřad. Dále ještě tento úřad mohl zastávat P. Ambrož od sv. Rity Kolář, či později P. Václav od Nejsv. Svátosti Vystrčil.

Farářem (min. od r. 1947-1981) P. Václav od Nejsv. Svátosti Vystrčil Tuto službu vykonával v době zrušení řádu a tvrdého komunistického tažení proti církvím, zvláště pak církvi katolické. Díky jemu se 23. října 1971 uskutečnilo biřmování mnoha farníků z lnářských a kasejovických. Viz příloha č. X.

Farářem (1982-1999) P. Jiří Mráz, byl prvním farářem, který nebyl členem řádu bosých augustiniánů. Narodil se 10.7.1929 v Staroselském Hrádku, vysvěcen 27.6.1954. Do farnosti dojížděl z nedalekých Bělčic. Byl milovníkem květin, mezinárodně známý pěstitel mučenek a fuksií. V mládí hrál fotbal, rád jezdil na motocyklech, později automobilem. V průběhu své kněžské služby sloužil farníkům ve farnostech Prachatice, Pelhřimov, Předslavice, Malenice, Benešov n. Černou, Pohorská Ves, Rychnov u Nových Hradů, Kolovek, Lštění, Úboč, Blížejov, Mnich, Bělčice, Červnisko, Hvožd'any, Budislavice. Svou kněžskou službu ukončil pro těžkou neomoc, rakovinu, několik dní před svou smrtí. Pohřben 4. ledna 2000 na hřbitově v Březnici ve věku 70-ti let..

Farářem (2000-dosud) P. Jiří Čepl narodil se 7.4. 1962 na Moravě, vysvěcen 26. června 1987. Do farnosti dojíždí z kasejovické fary. Rád pracuje na počítači, věnuje se grafickým návrhům, využívá internet. Je motocyklovým fandou, znalcem vín. Obnovil sloužení mši sv. v tchořovické kapli sv. Václava. Pokud mu zdraví dovolí slouží jednou týdně mši sv. v Kocelovicích, Tchořovicích, v neděli ve Lnářích. Dále spravuje farnost Kasejovice a Kotouň.

5.3 Církev Československá

Na základě naplnění touhy mnoha generací po nabytí svobody a samostatnosti vznikem Československé republiky 28. října 1918, vzniklo nové společenské klima. Po odchodu od Rakouska byla v lidech probouzena potřeba nastolit nové pořádky i v církevním životě.

Lnářský kronikář uvádí: „Dne 8. ledna 1920 byla v Praze založena církev československá. Náboženské hnutí, které vyvolala politická svoboda politická svoboda

k životu ježto porážkou na Bílé hoře 1620 ztracena byla nejen politická samostatnost, ale i náboženství českobratrské.

Tím dostalo se národu československému i národní církve.

Dne 13. června 1920 začal náboženský převrat ve farní obci Lnáře, který již delší dobu připravoval P. Alipino, člen řádu bosých augustiniánů zdejšího kláštera, pravým jménem Adolf Arnošt rodem Moravan, z Polovic, okres Přerov. Před zdejším zámekem postaven oltář u kterého konal jmenovaný české bohoslužby a po nich následoval tábor lidu. Po táboru přihlásilo se 550 občanů do církve československé. Dne 20. června byl zabrán kostel u sv. Mikuláše církví československou. Žaloba, kterou farní úřad katolické církve pro zabránění kostela na faráře církve československé podal, byla okresním soudem v Blatné zamítnuta. Dne 15. září byla církev československá uznána státem.¹⁴⁴

Z uvedených skutečností je jasné, že náboženská situace ve Lnářích byla v těchto dnech velice vypjatá. Pro řeholní společenství přímo zoufalá, neboť došlo nejen k obrovskému rozdělení náboženský poměrů ve svěřené farnosti, ale i k odchodu řeholního kněze P. Adolfa Arnošta. I díky jeho osobě byl počet přestoupivších občanů tak vysoký, nové církevní hnutí se ve Lnářích mělo čile k světu.

„Dne 21. srpna 1921 biřmoval srbský biskup Dositejem z Niše příslušníky církve československé. Dne 20. listopadu téhož roku uzavřel sňatek Adolf Arnošt s Boženou rozenou Myslíkovou vdovou po padlém vojínu ve světové válce. Sňatku požehnal biskup – patriarcha Dr. Farský z Prahy.“¹⁴⁵ „Dne 16.2.1923 schválena ministerstvem školství a národní osvěty samostatná náboženská obec církve československé v obci Lnáře. V roce 1923 svátek Jana Husa poprvé slaven jako státní svátek z vůle národa. Svátek sv. Jana Nepomuského byl zákonem zrušen. Svátek Jana Husa oslaven jako léta minulá. Průvod se konal s hudbou, prapory, ozdobenou obcí.“¹⁴⁶

Vstup P. Adolfa Arnošta do manželského svazku nám ukazuje na jeden z důvodů jeho

---

144 Kronika Obce Lnáře I, str. 78-79

145 Kronika Obce Lnáře I., str.80

146 Kronika Obce Lnáře I., str.82-83

odchodu z řeholního života. Požehnání tohoto manželství od zakladatele československé církve Dr. Farského, pak svedší o dobrých vazbách na ústředí církve československé. Na základě dalších záznamů Lnářské kroniky byl svátek Jana Husa v tomto období ve Lnářích velikou slavností, s hojnou účastí osadníků. Ani řeholníci v klášteře však nelenili a nažili se o spásu svěřených osadníků podle katolické věrouky. Stále usilovali o navrácení kostela sv. Mikuláše, kde se konaly bohoslužby církve československé.

„Dne 6. listopadu 1924 odevzdala rada starších náboženské obce církve československé klíče u okresní politické správy v Blatné od kostela sv. Mikuláše na nátlak lidové strany politické. Od listopadu konají se bohoslužby církve československé v sále na „Panské“. Dne 22.března 1925 konala římskokatolická církev po 4 letech opět v chrámu sv. Mikuláše za přítomnosti okresního hejtmána Čubra. Kvůli udržení pořádku měla zesílená četnická asistence na četnické stanici pohotovost.“¹⁴⁷

Zesílení počtu četníků v pohotovosti, vydání klíčů u okresní politické správy vypovídá o hlubokém, až nevraživém rozkolu mezi církevními představiteli i obcemi. Osobní vnitřní zranění byla na obou stranách u mnohých osob velmi živá a hluboká. I z tohoto důvodu sepsal P. Alois Majer dějiny osady Lnářské pouze do roku 1920.

O náboženské situaci vypovídají i počty zemřelých, pokřtěných, či počty svateb. V roce 1932 se ve Lnářích narodilo 18 dětí z toho 11 československého vyznání, zemřelo 19 osob z toho 6 československého vyznání. Z uzavřených sňatků byly 2 československého vyznání, 8 svateb katolického, 10 osob přestoupilo ke katolické církvi. V roce 1933 se narodilo 13 dětí z toho 4 rodičům československého vyznání, zemřelo 18 osob, 7 osob československé církve. ¹⁴⁸

Prvního listopadu 1938 byl pensiován Adolf Arnošt, farář a zakladatel církve československé ve Lnářích. Jeho nástupcem se stal Eduard Globočnick, farář církve československé v Mostě. Dne 7.září 1940 zemřel ve svém bytě duchovní a zakladatel církve

---

¹⁴⁷ Kronika Obce Lnáře I., str.86,88

¹⁴⁸ Kronika Obce Lnáře I., str. 108, 109, 120

československé ve Lnářích Adolf Arnošt, farář ve výslužbě, ve věku 64 let. Pohřeb zesnulého konán v pondělí 9. září za účasti 9-ti duchovních, mezi nimiž byl patriarcha Procházka. Účast lidu byla velmi značná, zvláště z náboženských obcí Kasejovice a Blatná¹⁴⁹

Zbývá jen doplnit, že pochován byl do hrobu na lnářském hřbitově u kostela sv. Mikuláše. Na pomníku je jeho rukopisem ve zlatě napsáno Adolf Arnošt 1876-1940 čsl. farář v. v., dále pak „v paměti nesmrtelné bude žítí spravedlivý“.

„V roce 1947 a v zimních měsících 1948, rozhodla se rada starších církve československé postavit si vlastní sbor ke konání bohoslužeb. Od p. Floriána dostala darem starý nepotřebný kuželník, stojící na výhodném pozemku u státní silnice. Opravdovou a nezištnou prací všech příslušníků církve ve Lnářích a okolí, byla stará budova zbořena a na jejím místě zbudován důstojný stánek Boží. Zdůrazňuji zde znova že v době která je tak materiální, nalezlo se u lidí tolik píle a ochoty, že každá volná chvilka po večerách a nedělích i v pracovní době pracovalo na stavbě stále několik lidí, tak že do podzimních mrazíků byla budova i s vnitřním zařízením hotova. Podle úsudku kronikáře největší podíl na výstavbě má pí. Božena Arnoštová, vdova po p. faráři církve československé, která tak pomohla vytvořiti dílo, o kterém její zesnulý muž snil a o něž též pracoval. Dne 2. listopadu 1948 byl sbor slavnostně otevřen za účasti biskupa církve československé p. Nováka, duchovních z dalekého okolí a mnoha občanstva ze Lnář, Bělčic, Hvožd'an, Kasejovic, Příbramě, Strakonice atd.“¹⁵⁰

„V listopadu 1958 byl přeložen ze Lnář farář církve československé J. Šobr. Bohoslužby koná zde duchovní církve československé z Kasejovic.“¹⁵¹

S nástupem komunistické strany docházelo k postupnému snižování počtu věřících. Pokud by v roce 2006 přišli nadšení budovatelé k jejich milovanému chrámu, byli by velice smutní. Do tohoto božího stánku nemá kdo by chodil. Bohoslužby církve československé se konají pouze v Kasejovicích a v Blatné jednou za čtrnáct dnů. Jistě by je překvapilo jak úspěšná byla ideologie komunistického režimu v obci Lnáře, jak čas vyřešil náboženské

---

149 Kronika Obce Lnáře I., str. 165, 169

150 Kronika Obce Lnáře I., str. 122-123

151 Kronika Obce Lnáře I., str. 251

spory.

5.4 Povolání k zasvěcenému životu

K zajímavému zjištění dojdeme, pokud podíváme na počet zasvěcených mužských povolání vzešlých v této farnosti. V období od roku 1900 do roku 1964 díky duchovnímu působení řeholníků přijalo kněžství pět mužů P. Václav Vystrčil, P. Jaroslav Vystrčil a jeden, laik, František Čada, se stal fráterem ve zdejším klášteře. Řady klášterní tak byly rozšířeny o dva farníky. Od roku 1964 po současnost z farnosti Lnářské nevzešlo žádné kněžské povolání.

5.4.1 P. Josef Drnek

Narozen roku 1913 v Kocelovicích působil jako farář v Janovicích na Úhlavou. Zemřel v roce 1968.

5.4.2 P. Jaroslav Vystrčil

Bratr P. Karla Václava Vystrčila se narodil 22. července 1920 ve Lnářích u Blatné. Po maturitě na arcibiskupském gymnáziu v Praze v roce 1939 se rozhodl pro studium teologie na Bohoslovecké fakultě Univerzity Karlovy. Studia ukončil v roce 1944, vysvěcen v katedrále sv. Víta v Praze, primiční mše sloužena v klášteře ve Lnářích. Postupně kaplan v Mýtě u Rokycan, Kolíně, Praze-Liboci a Kouřimi. V roce 1953 se stal administrátorem farnosti v Družci u Kladna. Od roku 1957 působil až do své smrti v Českém Brodě jako administrátor, později děkan. Spřátelil se s místním evangelickým farářem. Společně se jim podařilo smířit místní nevraživé katolíky a protestanty, zavést společné ekumenické bohoslužby. Měl přirozenou autoritu okolních kněží. Kněžská služba byla u něho vždy na prvním místě. Jeho fara byla také díky jeho obětavé hospodyně a zbožné sestřence - slečně Ludmile Klusáčkové hojně navštěvována. Z farnosti v Č. Brodu, která století nedala vyrůst kněžskému povolání vzešlo kněžství P. Michala Slavíka, generálního vikáře kardinála Miloslava Vlka. Zajímal se o historii, napsal knihu „Syn rebelův“ pojednávající o Václavu Rudolfovi Harantovi z Polžic, který patřil mezi první bosé augustiniány v Čechách a byl také i jedním z představitelů pobělohorské rekatolizace. Po roce 1990 se snažil o obnovení činnosti řádu bosých augustiniánů, byl přijat za čestného člena řádu, což bylo již uvedeno v kapitole „Snaha o obnovení činnosti bosých augustiniánů ve Lnářích“. Zemřel ve službě 17. října

2000, pohřbu se zúčastnilo také 5-6 řeholních kněží řádu bosých augustiniánů. 152

5.4.3 P. František Brož

Narodil se 5. května 1917 v Zahorčicích u Lnář, na kněze vysvěcen 14. června 1942. Kněžskou službu vykonával ve Švihově, Bělé nad Radbuzou, v Červené Ředčici, Hořepníku, ve Věžné a posledních 28 let v Počátkách. Zemřel po těžké nemoci 19. dubna 1999, pochován na hřbitově v Počátkách.153

5.4.4 P. Václav Čadek

Narodil se 17. listopadu 1932 rodičům Václavu a Anastásii Čadkovým z Kocelovic. Vyučil se truhlářem, po absolvování základní vojenské služby v Litoměřicích složil maturitu na večerní škole v Plzni. V zápětí si podal přihlášku do semináře. V červnu 1964 vysvěcen na kněze v Litoměřicích. Nastoupil do Horní Bělé u Jindřichova Hradce, pak přeložen do Choustníka u Tábora. Byl pověřen správou okolních farností Budislavice, Chýnov, Hroby, Tučapy. Za komunismu byl v kontaktu s kněžími jimž byl odebrán státní souhlas, zajišťoval účast mládeže na tajných prázdninových pobytech. Podněcoval duchovní rozvoj v rodné lnářské farnosti, zvláště pak v Kocelovicích. Po roce 1990 několik let vykonával funkci vikáře tábořského vikariátu. Zasloužil se o opravu mnoha kostelů, kapliček, varhan, vysvěcení nových zvonů. Byl duchovním otcem několika novokněží. Rád hrál na klavír, varhany byl aktivním horolezcem. V roce 2002 vážně onemocněl, po mozkové příhodě došlo k poškození centra řeči, což způsobuje velké problémy s vyjadřováním. Pro tuto práci je velikou škodou, že při jejím sepisování nemůže být více nápomocen. V současnosti žije na faře v Choustníku, ale správu farnosti již vykonávat nemůže.

---

152 Návštěva Ludmily Klusáčkové dne 7.5.2006

Slečna Klusáčková byla hospodyní P. Jaroslava Vystrčila do jeho posledních dnů. Nyní žije v Českém Brodě Palackého 1256.

153Parte P. Františka Brože, zapůjčila p. Marie Urešová ze Řišt'

Závěr

Na závěr bych chtěla shrnout výsledky tohoto dílčího průzkumu o působení a životě augustiniánů ve Lnářích.

V diplomové práci mi šlo o zachycení funkce a významu řeholního společenství v životě malé obce. Na základě bádání z různých pramenů lze vyvodit, že bosí augustiniáni sehráli v životě Lnář velice důležitou roli. Byli nositeli křesťanské víry a zvláštního druhu kultury, který se vyznačoval konzervativností, sepětím s pravidly tradiční křesťanské morálky. Život v obci však dokázali obohatit i v oblasti hospodářské a technické.

Dále jsem se snažila popsat náboženský život v obecných souvislostech v zemi, především stav katolické víry ve farnosti v době války a postoje katolického řádu k politické situaci.

Jsou zde zaznamenány i historické události ze života obce, protože s ním spojen život řeholníků. Řada otázek však zůstala nezodpovězená a tak znovu připomínám, že předkládaná práce chce být pouze dílčím průhledem do problematiky lnářského konventu, Lnář i širšího regionu.

Z otázek, kterých se tato práce pouze dotkla, připomeňme především hospodaření konventu ve vztahu k velkostatku v rámci patronátního práva. Podobně jen hrubě načrtnut zůstává nadále vztah či kontakt některých umělců se lnářskými bosáky. I velmi složité vztahy s Římem či nadřízenou českobudějovickou diecézí by si vyžadovaly mnohem pečlivější studium, především fondů Biskupského archivu. Všechny tyto problémy je pak nutné zevšeobecnit, postavit do nadregionálního, celozemského či celoevropského kontextu, čehož tato práce rozhodně jen těžko mohla dosáhnout. Jistě ne bez významu by bylo také hlubší studium zahraniční literatury a hledání ekvivalentu třeba v polské, rakouské či slovenské historiografii.

Seznam literatury

Státní oblastní archiv Třeboň A. Fond Bosí augustiniáni Lnáře

Konventní kroniky 1846-1917, kniha č. 5-8

Stanovy augustiniánů bosáků 1925, kniha č. 13

Seznamy kardinálů, generál, vikářů a příslušníků řádu 1770-1869, kniha č. 16

Seznamy konventů a jejich příslušníků 1598-1753, kniha č. 17

Seznamy hodnostářů a příslušníků řádu 1611-1894, knihy č. 18-22

Knihy pochovaných v klášterním kostele 1635-1765, kniha č. 30

Seznamy pohřbených v kostele Nejsvětější Trojice 1635-1799, 1685-1700, kniha č. 1

Přehledy odsloužených mší 1802-1935. knihy č. 50-55

Inventář kostela 1690-1732, kniha č. 56

Inventář konventu 1814-1855, kniha č. 57

Rejstřík sklizně 1914-1921, kniha č. 58

Seznam knih konventní knihovny 1855-1888, kniha č. 60

Styk s nadřízenými 1685-1948, kart Č. 1,2, inv. č. 61, sign. IIA 1

Vnitřní správa konventu, kart č. 3, inv. č. 62, sign. IIA 2-

Správní styk s velkostatkem, kart č. 4, inv. č. 64, sign. IIA 2c

Personální záležitosti členů konventu, kart. č. 5-7, inv. č. 65, sign. II A 2d

Inventáře a výkazy jmen 1749- 1911, kart č. 8, inv. č. 66, sign. II A 3a

Fundace a jistiny, kart. č. 8-11, inv. č. 67, sign. II A 3b

Záležitosti připojených institucí (lékárna, hřbitov, knihovna) 1724-1934, kart č. 14, inv. č. 70-72, sign. 70 n A 3e 1, 71 IIA 3e 2, 72 II A 3e 3

Účetní knihy a knihy příjmů a vydání 1815-1935, knihy č. 72-80, inv. č. 85-93; 93-94, inv. č. 106-107

Účet hospodářství konventu 1894-1917, kniha č. 92, inv. č. 105

Konventní řád 1734-1907, kniha č. 106, inv. č. 119

Účetní doklady 1685-1942, kart č. 14-15, inv. č. 121, sign. IIIB 1

Plány konventní budovy z r. 1688, kart č. 15, inv. č. 122-123, sign. IV A 2

Divadelní hry P. A. Majera, kniha č. 116, inv. č. 132

Výpisky k dějinám augustiniánů 1599-1935, kart č. 15, inv. č. 136, sign. IV B 2a

Soukromé záležitosti členů konventu, kart č. 16, inv. č. 137, IV B 2b

Fotografie z konventního prostředí, kart č. 16, inv. č. 142, sign. IV B 2g

Agenda náboženských spolků, knihy č. 120, inv. č. 144; č. 121, inv. č. 146; č. 122, inv. č. 147; kart č. 16 inv. č. 145, sign. V A 2; kart č. 16, inv. č. 148, sign. V D 1; kart č. 16, inv. č. 149, sign. V E1

Fond Velkostatek Lnáře

Záležitosti náb. bratrstev, kart č. 13, inv. č. 809, sign. Vc-5/V-4-141

Inventáře, kart č. 17, inv. č. 837, sign. Vx-1/XI-3-1

Obecní škola, kart č. 20, inv. č. 868, sign. Vch-15/V-7-33

Místní fara, kart č. 10, inv. č. 789, sign. Va-1 /V-2-34

Židé v okolí, kart č. 86, inv. č. 980, sign. XIII-1 /XII-8

Místní fara, kart č. 167, inv. č. 1142, sign. Va-2

Kostel-Lnáře, kart č. 174, inv. č. 1174, sign. Vb-11

Klášter a styk s velkostatkem, kart č. 176, inv. č. 1179, sign. Vc-1

Sčítání lidu r. 1911, kart. č. 242, inv. č. 1446, sign. XII-5

Účast velkostatku na slavnostech obecních, kart č. 251, inv. č. 1476, sign. XII-35

Patronátní povinnosti, kart. č. 168, inv. č. 1151, sign. Va-11

Státní okresní archiv Strakonice

Sčítací operáty z roku 1910 — Lnáře Obecní úřad Lnáře (1850-1945), kart č. 1, sign. č. 1/1

Obecná škola Lnáře: školní kroniky 1825-1871 - kniha č. 1, sign. II A, kniha č. 2, sign. II A/1;

Soupis dětí do školy nově přibylých 1859-1888, kniha č. 3, sign. II A/5; Spis o ustavení nového učitele z roku 1822, sign. III B2/a;

Učňovská škola Lnáře, Školní katalogy 1909-1932, kniha č. 1, sign. II/6/1; kniha č. 2, sign. H/6/1.

Farní kostel Nesvětější Trojice Lnáře

Knihy vydání a příjmů konventu 1943-1948

Knihy vydání a příjmů konventu 1949

Korespondence k úmrtí P. Aloise Majera

Korespondence k úmrtí P. Jana Procházky

Knihy sloužených mší 1936-1950

Knihy liber professionum 1938-

Knihy liber vestitionum 1936-

Překlad konstitucí řádu bosých augustiniánů od P. Václava Vystrčila z roku 1933

Další prameny

Kronika Obce Lnáře I

Korespondence fr. Josífka s Františkem Jiřincem –zapůjčila paní Marie Vránová z Blatné

Osobní rozhovory s farníky ve Lnářích, s farní hospodyní P. Jaroslava Vystrčila slečnou Marii Klusáčkovou

Literatura

Barborová Eva, Bosí augustiniáni Lnáře, Inventáře, katalogy a tématické rejstříky k fondům jihočeských archivů č.39 – Státní archiv v Třeboni, vydala krajská správa SNB Č. Budějovice 1970,

Boháč, Z., Atlas církevních dějin českých zemí 1918-1999, Kostelní Vydří 1999.

Braun, V., Památky strakonického okresu, Strakonice 1968.

Burdová, P. - Cánová, E. - Culková, D. - Lišková, M. - Rajtoral, F. (edd.), Tereziánský katastr, svazek 3 Dominikál, Praha 1970.

Cánová, E., Činnost řeholních řádů a kongregací v Čechách (1848-1918), Praha 1997.

Hille, J. P., Církevní poměry na panství lnářském v 18. století, Blahověst 42,1892, s. 198-201.

Hille J. P., Divadlo ve Lnářích r. 1776, Otavan 4,1919-1920, str. 58. Hille, J. P., Klášter lnářský a jeho památky, Blatná 1934. Hille J. P., Kostel sv. Mikuláše ve Lnářích, Hlas lidu 17,1923, str. 183-192. Hille, J. P., Lnáře, Blahověst 43,1893, str. 535-538. Hille J. P., Lnáře, Český včelař, 1900, str. 130-134.

Jirásko, L., Církevní řády a kongregace v zemích českých, Praha 1991.

Kryštůfek, F. X., Dějiny církve rakouské ve státech Rakousko-Uherských s obzvláštním zřetelem k zemím koruny české od dob slavného panování císařovny Marie Terezie až do časů J. V.

Majer, A., Dějiny osady lnářské, Lnáře 1923

Trapl M., Církevní poměry v letech 1848-1918, in: Pražské arcibiskupství 1344-1994, Praha 1994, str. 251-277.

Umělecké památky Čech, II (K-O), Praha 1978.

Seznam zkratek

akad. malíř – akademický malíř

č. - číslo

ČKD - Časopis katolického duchovenstva

DaS - Dějiny a současnost

Fr. - Frater

HD - Historická demografie

HG - historická geografie

JSH - Jihočeský sborník historický

kr. – koruna

Nejsv. - Nejsvětější

P. - páter

SHK - Sborník historického kroužku

SOA - Státní oblastní archiv

SokA - Státní okresní archiv

srov. - srovnej

str. - strana

sv.- svatý

VKD - Věstník katolického duchovenstva

zl.rýn.- zlatý rýnský

Seznam příloh

Příloha č. I	Řehole sv. Augustina
Příloha č. II	Oděv řeholníků sv. Augustina
Příloha č. III	Výzdoba kláštera – přízemí
Příloha č. IV	Výzdoba kláštera – 1. patro
Příloha č. V	Výzdoba kláštera – refektář
Příloha č. VI	Architektura kostela Nejsvětější Trojice
Příloha č. VII	Řeholníci lnářského konventu 1850-1918
Příloha č. VIII	Fotografie lnářského konventu
Příloha č. IX	Fotografie z farnosti Lnáře
Příloha č. X	Jmenování P. Jaroslava Vystrčila

Abstrakt

Tato diplomová práce pojednává o řádu bosých augustiniánů od jejich příchodu do obce Lnáře (Jižní Čechy), v roce 1684. Hlavním tématem je dokumentace o jejich duchovním životě a působení na okolní veřejný i náboženský život. Tato komunita byla císařem Františkem Josefem II. jako jediná z rozjímavých řádů v 18. století zachována. Nicméně to bylo pouze ve Lnářích. Svoji duchovní morálku si s podivem dokázala udržet až do 50. let 20. století. V tuto dobu byla bohužel z příkazu vlády zrušena.

V textu se lze také dozvědět o stanovách a konkrétních členech řádu. Dále zde jsou zmapovány historické události obce Lnáře, z nichž některé se přímo dotýkaly činnosti řeholníků.

Dosavadní užití prameny 154 jsem "oživila" současným svědectvím pamětníků o životě posledního převora lnářského konventu a také o posledních, zde žijících duchovních.

2
Augustiniáni, klášter, stanovy a život v klášteře, dějiny obce Lnáře, náboženské poměry, šlechta, seznam převorů a farářů, současná svědectví, vliv augustiniánů na lidi v obci.

Summary

History of the convent of Barefooted Augustinians and parish Lnare

This dissertation talks about monastic order Barefooted Augustinians since their arrival to the village Lnare (southern Bohemia), in 1684. The main topic is to document their religious life and also their influence on public and religious life. This community was only one from contemplated communities, which was hold by emperor Frantisek Josef II. in 18th century. However, it was just in Lnare.

It is almost a ^{miracle} mericle, that this priests managed to obey and followed their rules till 50-tieth in 20 th century. Unfortunately, at this time it was forbidden with the demand of government.

Next you can also learn about rules in a ^c konvent, about particular members and there are historical occasions and facto in the village Lnare. Some of those events were connected with Augustians life and activities.

I have „brought to life“ some historical facts by using recent witness about last prior's life and other priests, who have lived there.

Augustians, a convent, rules and life in the convent, history of the village Lnare, religion and local situation, aristocracy, a list of priors and priests. recent witness. Augustinians influence on people in the village.

Příloha č. I - Řehole sv. Augustina

Především, nejmilejší bratří, milujte Boha a po něm bližního, protože tato dvě přikázání jsou nám dána přede všemi jinými a vy je máte v klášteře zachovávat.

Kapitola I – ÚČEL A ZÁKLAD SPOLEČNÉHO ŽIVOTA

Bud'te jedné mysli a jednoho srdce v Bohu, neboť proto jste se sešli.

Nic nenazývejte svým vlastním majetkem, nýbrž všechno mějte společné a váš představený ať každému přiděluje jídlo a oděv, a to nikoli stejně všem, protože nejste všichni stejně zdraví a otužilí, nýbrž spíše každému, kolik potřebuje. Tak to čteme ve Skutcích apoštolů: „Všechno měli společné a každému se přidělovalo, kolik kdo potřeboval“. (Sk. 4,32 - 4,35)

Ti, kdo měli ve světě nějaký majetek, ať nepovažují za nespravedlivé, že jejich majetek slouží všem, když vstoupili do kláštera.

Ti, kdo byli ve světě chudí, ať nehledají v klášteře, co nemohli mít ani ve světě, ale ať se jim dostává všeho, čeho ve své křehkosti potřebují, i když jejich chudoba ve světě byla tak veliká, že se jim nedostávalo i nejnnutnějších věcí. Nemají se pokládat za šťastné proto, že se jim dostává pokrmu a oděvu, kterých ve světě mít nemohli.

Ať se také nepyšní, že mohou žít ve společnosti těch, k nimž se venku neodvážili ani přistoupit, spíše ať se jejich srdce obrací k Bohu a netouží po světské marnosti. Jinak by se mohlo stát, že by kláštery prospívaly bohatým a nikoli chudým, protože bohatí by se v nich pokořovali, ale chudí by pyšnili.

Na druhé straně však zase ti, kteří ve světě něco znamenali, nemají pohrdat svými bratry, kteří žili v chudobě, než přišli do kláštera. Mají být více hrdí na společenství svých chudých bratří než na vysoké postavení svých bohatých rodičů. Nemají se také honosit, jestliže přispěli klášteři něčím ze svého majetku. Jinak by se jejich dobrodiní prokázané klášteři mohlo učinit pyšnějšími než jeho užívání ve světě. Neboť každý hřích se děje zlým skutkem, ale pýcha činí i z dobrých skutku špatné. Co je platné, když někdo rozdává chudým svůj majetek, a sám se stane chudým, je-li jeho ubohá duše pyšnější, když pohrdla svým bohatstvím než byla, dokud je měla?

Žijte proto všichni ve svornosti a lásce a čtěte v sobě navzájem Boha, který ve vás přebývá.

Kapitola II – MODLITBA

Modlete se horlivě v hodinách a dobách k tomu určených.

V oratoři se nezabývejte ničím, než k čemu je určena a od čeho má jméno. Jinak by ti, kdo se chtějí modlit ve svém volném čase mimo stanovené hodiny, byli rušeni jinými bratry, kteří se domnívají, že tam musí dělat něco jiného.

Chválište-li Boha žalmy a chvalozpěvy, mějte v srdci to, co pronášíte ústy.

A nezpívejte než to, co je ke zpěvu určeno. O čem nečtete, že se má zpívat, to nezpívejte.

Kapitola III – ŽIVOTOSPRÁVA A ODRÍKÁNÍ

Své tělo krot'te zdrženlivostí v jídle i nápoji, pokud to zdraví dovoluje. Nemůže-li se někdo postit, ať aspoň mimo dobu společného jídla nic nepřijímá, není-li nemocen.

U stolu poslouchajte tiše a bez hádek, co se vám předčítá, dokud od stolu nevstanete, abyste přijímali nejen tělesný pokrm, nýbrž i pokrm duchovní, to je slovo Boží.

Jestliže ti, kdo pro svůj dřívější způsob života jsou choulostivější, dostávají lepší pokrm, ať jim bratři, kteří jsou následkem jiného způsobu života silnější, nezávidí a nepovažují to za křivdu. Ať je také nepovažují za šťastnější, že se jim dostává něčeho, co nedostávají ani sami. Spíše ať se radují, že dokáží, nač jejich slabší bratři nestačí.

A jestliže ti, kdo přišli do kláštera z lepších poměrů, dostávají lepší pokrm, oděv, lůžko a příkrývky než jejich silnější a proto šťastnější bratři, potom ať si tito silnější uvědomí, kolik věcí jejich slabší bratři ze svého světského života už opustili, i když ještě nedosáhli dokonalosti svých silnějších bratří. Proto ať nechtějí mít všichni to, čeho se navíc dostává ne jako pocty, nýbrž ze shovívavosti, jinak by totiž došlo k nemoudrému paradoxu, že zatímco by bohatí v kláštře usilovali o dokonalost, chudí by naopak zpohodlněl.

Nemocní ať ovšem dostávají lehčí stravu, kterou potřebují, po nemoci však o ne pečujte tak, aby se zase rychle zotavili, i kdyby přišli z neskromnějších poměrů ve světě, protože jim přestálá nemoc způsobila to, co bohatším dřívější způsob života, v němž

služebník Boží vyniká tím více, čím méně potřebuje. Když tedy zase nabudou svého dřívějšího zdraví, ať netouží dále po lepším jídle, které jim bylo potřebné v nemoci, spíše ať se považují za bohatší proto, že méně potřebují. Neboť lepší je méně potřebovat než více mít.

Kapitola IV – ZACHOVÁVÁNÍ ČISTOTY A BRATRSKÉ NAPOMENUTÍ

Vaše chování ať je nenápadné a nechtějte se líbit svými šaty, nýbrž svými mravy.

Jdete-li někam, vždycky jděte společně a spolu zůstávejte, i když dojdete, kam míříte.

Na vaší chůzi, chování a veškerém vystupování ať není nic, co by vzbuzovalo pozornost, ale všechno ať je přiměřené vašemu svatému stavu.

Zahlédnete-li náhodou ženu, neulpívejte na ní pohledem. Není vám ovšem zakázáno vidět ženy, jdete-li někam, ale je hříšné toužit po nich nebo si přát, aby oni toužily po vás. Vždyť žádost po ženách se projevuje nejen dotykem a projevem náklonnosti, ale i pohledem. Neříkejte, že vaše srdce je čisté, jsou-li vaše oči nečisté, neboť nečistý pohled prozrazuje nečisté srdce. A jestliže srdce vzájemným pohledem prozradí nečistou žádost, třebaš ústa mlčí, tělesná žádost se změní ve vzájemné zalíbení, je čistota srdce již ztracena, i když se těla ještě neposkvrmila nečistotou.

Proto kdo rád na ženy hledí a vyhledává jejich pohled, ať si nemyslí, že ho při tom nikdo nevidí. Pozoruje ho při tom leckdo, o kom by se toho ani nenadál. Ale i kdyby ho při tom nikdo nepřistihl a žádný člověk ho neviděl, jak se zachová před tím, který vidí a nic se před ním neutají? Ci se snad domnívá, že ho nevidí, protože je shovívavější, o kolik je moudřejší? Jeho ať se bojí muž, který se mu zasvětil, a pak nezatouží hříšně se zalíbit žene. Ať myslí na to, že Bůh všechno vidí, a pak nezatouží hříšně hledět na ženu. Písmo svaté doporučuje bázeň Boží v té věci, když praví: „V ošklivosti má Hospodin toho, jehož pohled je hříšný.“

Jste-li tedy v kostele nebo jinde, kde jsou ženy, vzájemně si chraňte čistotu a Bůh, který ve vás přebývá, bude vás tak vašim přičiněním chránit.

Zpozorujete-li na někom z vás tuto žádostivost očí, o níž jsem mluvil, ihned ho napomeňte, aby se chyba napravila ještě v začátcích, dříve než pokročí.

Jestliže však hned po vašem napomenutí nebo kdykoli později se dopustí stejného přestupku, je každý, kdo si toho všimne, povinen oznámit to představenému, neboť takový

bratr je nemocen a potřebuje léčení. Nejprve však upozorněte ještě jednoho nebo dva bratry, aby byl ústy dvou neb tří svědků usvědčen a s náležitou přísností potrestán. Nemyslete si, že jednáte zlomyslně, když něco takového oznámíte. Nebyli byste bez viny, kdybyste nechali své bratry svým mlčením upadnout do zkázy, ačkoli jste je mohli svým napomenutím napravit. Kdyby tvůj bratr měl na těle ránu a skrýval ji ze strachu před operací, nebylo by kruté o tom mlčet a naopak milosrdné to oznámit? Tím spíše je třeba to oznámit, aby se nákaza nerozmohla v jeho srdci.

Kdyby se však přes vaše napomenutí nechtěl napravit, je vaší povinností oznámit to představenému ještě dřív, než upozorníte jiné bratry, kteří ho mají usvědčit, kdyby zapíral. Snad ho přece bude moci napomenout v soukromí, aniž se o tom doví ostatní. Bude-li však zapírat, přiberte ještě další dva svědky, aby byl v přítomnosti všech nejen od jednoho obviněn, nýbrž od dvou nebo tří svědků usvědčen. Bude-li však usvědčen, má podle vůle představeného nebo kněze, přijmout určený trest. Bude-li se tomu vzpírat, ať je z vaší společnosti vyloučen, i kdyby sám nevystoupil. Ani to se neděje z krutosti, nýbrž z milosrdenství, aby svou chybou nepokazil mnoho jiných.

Co jsem řekl o nekázni očí, to svědomitě zachovávejte vždycky, kdykoli vidíte jakýkoli hřích a máte mu zabránit, oznámit jej, usvědčit z něho a potrestat – s láskou k člověku a s nenávisí k hříchu.

Kdyby však někdo zašel tak daleko, že by tajně od nějaké ženy přijímal dopisy nebo dárky, odpustíte mu a modlete se za něho, jestliže se sám za všeho vyzná, bude-li však přistižen a usvědčen, ať je podle mínění představeného přísněji potrestán.

Kapitola V – ČASNÉ VĚCI A STAROST O NĚ

Šaty si ukládejte pod péčí jednoho nebo dvou bratří nebo kolik je třeba, aby je vyklepávali a chránili před moly. A jako jíte z jednoho stolu, tak se také oblékejte z jednoho skladu. Nestarejte se pokud možno o to, jaký oděv se na vás podle roční doby dostane a zda každý dostane, co si tam uložil, či co nosil někdo jiný, jen když každý má, co potřebuje.

Má to být proto, aby nikdo nepracoval sám pro sebe, nýbrž pracujte pro společný prospěch usilovněji a radostněji, než kdybyste pracovali každý sám pro sebe. Vždyť o lásce je psáno, že nehledá svůj prospěch a klade společný prospěch nad vlastní a nikoli vlastní nad společný. Čím větší bude tedy vaše péče o společný prospěch než o vlastní majetek, tím větší bude váš duchovní pokrok a nad všemi vašimi časnými potřebami bude zářit láska, která

nikdy nepřestává.

Daruje-li tedy někdo svým synům nebo příbuzným v kláštře šatstvo nebo jiné potřebné věci, ti to nesmí přijmout tajně, nýbrž představený to může jako společnou věc dát tomu, kdo ji nejvíce potřebuje. Přijme-li však někdo něco tajně, ať je odsouzen jako zloděj.

Šaty si perte, jak určí představený, buď v prádelnách, aby přílišná péče o čistotu šatu neposkvřila duši uvnitř.

Ani tělu neodpírejte koupel, žádá-li si to zdraví. Konejte na radu lékařovu a ať se tak stane bez omluvy a kdyby snad pacient nechtěl, ať to vykoná na příkaz představeného, co je potřebné pro jeho zdraví. Kdyby si to však někdo sám přál a nebylo by to dobré, ať není jeho žádosti vyhověno. Někdy se nám totiž škodlivé věci zdají užitečnými, protože v nich máme zálibu.

Je-li někdo nemocen, věřte mu bez váhání. Není-li však jisté, že ho lze vyléčit tím, co se jemu líbí, otažte se lékaře.

Do lázní nebo kamkoli jinam jdete, jděte alespoň dva nebo tři a každý jděte s tím, koho vám představený přidělí.

Někomu svěťte péči o nemocné, o rekonvalescenty a bratry jinak churavé, i když snad nemají horečku. Ten ať si ze společných zásob vyžádá, co je podle jeho mínění třeba.

Také ti, kdo pečují o jídlo, oděv a knihy, ať bez reptání poslouží svým bratřím.

O knihy žádejte v určenou hodinu. Kdo přijde jindy, nedostane je.

Kdo mají na starosti oděv a obuv, ať vydají bez zdráhání každému, co potřebuje.

Kapitola VI – ODPROŠENÍ A ODPUŠTENÍ

Spory mezi sebou vůbec nemějte, nebo je alespoň co nejrychleji ukončujte. Jinak hněv roste v zášť, z třísky činí trám a z člověka vraha. Neboť je psáno: „Kdo nenávidí svého bratra, je vrah“. (1. Jan 3,15)

Kdo někomu ublížil nadávkou nebo zlým slovem, nebo ho dokonce obvinil ze zločinu,

ať hledí co nejrychleji napravit, co zavinil. Uražený ať odpustí bez váhání. Jestliže se urazili vzájemně, ať si navzájem odpustí pro vaše modlitby a vy se modlete též upřímněji, čím se modlíte častěji. Jistě je lepší ten, kdo se dá častěji strhnout hněvem, ale hned poprosí za odpuštění toho, vůči komu se dopustil bezpráví, než ten, kdo není hněvivý, ale jen nerad prosí za prominutí. Kdo však nikdy nechce prosit o odpuštění nebo neprosí upřímně, je nadarmo v kláštře, i kdyby nebyl propuštěn. Proto se chraňte prudkých slov. Jestliže vám však vyklouzlo z úst a zranilo vašeho bratra, neváhejte ho zase laskavým slovem udobřit.

Musíte-li však být někdy přísní, aby byl pořádek a kázeň, a cítíte-li, že jste zašli trochu daleko, nemusíte své podbízené prosit za prominutí, abyste u svých podbízených přílišnou pokorou neztratili povinnou vážnost. Proste spíše Pána všeho stvoření, který ví, jak velice milujete své podřízené, i když jste je příliš tvrdě pokárali. Vaše láska však nemá být tělesná, nýbrž duchovní.

Kapitola VII – AUTORITA A POSLUŠNOST

Představeného poslouchajte jako svého otce a ještě ochotněji poslouchajte kněze, který se o vás stará.

Abyste však toto všechno svědomitě zachovávali a nic nezanedbali, aby bylo postaráno o nápravu, je představený povinen předložit knězi, který má u vás větší vážnost, všechny věci, které jsou příliš vážné nebo přesahují jeho moc.

Představený ať nehledá radost v tom, že vám ze své moci poroučí, ale že vám z lásky slouží. Svým postavením v kláštře stojí sice nad vámi, ale v bázni Boží ať je příkladem dobrých skutku. Ať napomíná nespokojené a těší malomyslné, ať se ujímá slabých a ke všem je trpělivý. Ať miluje kázeň a s rozvahou ji ukládá. Ať více touží po vaší lásce než po vaší bázni, ačkoli je obojího třeba. Ať si je vždy vědom, že za vás jednou bude odpovídat u Boha.

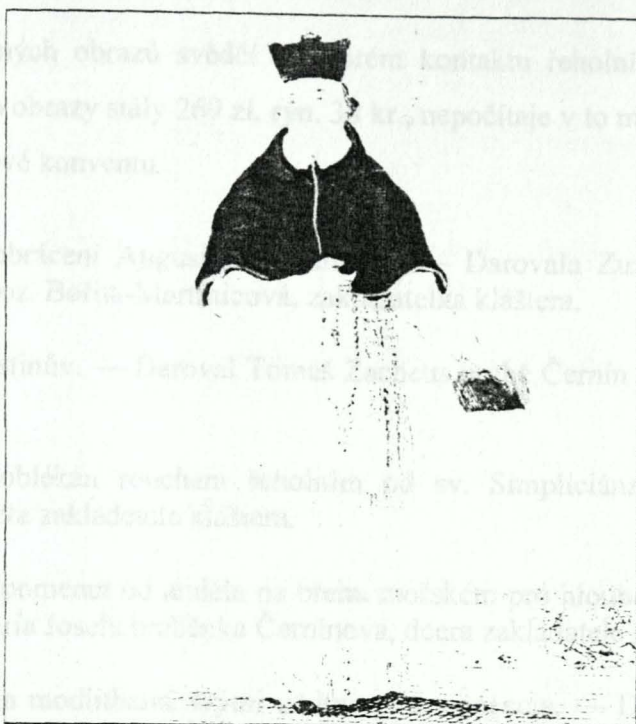
Proto ho nejen ochotně poslouchajte, ale mějte s ním i soucit, neboť žije ve větším nebezpečí, kdo stojí výše nad vámi.

Kapitola VIII – ZACHOVÁVÁNÍ ŘEHOLE

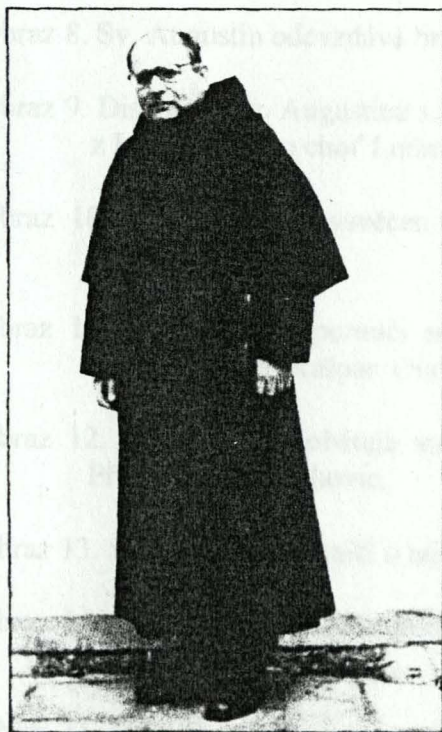
Dej Bůh, abyste milovali duchovní krásu a z lásky toto všechno zachovávali a jako Kristus dobrým životem vydávali sladkou vůni, ne jako nevolníci podrobení zákonu, nýbrž jako svobodní lidé žijící v milosti Boží.

Abyste se však v této knížce viděli jako v zrcadle a nic nezapomněli, každý týden ji předčítejte. Shledáte-li, že zachovááte všechno, co je v ní psáno, děkujte Bohu, od něhož všechno dobro pochází. Shledá-li však někdo z vás na sobě ještě nedostatky, ať jich lituje a příště se jich varuje. Ať se modlí, aby mu Bůh odpustil a neuvedl ho do pokušení.

Příloha č. II - Oděv řeholníků sv. Augustina

Obr. 1 Augustinián kanovník

Obr. 2 Obutý augustinián

Obr. 3 Bosý augustinián

Příloha č. III - Výzdoba kláštera – přízemí

Počet darovaných obrazů svědčí o dobrém kontaktu řeholníků s jinými kněžími a šlechtou. Všecky tyto obrazy stály 269 zl. rýn. 38 kr., nepočítaje v to malířské potřeby a rámy, kteréž obstarali členové konventu.

Obraz 1. Zázračné obrácení Augustina v zahradě. — Darovala Zuzana Terezie hraběnka Černínova, roz. Bořita-Martinicová, zakladatelka kláštera.

Obraz 2. Křest Augustinův. — Daroval Tomáš Zacheus hrabě Černín z Chudenic, zakladatel kláštera.

Obraz 3. Augustin oblékán rouchem řeholním od sv. Simpliciána. — Darovala Marie Gabriela, dcera zakladatele kláštera.

Obraz 4. Augustin napomenut od anděla na břehu mořském pro hloubání o nejsv. Trojici. — Darovala Maria Josefa hraběnka Černínova, dcera zakladatele kláštera.

Obraz 5. Sv. Augustin modlitbami svými uzdravuje Innocencia. — Darovala Maria Aloisia hraběnka Černínova, dcera zakladatele kláštera.

Obraz 7. Augustin sv. proti své vůli vysvěcen na kněžství. — Daroval Frant. Jiří Janovský z Janovic a jeho choť Barbora, roz. Vratislavova z Mítovic.

Obraz 8. Sv. Augustin odevzdává bratřím řeholi. — Daroval Karel Janovský, rytíř z Janovic.

Obraz 9. Disputace sv. Augustina s manichej-cem Furtunatem. — Daroval Frant. K. Lipovský z Lipovic a jeho choť Ludmila, roz. Janovská z Janovic.

Obraz 10. Sv. Augustin vysvěcen na biskupa. — Darovala Kateřina H. E. Janovská z Janovic.

Obraz 11. Sv. Augustin poroučí se do rány boku Kristova a do prsou Panny Marie. — Daroval Josef Kašpar Oudeřský, rytíř z Oudeře.

Obraz 12. Sv. Augustin obětuje srdce své skrze anděla Panně Marii. — Daroval Vojtěch Příchovský z Příchovic.

Obraz 13. Sv. Augustin přemítá o tajemství nejsv. Trojice. — Daroval Jan ze Sekhinku.

Obraz 14. Sv. Augustin skládáním rukou uzdravuje nemocného. — Daroval Adam svobodný pán Pněharra z Voděrad.

Obraz 15. Smrt sv. Augustina. — Daroval Jan Korenský z Tresova, pán na Neřestci a jeho choť roz. Robčíčková.

Obraz 16. Pohřeb sv. Augustina. — Daroval Jan, svobodný pán ze Šporků.

Obraz 17. Na přímluvu sv. Augustina 40 poutníků zaalpských nabývá zdraví. — Daroval Jindřich Chlumčanský z Přestavlk a Chlumčan.

- Obraz 18. Sláva sv. Augustina. — Daroval svobodný pán Jan z Újezda.
- Obraz 19. Na přímluvu Augustinovu zapuzeny škodlivé kobyly. — Darovala Maria Lud. hrab. z Valdštejna.
- Obraz 20. Na přímluvu sv. Augustina přestává mor. — Daroval Václav Šút ze Semanin a jeho manželka Majdalena.
- Obraz 21. Sv. Augustin daruje jistému svému ctiteli ostatek svého pravého palce. — Daroval Václav hrabě z Gallasu.
- Obraz 22. Sv. Augustin zjevuje se papeži a vybízí ho kchudobě. — Darovala Blažena hraběnka Archintová, rozená Šliková.
- Obraz 23. Anděl odevzdává neporušené srdce sv. Augustina v křišťálové skřínce Sigibertu, biskupu Lyonskému. — Daroval Jeroným hrabě Colorado.
- Obraz 24. Srdcesv. Augustina zázračnou mocí brání kacířům vstoupiti do chrámu, kdež bylo u-loženo. — Daroval Jan hrabě z Herberštejna.
- Obraz 25. Vítězství na přímluvu sv. Augustina. — Daroval Tadeáš hrabě Černín z Chudenic.
- Obraz 26. Sv. Augustin u vytržení nad tajemstvím nejsv. Trojice. — Daroval Josef hrabě Černín z Chudenic.
- Obraz 27. Řádové, kteří žijí podle řehole sv. Augustina. — Daroval Jan hrabě Černín z Chudenic.
- K těmto obrazům přidány ještě čtyři následující, připomínající život poustevnický.
- Obraz 28. Kristus na poušti. — Daroval Václav Lager.
- Obraz 29. Sv. Jan Křtitel káže pokání na poušti. — Daroval Zdeněk Tyrolar, kapitán blatenský.
- Obraz 30. Sv. Jeroným, poustevník. — Darovala Marie Hasová.
- Obraz 31. Svatí Pavel a Antonín, první poustevníci. — Daroval Václav Vojtěch Benetka.¹

---

¹ Alois Majer, Dějiny osady Inářské, nakladatel Konvent Lnáře, tisk K. Nepodal, Blatná 1923, str. 56-58

Příloha č. IV - Výzdoba kláštera – 1. patro

V roce 1702 bylo přistoupeno k ozdobení hořejších chodeb. Práce svěřena dovednému štětcí mistra Matěje Netla, jenž namaloval 24 veliké obrazy o umučení Páně, na něž sebral náklad jmenovaný již P. Ludvík od sv. Bartoloměje u duchovních správců a šlechticů okolních.

„Budiž zde uveden seznam obrazů těch a laskavý čtenář povšimni si, že dobrodinci duchovní jsou téměř všichni bakaláři theologie a mistři filosofie, ne-li mistři vědy obojí.

1. Kristus loučí se se svou Matkou. — Daroval infulovaný plzeňský arcijáhen Jindřich Pecháček, kanovník Vyšehradský.
2. Poslední večeře. — Daroval Jan Antonín Kotz z Dobrše.
3. Kristus myje nohy Učedníkům. — Daroval Dr. Jan Kraft, mistr filosofie, bakalář theologie, kandidát práv, duchovní správce Strakonický.
4. Kristus se modlí na hoře olivetské. — Daroval Jan Puzman, dr. filosofie a bakalář theologie, farář Plánický.
5. Kristus od Jidáše políbením zrazen. — Daroval Václav Stuchlík, doktor filosofie a bakalář theologie, farář Bělčický.
6. Kristus veden přes potok Cedron. — Daroval Anselm Kubíček, farář Kvášnovický, bývalý profesor filosofie a theologie řádu Benediktinů u sv. Prokopa.
7. Kristus u Kaifáše. — Daroval Jan Švantle, dr. filosofie a bakalář theologie, protonotář apošt.
8. Kristus posmíván. — Daroval dr. filosofie a bakalář theologie Vojtěch Burghart Beck, farář Sedlický.
9. Kristus bílým rouchem na posměch oblečen u Heroda. — Daroval Václav Dubský, rytíř z Vilímova.
10. Židé žalují u Piláta na Krista a žádají jeho ukřižování. — Daroval Jan Michal Lackner z Lackenau.
11. Kristus bičován. — Darovala Alžběta Albrechtova ze Lnář.
12. Kristus trním korunován. — Daroval Jachim Václav Krump, doktor filosofie i theologie, protonotář apošt., comes palatinus atd., děkan Blatenský.
13. Ejhle člověk! — Daroval Augustin Jan Pašer, dr. filosofie a bakalář theologie, děkan Nepomucký.
14. Kristus k smrti odsouzen. — Daroval hrabě Saint-Julian, JMC. komorník a

plukovník.

15. Kristus veden k ukřižování. — Daroval nejmenovaný farář.
16. Veronika podává Kristu roušku. — Daroval František Vojtěch Burian, dr. filosofie a bakalář theologie, administrátor Strakonický.
17. Kristus na kříž přibíjen. — Daroval nejmenovaný farář.
18. Kristus ukřižovaný. — Daroval František Vít Beck, doktor filosofie a bakalář theologie, farář Vrčenský.
19. Snětí Krista s kříže. — Daroval Václav Konopa, mistr filosofie a bakalář theologie, farář Zabořský.
20. Kristus v lůně Matky své. — Daroval Petr Ignác Frogner, kapitán Plasenský.
21. Kristus nesen do hrobu. — Daroval Jan Jindřich Typner, důchodní panství Inářského.
22. Fariseové pečeti hrob a staví stráž u hrobu. — Daroval Martin Vyšehradský; doktor filosofie a bakalář theologie farář Horažďovický.
23. Kristus v předpekli. — Daroval Matěj Netl (Neltl), malíř těchto obrazů, měšťan plzeňský a dobrodinec kláštera.
24. Vzkříšení Páně. — Daroval Matěj Frt. Pech (enius), mistr filosofie, bakalář theologie, kanovník Staroboleslavský, vikář prácheňský a děkan blatenský.

Tyto obrazy stály celkem 192 zl. Plátno a malířské potřeby opatřil konvent. Za těchže okolností maloval též malíř 22 ideálních krajinek za 70 zl. a 9 oválových obrazů, představujících sv. Augustina a 8 ctihodných sluhů božích z řádu sv. Augustina. Rámy k prvním dvěma skupinám dělal fr. Marek. Třetí skupina zůstala bez rámů a dostala je až r. 1898.²

---

² Alois Majer, Dějiny osady Inářské, nakladatel Konvent Lnáře, tisk K. Nepodal, Blatná 1923, str. 62-63

Příloha č. V - Výzdoba kláštera – refektář

„Podle návrhů 9. převora Inářského konventu P. Basilea od sv. Ambrože, zdatného malíře, provedl akademický malíř Matěj Netl výzdobu klášterního refektáře malbami lunetovými. Přispěli na ně někteří okolní faráři:

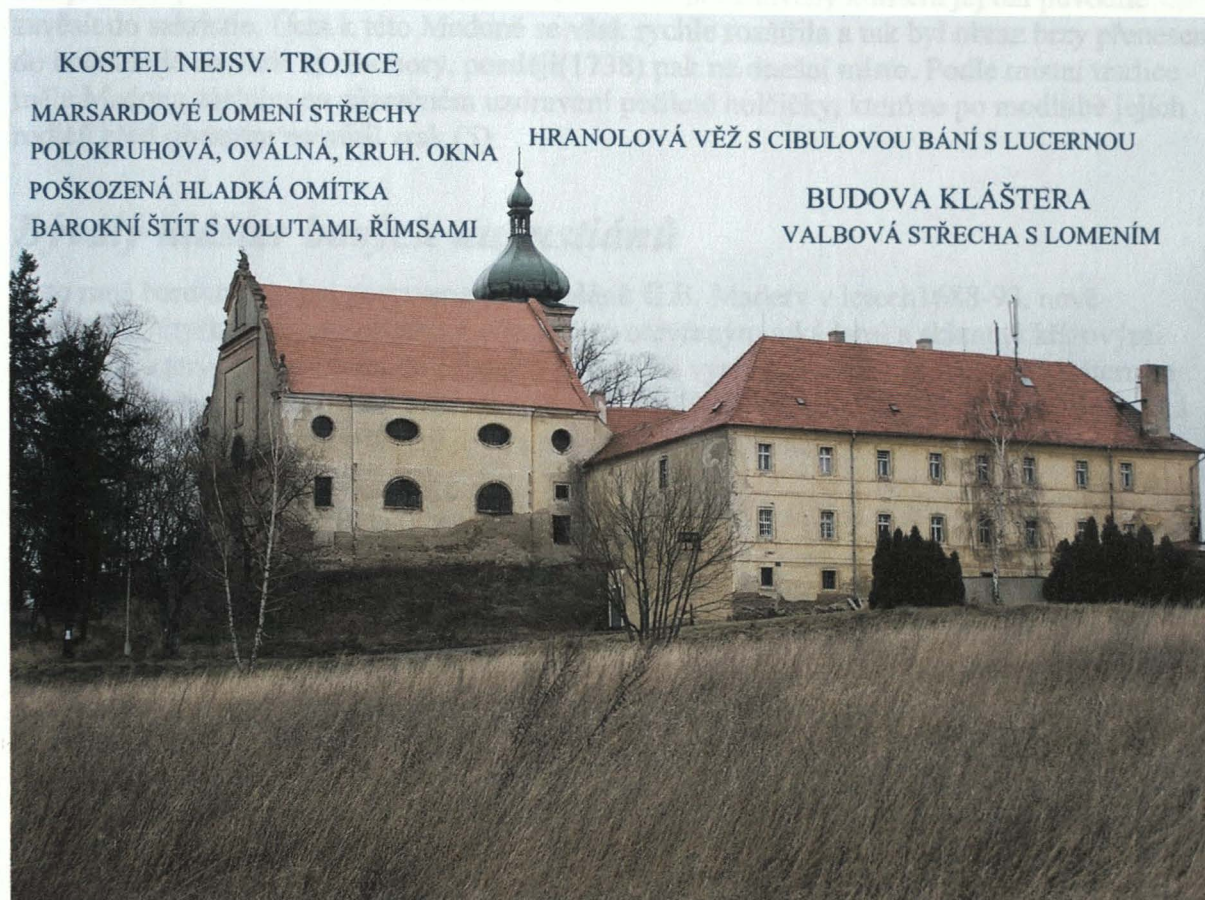
- „1. Večeře Páně, kterýž daroval Jachim Krump, děkan Blatenský.
2. Maria Magdalena u nohou Páně v domě Šimona farizea. Daroval Jan Bayer, farář Rodešický.
3. Herodias žádá o hlavu Jana Křtitele. — Daroval Bohumír Kolumbán, farář Kasejovický-.
4. Ježíš s učedníky v Emausích. — Daroval Václav Hack, farář Bělčický.
5. Ježíš zjevil se učedníkům při lovu ryb. — Daroval Ondřej Franck, farář Zábořský.
6. Ježíš a Samaritánka u studnice Jakubovy. — Daroval nejmenovaný.
7. Marta slouží P. Ježíši. — Daroval Vojtěch Beck, farář Sedlický.

Ovšem, že si též řeholníci těchto darů zasloužili, rádi těmto duchovním správcům v různých dobách církevního roku vypomáhajíce. Každý z těchto obrazů stál 4 zl. 30 kr. Mimo to vymaloval malíř Netl podobizny fundatorů, hraběcíh manželů Tomáše a Zuzany Černínů, a jiných 6 oválných obrazů, které bratr Marek opatřil krásnými barokovými rámy, kteréž bohatě pozlaceny. Všecky tyto obrazy až dosud zdobí řeholní refektář. Těmito obrazy končí umělecká činnost akad. malíře Matěje Netla (Neltla) v klášteře Inářském. Jest nám líto, že nám letopisy Inářské nezachovaly obšírnějších zpráv o jeho původu, životě a ostatní činnosti umělecké.³

---

³ Alois Majer, Dějiny osady Inářské, nakladatel Konvent Lnáře, tisk K. Nepodal, Blatná 1923, str. 65-66

Příloha č. VI – Architektura kostela Nejsvětější Trojice

KOSTEL NEJSV. TROJICE

MARSARDOVÉ LOMENÍ STŘECHY

POLOKRUHOVÁ, OVÁLNÁ, KRUH. OKNA

POŠKOZENÁ HLADKÁ OMÍTKA

BAROKNÍ ŠTÍT S VOLUTAMI, ŘÍMSAMI

HRANOLOVÁ VĚŽ S CIBULOVOU BÁNÍ S LUCERNOU

BUDOVA KLÁŠTERA
VALBOVÁ STŘECHA S LOMENÍM

obrázek 1 Celkový pohled na kostel a klášter z jihozápadní strany

Historie

Lnáře—město rybníků, proslulo chovem ryb, zejména lnářským kaprem. Rybníční hospodářství dosáhlo rozmachu začátkem 17. stol.díky Krčínovi z Jelčan. Tohoto vynikajícího mistra ve svém oboru si přivezl z Třeboně dlouholetý správce rožmberských statků(za nezletilého Petra Voka), Volf Novohradský z Kolovrat.(1).

Tento velice vzdělaný muž viděl, jak náboženský život jeho poddaných upadá, protože místní kostel sv. Mikuláše i farní budova chátrali, nebyl tu ani pořádný kněz. Aby Volf opět povznesl náboženský život ve Lnářích, vystavěl nad rybníkem Podhajským na vrchu, uprostřed háje r. 1559 malý kostelík Nejsv. Trojice, o který se měl starat poustevník Jiří Volf.(2).

Kostel se dále rozšířil díky hraběnce Vratislavové - Lažanské z Bukové, zbožné a dobrotivé paní. Roku 1666 dala starý kostel zbořit a místo něho postavit nový a prostorný chrám(3).Na místě starého oltáře dala postavit barokní oltář s novým obrazem. Nyní je zde obraz Nejsv. Trojice od P.Brandla z r. 1707 . Na přání jeho objednavatelky Zuzany Černínové, vdovy po Tomášovi Zacheovi(zakladateli kláštera r. 1682), dal malíř světcům Tomášovi a Zuzaně z Villanovy podobu příslušníků rodu.

Zajímavé je zjištění, že pro velký počet poutníků dala hraběnka vystavit zvenčí chrámu na průčelí po obou stranách portálu ve výklencích ještě dva oltáře a sice Jezulátka a Panny

Marie, které později byli větrem a deštěm porušené. Jak uvádějí staré prameny(3), byly oltářky přeneseny do oratoře noviců a druhý na hořejší chodby kláštera(4). Zajímavá je legenda vázající se k obrazu P. Marie lnářské . Přinesl jej řádový visitátor z Itálie, kde přežil nepoškozen požár jednoho kostela. První představený kláštera jej dal původně zavěsit do sakristie. Úcta k této Madoně se však rychle rozšířila a tak byl obraz brzy přenesen do boční lodě na oltář sv. Barbory, později(1738) pak na dnešní místo. Podle místní tradice měla Madona zásluhu na zázračném uzdravení pětileté holčičky, které se po modlitbě jejich rodičů před obrazem navrátil zrak.(5).

Bývalý klášter bosých augustiánů

Je to raně barokní stavba, postavena podle plánů G.B. Madery v letech 1688-93, nově adaptován, čtyřkřídlý, jednopatrový, s ambitem otevřeným arkádami a sklenutý křížovými klenbami, který se jimi otvírá do rajskeho dvora. Na východní straně je spojen s klášterním kostelem Nejsv. Trojice. Řeholníci zde působili do 50.let 20. stol.. Potom zde byla vojenská nemocnice, ženská věznice a nyní je zde psychiatrická léčebna.

Architektura kostela Nejsv. Trojice

Se stavbou bylo započato r. 1666 za L.Max.Vratislava z Mitrovic údajně podle projektu C.Luraga (význačný představitel raného baroka, stavitel a architekt italského původu). Stavba byla přerušena a obnovena teprve v letech 1706-1723.

Je to barokní trojlodní svatyně s pravouhle zakončeným presbytářem, uvnitř se zkosenými nárožními, vysokým průčelím završeným štítem a vysokou hranolovou věží při severní straně.Věž přistavěna kolem roku 1750 V.A.Jirmářem. Cibulová baň s lucernou zbudována až před 2. světovou válkou, nahradila stanové zakončení věže.

Hlavní průčelí omítnuto před 2. světovou válkou, tříosé, s lizénovými rámci a štítem. Hlavní portál je pravouhlý s půlkruhovou supraportou. Boční fasády jsou nečleněné a značně poškozené.

Presbytář sklenut plackou s freskami od I. Wisingera z r. 1720. Hlavní loď sklenuta valeně, otevřena do bočních lodí půlkruhovými oblouky na pilířích, členěných ionskými pilastry se štukovými hlavicemi. Boční lodi jsou sklenuty plackami oddělenými pásy. V bocích presbytáře jsou nad sakristií a kaplí božího hrobu vybudovány oratoře.

Pod presbytářem a severní lodí je zbudována krypta, v jižní lodí přímo pod žulovou dlažbou pohřbeno několik těl, nad dvěma sakristie a kaplí božího hrobu jsou vsazeny epitafy.

Hodnotné zařízení pochází vesměs ze 17.a 18.stol. Na hlavním oltáři je obraz Nejsv. Trojice od P. Brandla z r. 1707 vsazen do bohatě řezbovaného rozvilinového akantového rámu se stuhou od řádového bratra Filipa z roku 1710. V horní části rámu jsou znaky Černínů.

Kazatelna (1720) je netradičně umístěna na pravé straně presbytáře, s figurálními reliéfy na řečništi.

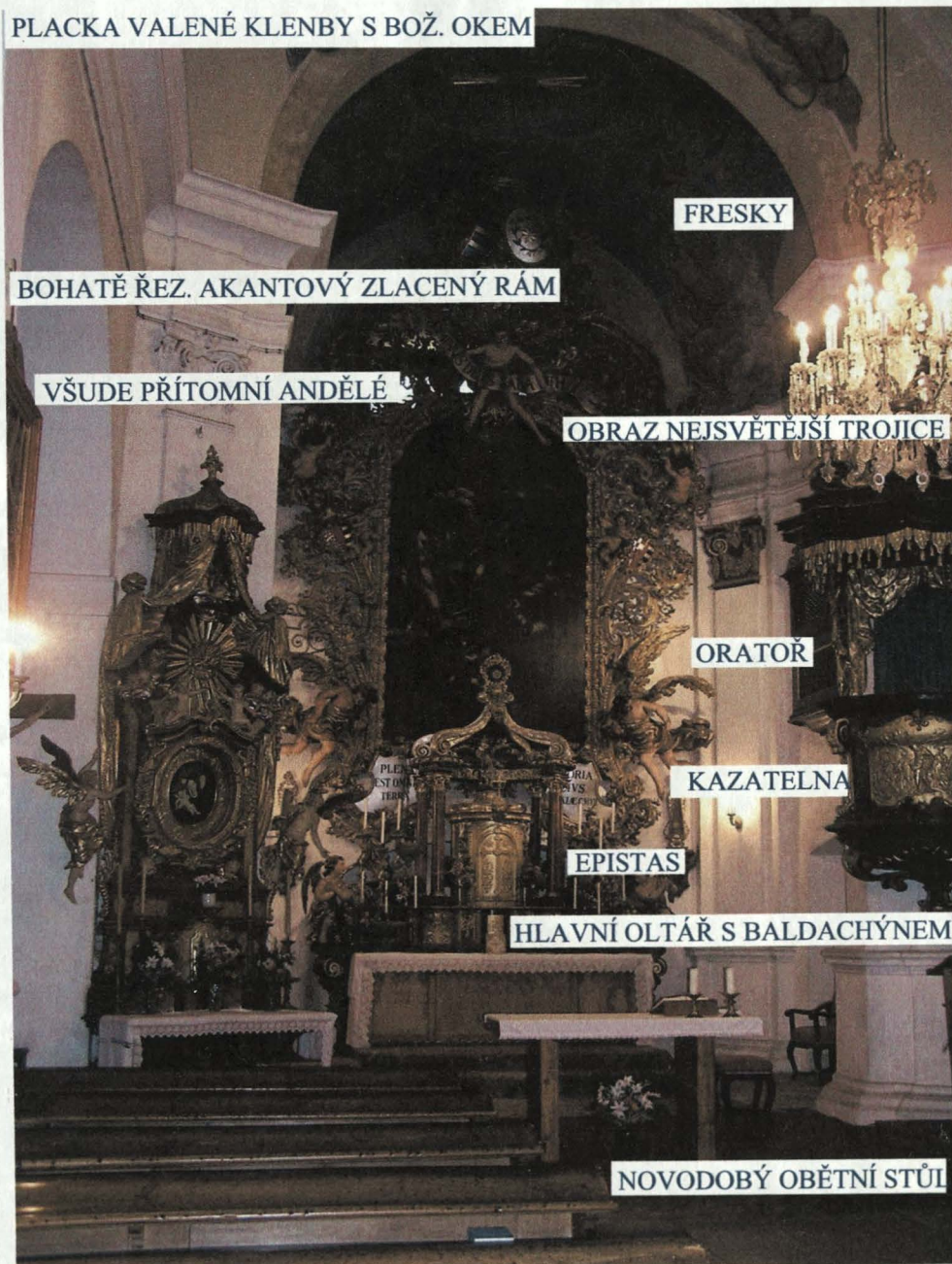
Na dřevěné kryptě s figurálními reliéfy, vystavěné na dvou dřevěných podpůrných sloupech stojí dvou manuálové varhany s akantovými řezbami a tordovanými dřívky pilastrů zakončenými římsko-korintskou hlavicí. Varhany od Kokštejna z Příbrami z r. 1724 mají v bohatě řezaném prospektu zdobené píšťaly. V kostele jsou ještě druhé varhany v severní boční lodí, ty jsou nyní nefunkční. K vybavení kostela patří barokní lavice z r. 1720 a dvě zповědnice z r. 1729.

Nalevo od hlavního oltáře při pilíři stojí oltářík s deskovým obrazem P. Marie lnářské ze začátku 15.stol, který stál u zrodu poutní tradice kostela. Veškeré zclacení je původní z r.1728.

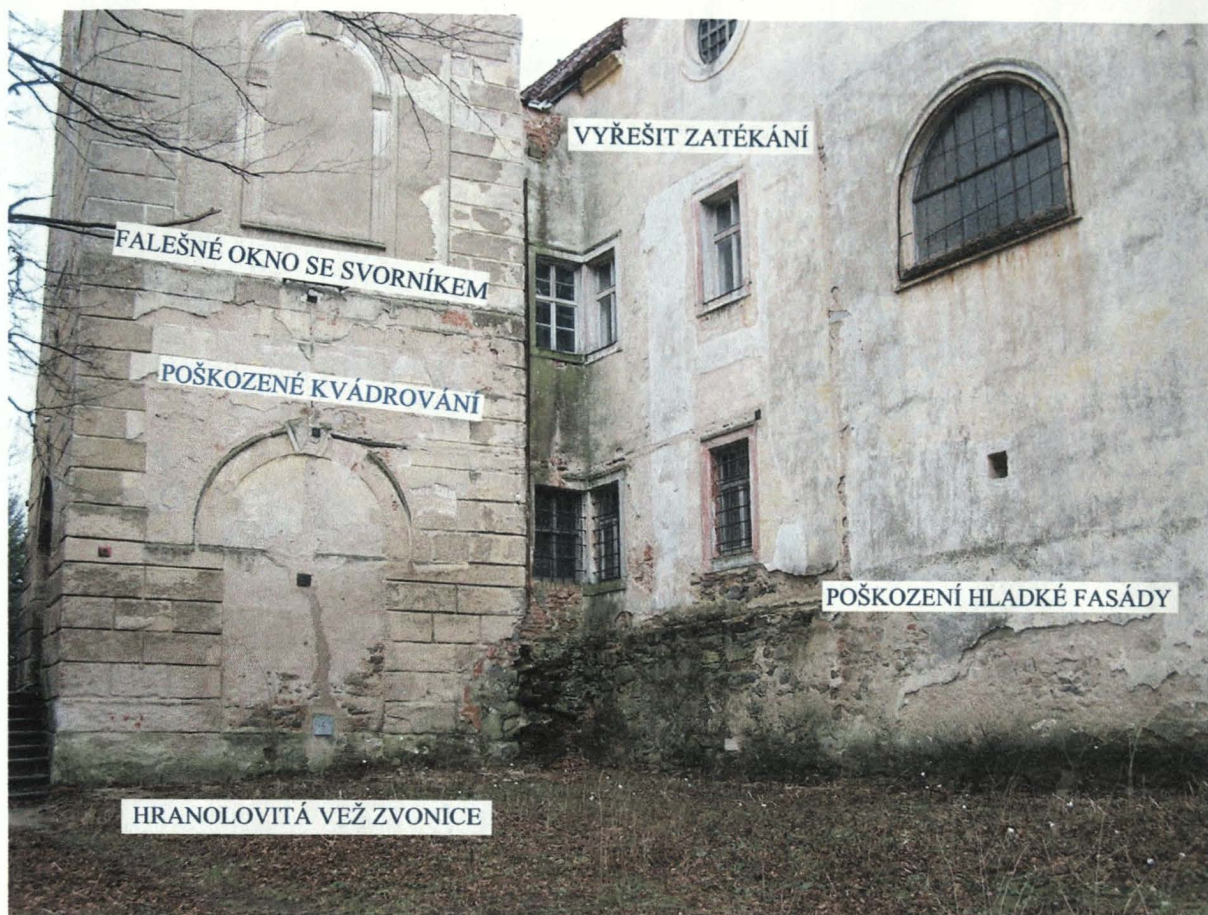
Dále je zde oltář Sv. rodiny z 2. pol. 17.stol., portálový, dále portálový s novodobým obrazem sv. Anny z 2.pol.17.stol. a oltář P. Marie, rámový s bohatě řezbovaným akantem. Na jižní straně jsou další portálové oltáře – sv.Barbory, sv. Jana Nepomuckého a tří sv. Františků. V kapli Božího hrobu je bysta Ježíše Krista od F.Bílka (1.pol.20.stol.). V sakristii je skříň na paramenta z 2.pol. 17.stol.

Klenba hlavní lodi nese malby čtyř evangelistů a andělů od akad.malíře Vaňka z r. 1899. Nad presbytářem je zobrazeno Boží oko, symbol mj. rozšířený od 2.pol 17.stol.

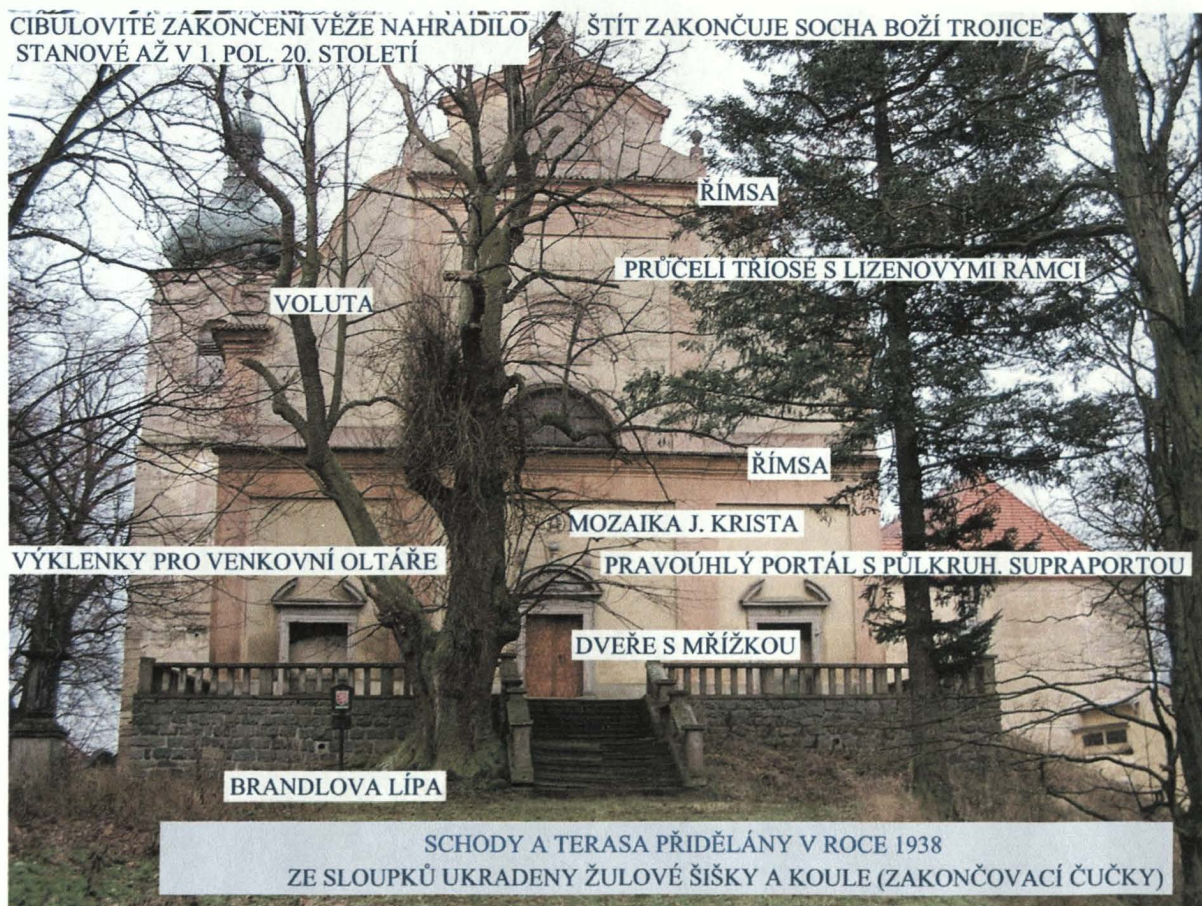
Na základě II. Vatikánského koncilu je v presbytáři umístěn novodobý obětní stůl s ambonem.

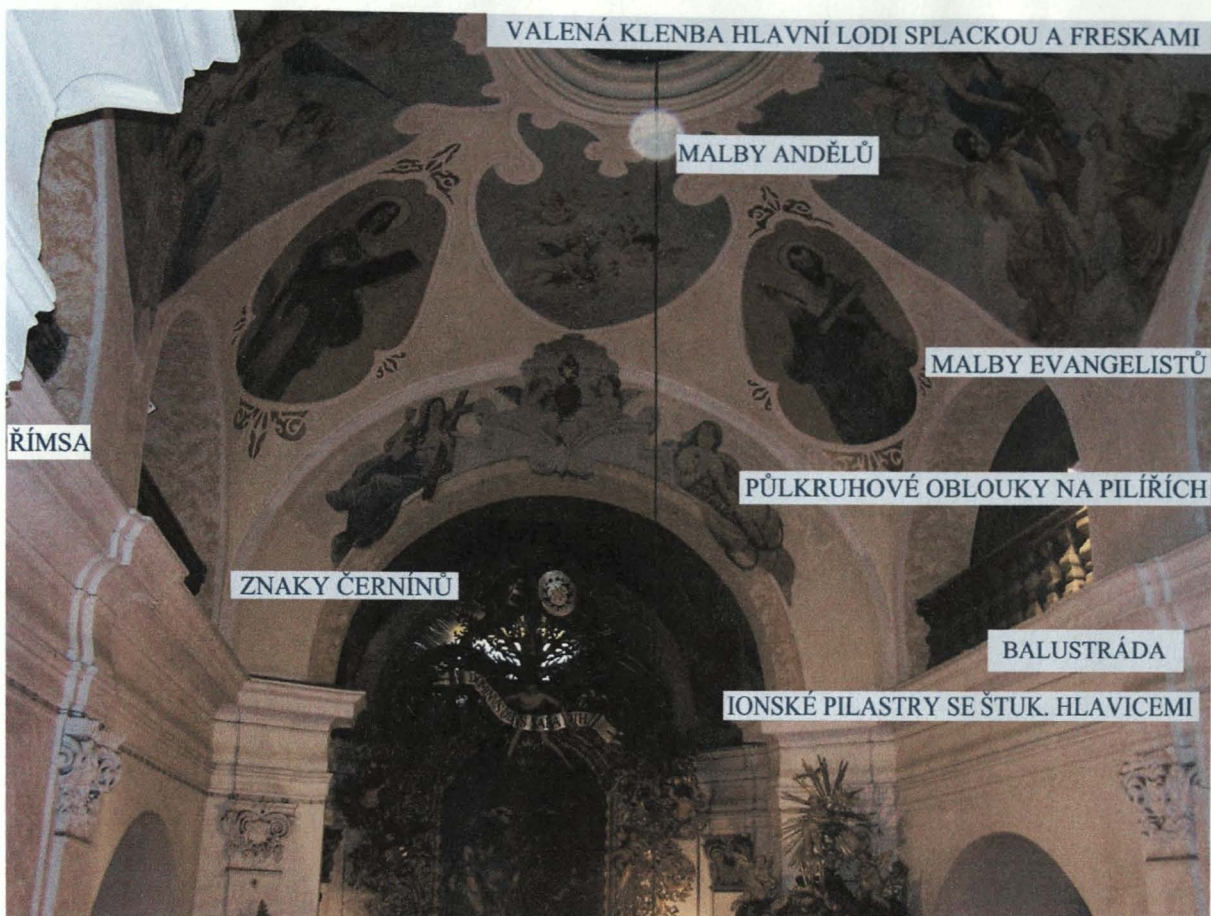
obrázek 2 Pohled na presbytář s hlavním oltářem, svatostánkem

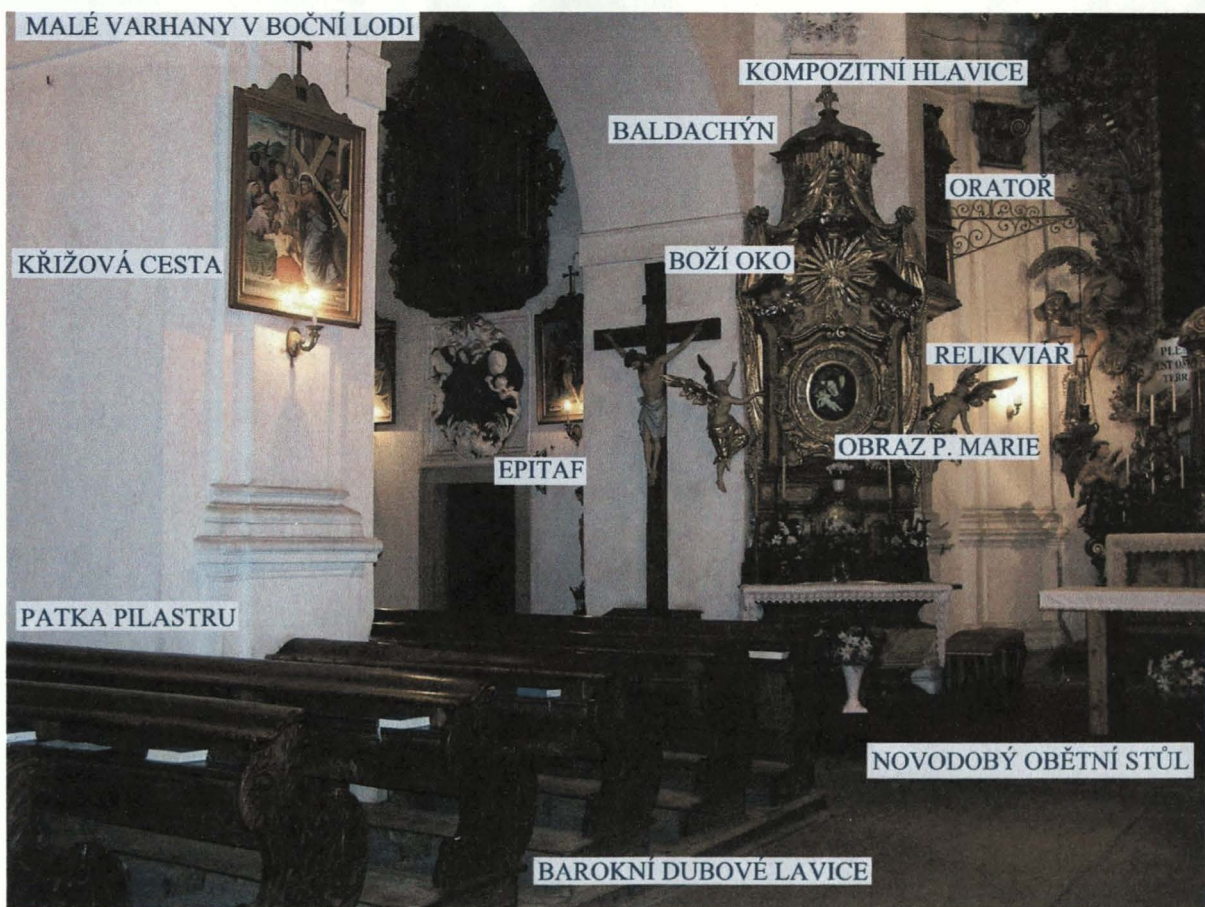
obrázek 3 Pohled na napojení věže ke kostelu ze severozápadu

obrázek 4 Západní pohled na barokní štít s terasou, vlevo věž se zvony, vpravo klášterní budova

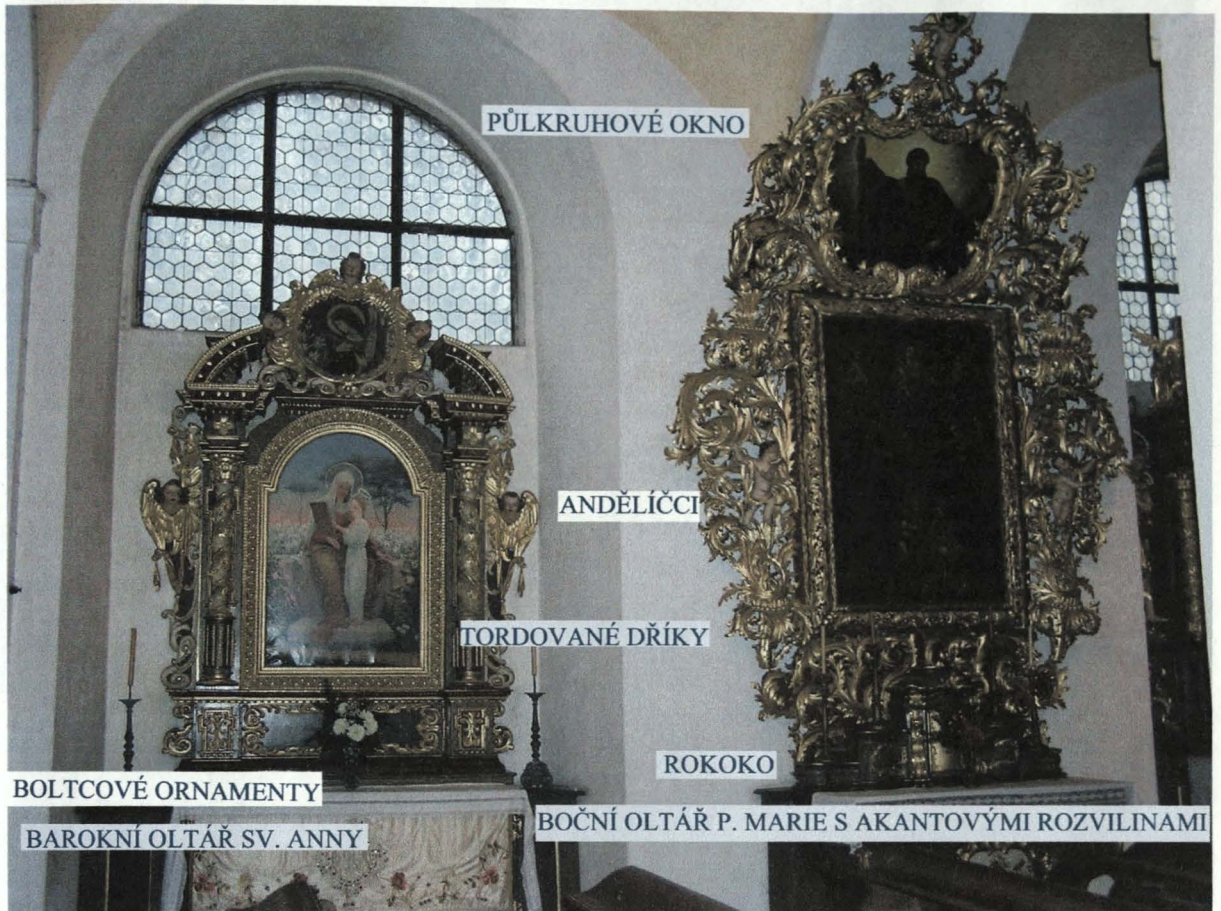

obrázek 5 Pohled na valenou klenbu kostela, s bočními galeriemi

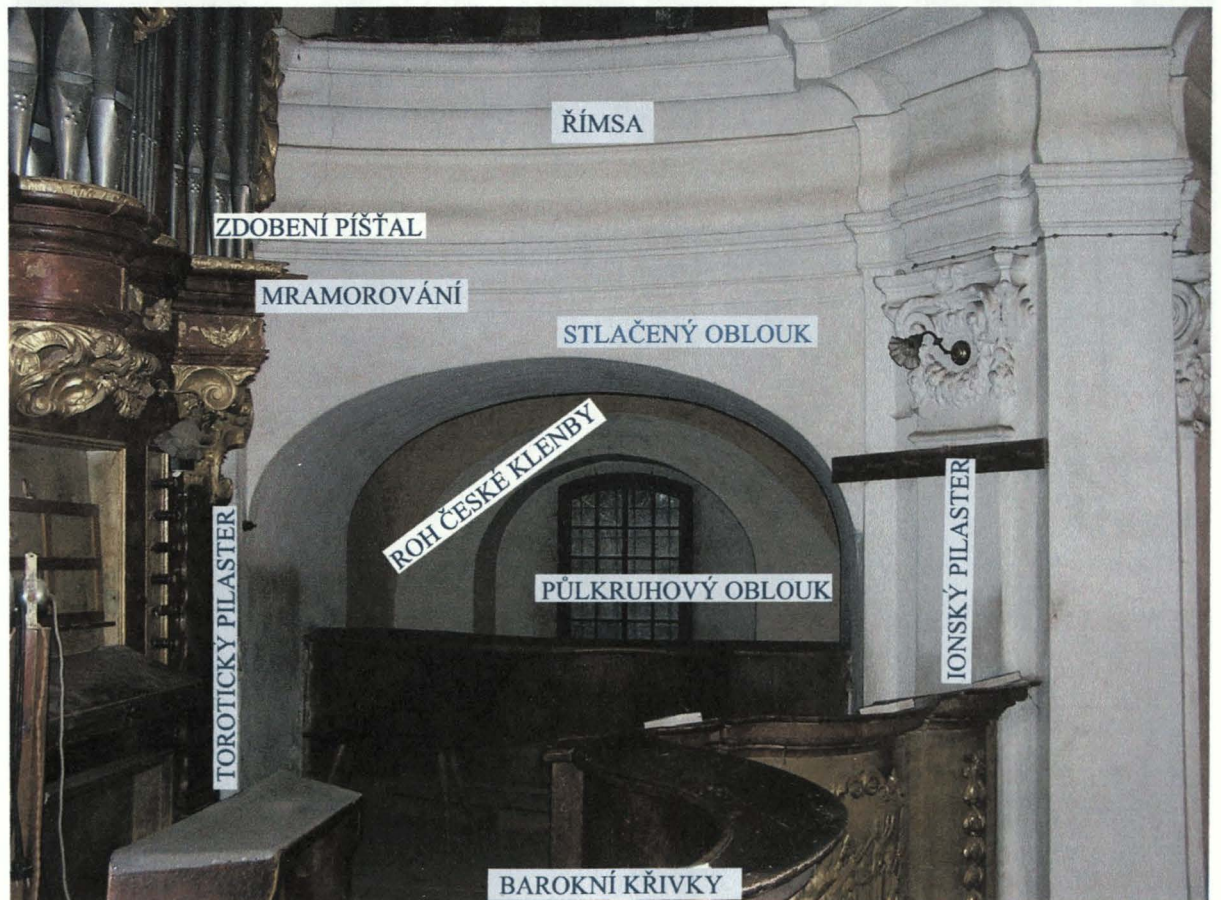
obrázek 6 Pohled z hlavní lodi do boční severní s portálem do sakristie

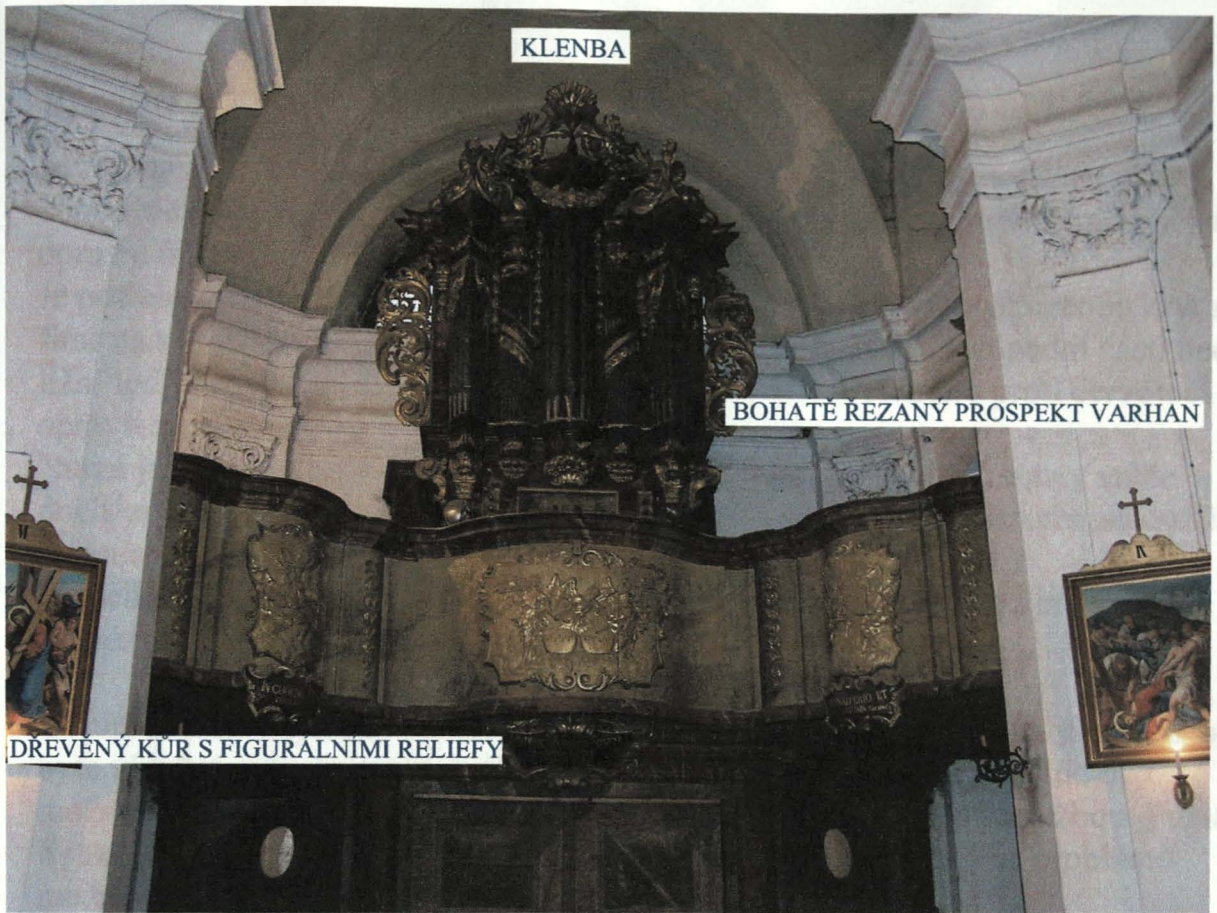

obrázek 7 Barokní a rokokový oltář

obrázek 8 Pohled z kruchty do severní lodě

KLENBA

BOHATĚ ŘEZANÝ PROSPEKT VARHAN

DŘEVĚNÝ KŮR S FIGURALNÍMI RELIEFY

obrázek 9 Dřevěná kruchta s mramorováním, s barokními varhany, klenbou

obrázek 10 Vsazení jeskyně s P. Marií Lurdeskou do stěny severní boční lodi

Vlastní pohled

Je zajímavé vidět a nechat na sebe působit historické památky, zvláště oduševnělé baroko. V současnosti by bylo třeba provést mnoho vnitřní i vnější oprav a úprav.

Je potřeba opravit praskající zdivo v zadní části lodi, opravit poškozenou krytinu říms na západním štítě. Opravit propadlý záklop nad galerií v západní části nad jižní lodí. Provést revizi dřevěného mobiliáře, provést ochranu proti červotoči opravit zlacení atd.

Nutná je i oprava poškozených nástěnných fresek v hlavní lodi, místy může docházet i k opadávání omítky. Celý kostel by si již po mnoha letech zasloužil vymalovat.

Na celkovou opravu čekají malé varhany, hrací stůl je oddělen od prospektu. Taktéž venkovní fasáda volá po kompletní obnově.

Uvnitř kostela nejsou žádné speciální prostory pro malé děti. Takový prostor by bylo vhodné vybudovat v oratoři nad sákristií. Lze dobře vytápět. Zde by bylo možné vytvořit speciální program pro malé děti souběžně s bohoslužbou. Pokud by se provedlo kompletní ozvučení kostela bylo by i v oratoři bez problémů možno poslouchat průběh bohoslužby.

V kostele by mohlo být vytápění umístěné v lavicích, vhodné by bylo vyměnit čalounění v lavicích. Mohl by se pořídit světelný ukazatel písní.

Použité prameny

1. Umělecké památky Čech 2, E. Poche a kol., Academia Praha, 1977, str.302-303
2. 777 kostelů, klášterů a kaplí České republiky, P. David, V. Soukup, Soukup & David s. r. o., 2002, str. 143
3. Dějiny osady Lnářské, řádový bratr bosých augustiánů, vydavatelství neznámo, 1923, str.11-192,
4. Václav Hájek, Architektura, klíč k architektonickým slohům, Grada Publishing, 2000,

Příloha č. VII - Řeholníci Inářského konventu 1850-1918

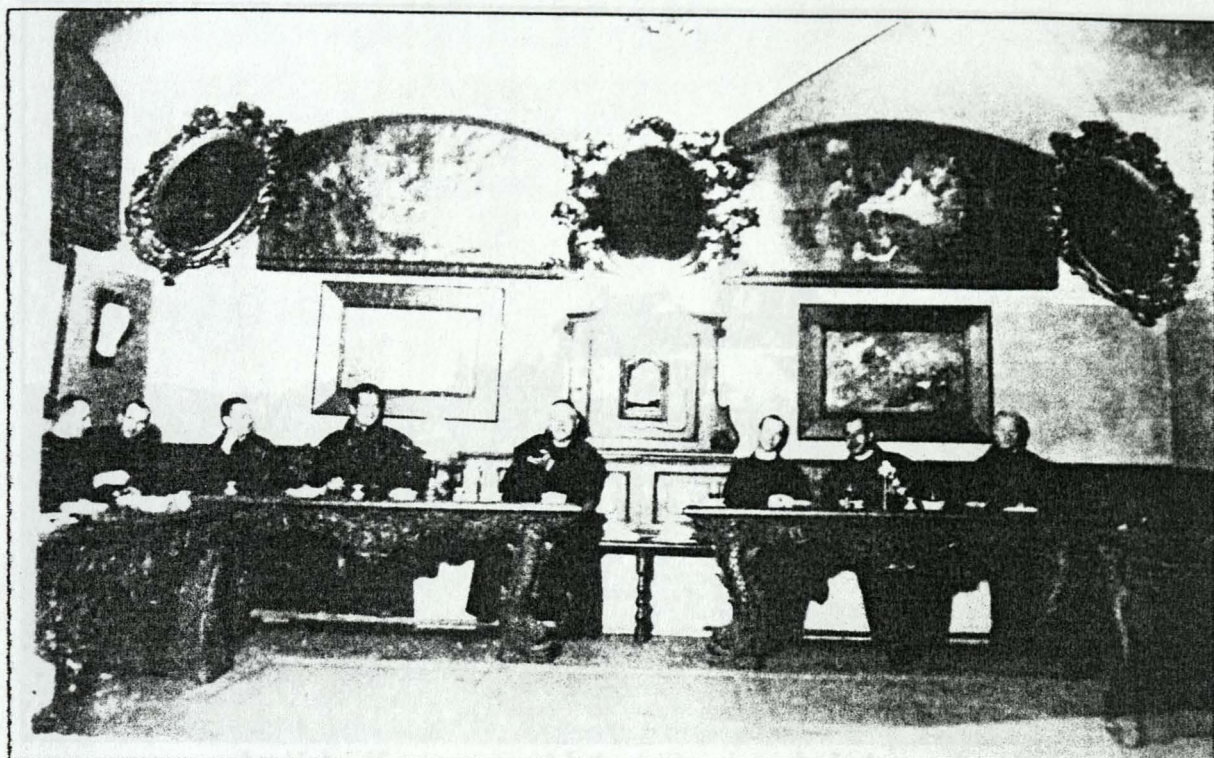
Neúplný soupis řeholníků

Jméno	Žil v letech (event. pouze datum narození)	V konventu v letech/ řeholní slib v roce	I Vysvěcen na kněze	Zastával funkci v konventu j
Matyáš Jána	1793-1857	1823-1857/1847	1821	prior v letech (1847-1857)
I Benedikt Holý	1805-1856	1833-1857(?)	1833	od roku 1833 duch. správce od roku 1852 subprior, a novicmistr
Bernard Kunstar	1821-1900	1848-1900/ 1848	1848	kaplan, prior v letech 1857-1894
Petr Tříska	1826-1861	1852-?/1850	1850	kaplan od roku 1855, od roku 1858 subprior, od roku 1859 novicmistr
Mikuláš Ševčík	1799-1881	1829-1881/ 1830		zahradník
Václav Červenka	1825-1894	1852-1894/ 1852	1853	při vstupu do konventu student I 3. roč. teolog fak., od roku 1854 kaplan, od roku 1863 subprior
Ignác Blecha	1825-1901	1853-1901		od roku 1854 vrátný a sakristián, ekonom, od roku 1856 kuchař
Josef Votava	1817-1892	1858-1892/ 1858	1841	od roku 1859 kaplan, od roku 1863 novicmistr
Josef Straboch	1836-1883	1859-?/ 1862	1862	od roku 1863 kaplan, později i v Horažďovicích
Cyril Růžička	1840-1896	1866-1896/1869	1869	od roku 1870 kaplan
Metoděj Modr	1833-1917	1866-1917/ 1867		od roku 1867 vrátný
Fulgenc Uher	?	1880-1880		novic
Alois Majer	1856-1932	1882-1932/ 1882	1881	od roku 1886 kaplan, v letech 1894-1911, 1925-1928 prior, od roku 1893 duch. správce, od roku 1906 generální definitor řádu a biskupský notář, od roku 1922 konzistorní rada
Alfons Preis	1859	1885-1888		—
Ugolinus Steidl	1869	1889-1889/ 1889		novic, studující telog. fak.
Augustin Poskočil	1869	1889-1897/1889		od roku 1894 studující teolog. I fak, kaplan
Clemens Vlček	1866	1890-1894/ 1890		novic, od roku 1893 kaplan
Antonín Bláha	1870	1893-? /1899		od roku 1893 zahradník a kuchař
Josef Patera	1871-1953	1894- ? /1895		od roku 1895 sakristián
Antonín	1872-1934	1896-1934/1899	1899	od roku 1900 kaplan a

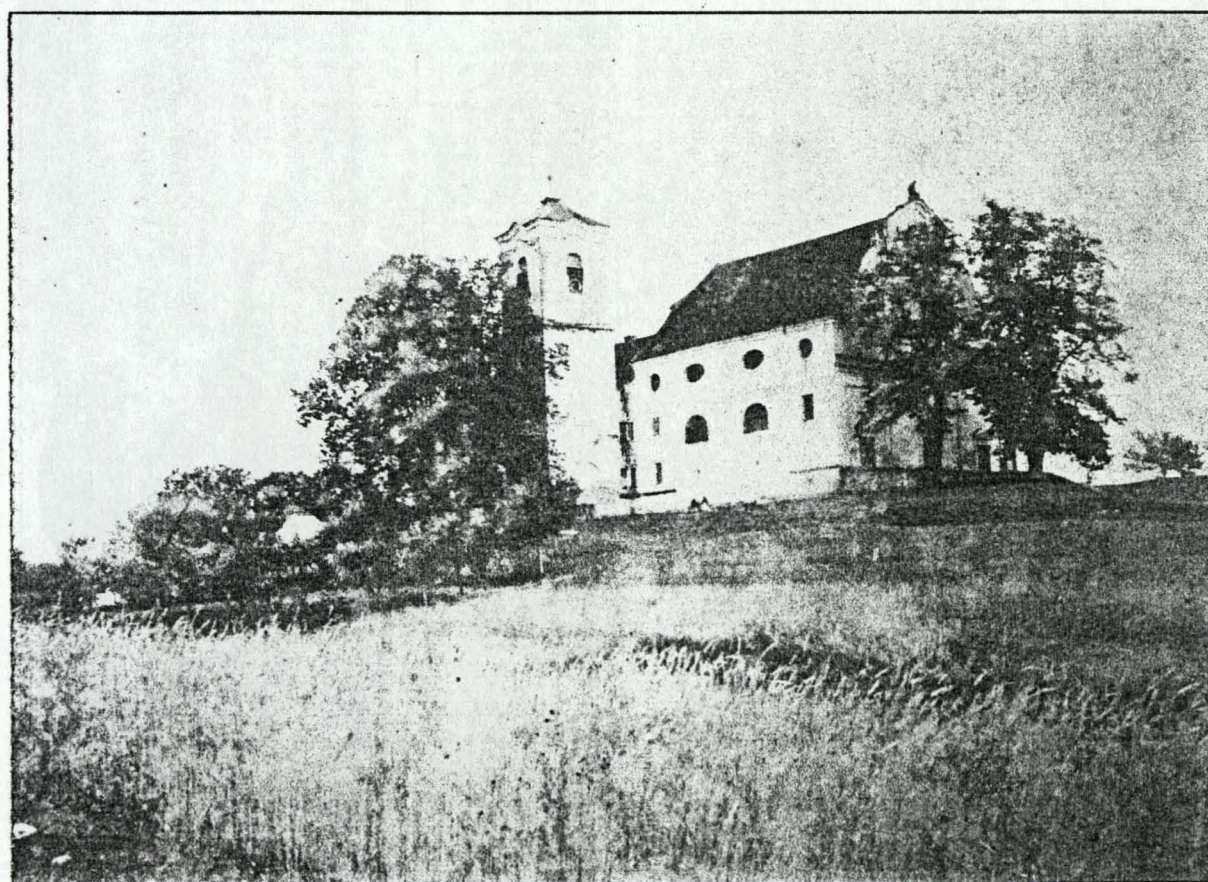
K údajům tabulky bliže SOA Třeboň, Fond Bosí augustiniáni Lnáře, kniha č. 22, 23, kart. č. 3, inv. č. 63, sign. IIA 2b

° Sestaveno dle: *Catalogus saecularis et regularis cleri dioceseos Bohemo-budvicensis 1850-1948*, České Budějovice 1850-1948.

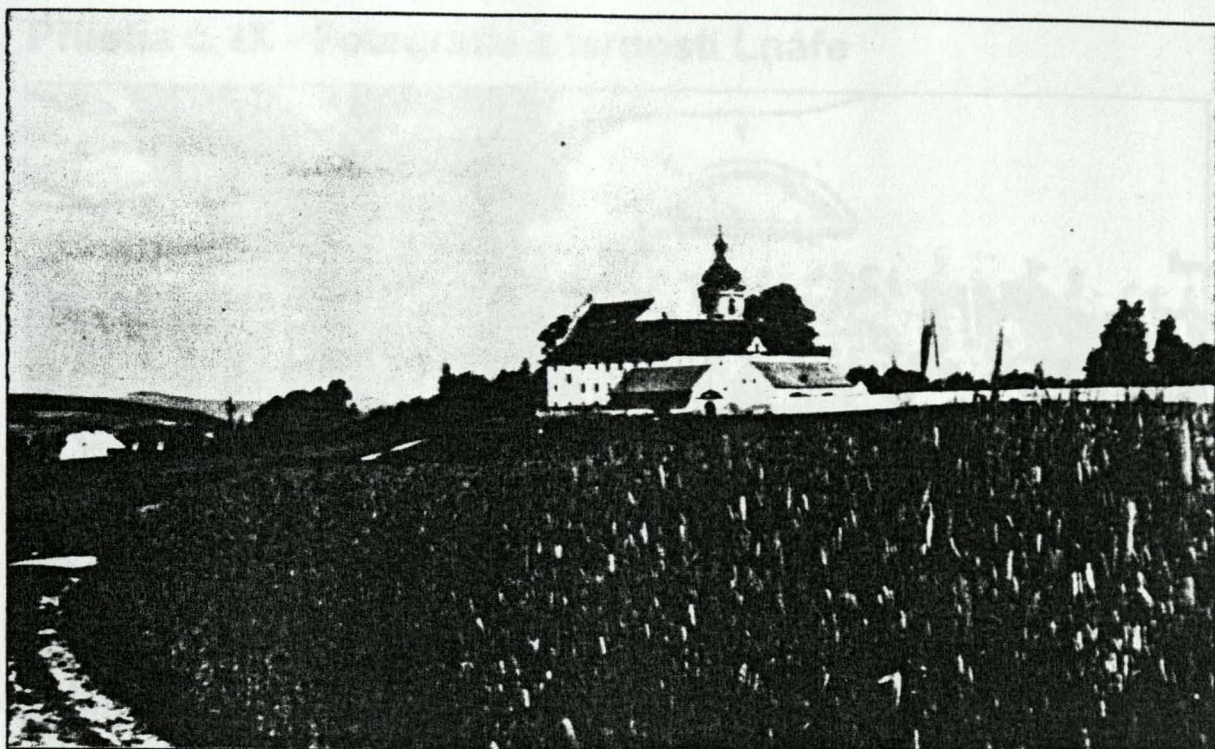

Refektář kláštera ve Lnářích (SoA Třeboň)

Konvent Lnáře - pohled od severozápadu někdy před rokem 1908 (SoA Třeboň)

Lnářský Konvent – pohled od jihovýchodu kolem roku 1945

P. Jan Procházka s ministranty kolem roku 1943 (zapůjčil p. Václav Krákora)

Historie a současnost Lnářského konventu

Příloha č. IX - Fotografie z farnosti Lnáře

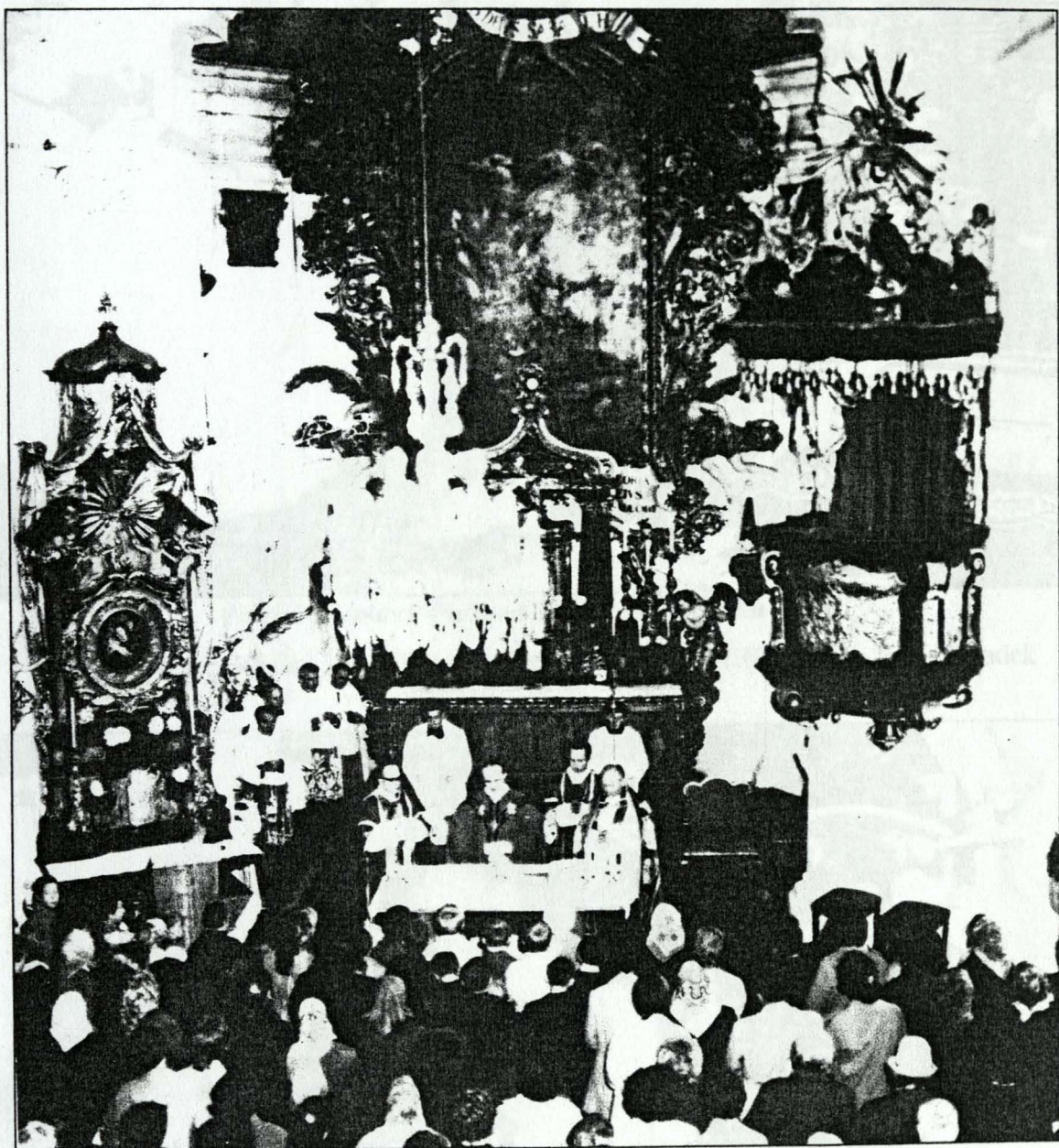
Břimování ve Lnářích rok 1971 – očekávání příjezdu otce biskupa ThDr. Jos. Hloucha

UPOMÍNKA
na svatě břimování ve Lnářích 1971

Břimování ve Lnářích rok 1971 – vítání pana biskupa P. Václavem Vyrčilem

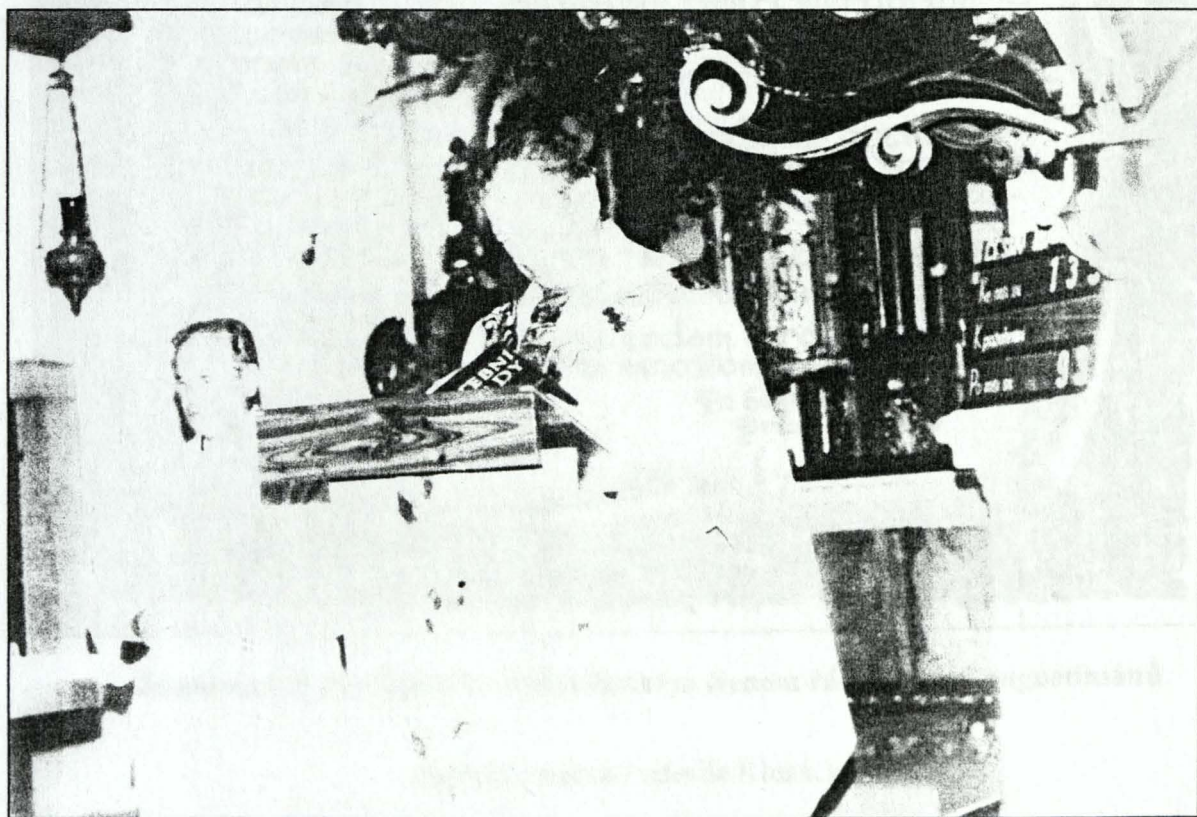
Břimování ve Lnářích rok 1971 – kostel Nesvětější Trojice

Kostel Nesvětější Trojice rok 1971 – vyprávěl P. Zdeněk Brož, ze sním. P. Jiří Mlýn

Pohřeb Václava Čadka v Kocelovicích roku 1978

- kněží zprava P. Václav Vystřčil, pan děkan ze Sedlice, P. Jiří Mráz, P. Václav Čadek

Kostel Nejsvětější Trojice rok 1988 – v popředí P. František Brož, za ním P. Jiří Mráz

Příloha č. X – Jmenování P. Jaroslava Vystrčila

Jmenování P Jaroslava Vystrčila čestným členem řádu bosých augustiniánů

(Zapůjčila slečna Ludmila Klušáčková)